

KALENDORIUS

UKISZKASIS

NUOG UŽGIMIMA WIESZPATIES

1861

Metu paprastunju, turenčziun 365 dienas.

Parašzitas

P A R

Ł. I W I Ń S K I.

M E T A L 14ti.

WILNIUJE.

Kasztu Ir Spaustuwe Juozapa Zawadzka.

1860.

64960/18192

Lietuvių literatūros
BIBLIOTEKA
ir tautosakos institutas

72071

LLTI BIBLIOTEKA

101 00008212 3

Circular stamp with text: Lietuvos muziejus

KALENDORIUS

A R B A

**METSKAJTLUS UKISZKASIS
NUOG UŽGIMIMA WIESZPATIES**

1861

Metu paprastunju, turenėziun 365 dienas,
kuriame ira: Atsitikimaj ant žiames garsesnėjej. Szventes Rima-Kataliku
Senowes ir Naujoses gadines. Pridiejimas su wisokiomis žiniomis
ir Rodiklas saules tekiejima ir užsilejdima.

Paraszitas

P A R

L. I W I Ń S K I.

METAJ 14 NUOG PIRMOJA KALENDORIAUS ZIAMAJTISZKAJ ISZDUOTA 1846 M.

WILNIUJE.

Kasztu ir Spaustuwe Juozapa Zawadzka.

1861.

Atmajnas Mienesia.

Ženkłaj dangaus juostas.

☉ Jaunajtis (Jaunas Mienu).	Υ Awinas.	Ω Lewas (Lutas).	♄ Strielčius.
☽ Priszpilis (Priszpilnis, Pirmojė kwadra).	♃ Jautis.	♆ Pana.	♁ Ožis.
♁ Parrajza (Pilnije arba Pilnajtis).	♄ Dwinej.	♁ Swarstikles.	☿ Wandu.
☾ Delče (Pusdilis arba paskutiniojė kwadra).	♁ Wiežis.	♄ Kurklis.	♁ Žuwis.

Wardaj Nedieliu.

Nedielos dienos Planeta ira Saulė.

N. Nediela.

P. Panedielis.

U. Utornikas (Uterninkas).

S. Sereda.

K. Kiatwergas (Cziatwergas).

P. Petniče.

S. Subata.

Skajtlus Bažničzes.

Senowes Gadines. Naujoses Gadines.

XIX. Auksa Skajtlus XIX.

22. Saules Ratas XXII.

XXIX. Epakta XVIII.

4. Skajtlus Rima IV.

A. Nedielos Litera F.

* Zenkłas Imperatorines dienos.

Szwentes Kiałamoses.

Senowes gadines.

Naujoses gadines.

19 Wasaria, Nediela Senowes Užgawiejma 27 S.

8 Kowa: Peleniné 13 Waseria.

23 Bałandzia: Welikas 31 Kowa.

29, 30 ir 31 Krizaunas dienas 6, 7 ir 8 Giaguž.

1 Biržia: Szeštines 9 Giagužies.

11 ir 12 Biržia: Sekmines 19 Giagužies.

18 Biržia: SSS. Trajces 26 Giagužies.

Senowes gadines. Naujoses Gadines.

22 Biržia: Diewa Kuna . . 30 Giagužies.

24 Nediels po Sekminiū . 27 Nediels.

3 Siekia: 1 Nediela Adwenta 1 Siekia.

9 Nediels Mejsjedzia 8 Nediels.

Welikas Senowes gadines 5-mis Nedielo-
mis wieslesnej po Naujoses gadines.

Metu Czwertes pripuž.

Pirmoses: 15, 17 ir 18 Kowa.

Antroses: 14, 16 ir 17 Biržia.

Trečioses: 20, 22 ir 23 Rugsieja.

Kiatwirtoses: 20, 22 ir 23 Siekia.

Pirmoses: 20, 23 ir 24 Waseria.

Antroses: 22, 24 ir 25 Giagužies.

Trečioses: 18, 20 ir 21 Rugsieja.

Kiatwirtoses: 18, 20 ir 21 Siekia.

D. N. od 1. Mies.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja Senowes gadines Met-skajliaus.	D. Mies.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijoniszkoja Naujoses gadines Met-skajliaus	Atmajnas Mienesia ir Ora.
	<i>Idant wogkels butu apipiaustitas, pramintus wardas Jo buwo Jezus. Luk. 2.</i>		<i>Kan noris, taris jums, padarikite. Jonas 2.</i>	
1 N.	NALI METAJ. Fulgenta W. I.	13	2 po 3 Kar. Feliksa P.	Saulė izeng ing zenkla Wandens 10 diena, 8 adina, 20 minuta wakara.
2 P.	Makarijusza O. Izidorias W.	14	Hilarijusza W.	Antrojė dalis szaltimeczia.
3 U.	Genaweptes P.	15	Sekundinas — Godfreda.	 Jaunajtis 1 d. 1 adina, 3 minuta po pietu.
4 S.	Titusa W. Benediktas M.	16	Marcelaus P. Honorata.	Oras lengwesnis, pri wakarnia wieja adriekis. Wiclesnej oras nuostowens.
5 K.	Apolonijusza ir Telesfora.	17	Antona O. Sulpicijusza.	 Priszpilis 7 d. 10 adina, 25 minuta wakara.
6 P.	TRIJUN KARALU. Makros P.	18	Priskas Panos.	Szaltis ne apsisio; kartajs sniegas ir pugas.
7 S.	Kleta, Rajmunda ir Julijona.	19	Kanuta ir Henrika.	 Parrajza 15 d. 11 adina, 50 minuta ritmeti.
	<i>Staj Tiewas tawo, ir asz gujliedami jesskojom Tawes? Luk. 2.</i>		<i>Ir tuojaus apstisti buwa roupaj jo. Mat. 8.</i>	Dienas tankej uknotas, wiejas szaltas, oras atsimajua.
8 N.	1 po 3 Kar. Sewerina, Laurina.	20	3 po 3 Kar. Fab. ir Sebas.	 Delce 23 d., 1 adina, 10 minuta po pietu.
9 P.	Marcijonas P. M. Fortunata.	21	Publijusza W. M.	Szaltis patwer, oras wiejuotas, pugas ir sniegj.
10 U.	Agatona ir Marcijona.	22	Wincenta ir Atanaza.	 Jaunajtis 30 d. 11 adina, 55 minuta wakara.
11 S.	Higina P. M. Palemona O.	23	<i>Wencziaw. S. M. P. su Juoz. Emer.</i>	Oras wiejuotas, kartajs sniegas su pugomis.
12 K.	Ernesta W. ir Rajnolda M.	24	Felicijona ir Zama.	
13 P.	Hilarijusza W.	25	<i>Atsiwer. S. P. Agapas P.</i>	
14 S.	Feliksa K. Dacijusza W.	26	Polikarpa W. M. Paulas.	
	<i>Dabar ne otejo walanda mano. Kan norint taris jums, padarikite. Jonas 2.</i>		<i>Ejkite ir jus winicion mano. Mat. 20.</i>	
15 N.	2 po 3 Kar. Powita I-ja Pusteln.	27	4 Senowes Uzgawiejn	
16 P.	Marcelaus P. Honorata O.	28	Karolaus Cies. Rajmunda.	
17 U.	Antona Opata	29	Walerijusza W. Franciszk.	
18 S.	<i>Katedras S. P. R. Priskas P.</i>	30	Motiejaus Jero. W.	
19 K.	Kanuta Danijes Karal. M.	31	Ciraus ir Jona.	
20 P.	Fabijona ir Sebastijona MM.	1	WASERIA. Ignaciju. <i>Wigilije.</i>	
21 S.	Agnieszkas P. M. Publijusza.	2	GRAMNICZES.	
	<i>Asz atejtiu, ir iszgidišiu jin. Tark žodi, o buš iszanitas tarnas mano. Mat. 8.</i>		<i>Jumis duota ira žinot pasloptis Karalistes Diewe. Mat. 8.</i>	
22 N.	3 po 3 Kar. Wincenta. Atanaza.	3	5 Mejsjedine. Blažiejaus.	
23 P.	<i>Wencz. S. M. P. su Juoz. Emerenc.</i>	4	Weronikas P. ir Ansgarijusz.	
24 U.	Timoteusza W.	5	Agotas Panos. Albina W.	
25 S.	<i>Atsiwer. S. Porila. Agapas P.</i>	6	Daratas P. Teofilas MM.	
26 K.	Polikarpa W. M. Batildas.	7	Romualda Opata.	
27 P.	Jona Krizostoma W.	8	Jona isz Matos W. Julijon.	
28 S.	Cirilaus ir Ildefonsa WW.	9	Scholastikas P. Aleksandra.	
	<i>Tada kieles isakie wiejems, ir mariomis, ir stojos nutilinas dilis. Mat. 8.</i>		<i>Jezau, Sunau Dowido, susimilk ant musu. Luk. 18.</i>	
29 N.	4 po 3 Kar. Boglana Franciszk.	10	6 Uzgawiejjima. Eufrozin.	
30 P.	Martinas P. M. Motiejaus W.	11	Gaudenta W. M. Deziderijusza.	
31 U.	Petra Nol. W. ir Marceles.	12	Jordana Kun. Fuskas.	

D. Mien.	D. Ned.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja Senowes gadines Met-skajtlaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijoniszkoja Naujoses galinas Met-skajtlaus.	Almajnas Mienesia ir Ora.
1 S.		Ignacijusza W. M. Wigilije.	13	Jordana Kun. Pelenine.	 <p>Saulė izeng ing zenkla. Zuwies 9 diena, 8 adina, 5 minuta wakara. Tretė dalis szaltimeczia.</p>
2 K.		GRAWNICZES.	14	Walenta ir Agatona MM.	
3 P.		Blažiejus W. M.	15	Faustina ir Jowita M.	
4 S.		Andriejus ir Weronikas.	16	Julijonas P. M. Faustina W.	
		<i>O kad iszdigo zole, ir wajsiu padare, tada pasirode ir kukalej. Mat. 13.</i>		<i>Wieszpačiuj Diewuj tawo kloniosia. Mat. 4.</i>	<p>Priszpilis 5 d., 10 adina, 30 minuta ritmeti.</p> <p>Oras truputi atsi-lejd, kartajs dienas saulietas.</p> <p> Parrajza 13 d., 9 adina, 20 minuta wakara.</p> <p>Oras szaltas, sniegaj ir pugas. Kartajs saulė pasiroda.</p> <p> Delcze 21 d., 10 adina, 8 minuta ritmeti.</p> <p>Oras szaltas, wicjuotas, pugas ir sniegaj.</p> <p> Jaunajtis 28 d., 12 adina, 50 minuta wakara.</p> <p>Oras lengwesnis, kartajs saulė pasiroda.</p>
5 N.		5 po 3 Kar. Agotas P. Albina W.	17	1 Pradžios Gawieues. Pol.	
6 P.		Daratas P. ir Teofilas MM.	18	Flawijona W.	
7 U.		Romualda O. ir Julijonas.	19	Publijusza ir Marcelaus.	
8 S.		Jona isz Matos. Stapona O.	20	Zenobijes. Metu Czwertis.	
9 K.		Apolonijes P. M.	21	Hilarijusza P.	
10 P.		Ireneusza M. Scholastikas.	22	Kat. S. Po. Metu Czwertis.	
11 S.		Lucijusza W. Sewerina O.	23	Romana. Metu Czwertis.	
		<i>Atwersiu burna mano prizdiosz, opsakisiu uždengtus dajktus. Mat. 13.</i>		<i>Wieszpatie, giaraj ira mima czionuj bute! Mat. 17.</i>	
12 N.		6 po 3 Kar. Gaudenta W.	24	2 Saurioje. Motiejaus.	
13 P.		Jordana Kun. ir Fuskas.	25	Aleksandra, Nestora.	
14 U.		Walentina Kun. Agatona M.	26	Fortunata ir Antigona.	
15 S.		Faustina M. ir Jowita M.	27	Anastazijes Panos.	
16 K.		Julijonas P. M. Faustina W.	28	Romana, Kajaus, Serap.	
17 P.		Polikarpa W. M. ir Sabina W.	1	KOWA. Gwalb. Albina.	
18 S.		Konstancijes P. Flawijona W.	2	Helenas Ciesorie. Wigilije.	
		<i>Ejkite ir jus winicion mana: o kas tejsiu bus, duosiu jumis. Mat. 20.</i>		<i>Pagirtas žinatas, kuris tawę nesėjo, ir kurtis, kurias žindaj. Luk. 11.</i>	
19 N.		7 Senowes Uzawiejpma. Jul.	3	3 Kwiljoje. Kunegundas.	
20 P.		Eleuterijusza W. M. ir Leona.	4	KAZIMIERA L. K.	
21 U.		Eleonoras P. ir Petra Maw.	5	Euzebijusza M.	
22 S.		Katedras S. Petra Antijokioje.	6	Koletas Panos.	
23 K.		Kotrinas Senen. ir Florencijusza.	7	Tamosziaus W.	
24 P.		Motiejaus Apasztola.	8	Jona ir Filemona.	
25 S.		Aleksandra ir Nestora.	9	Franciszkas Naszlies.	
		<i>Iszeja tas, kursoj sieja, sieti siekla sawo. Euk. 8.</i>		<i>Surinkit trupucius, kurie pasiliko idant neprazutu. Jonas 6.</i>	
26 N.		8 Meisjedine. Fortunata. Antig.	10	4 Pusnugawia. 40 Kar.	
27 P.		Anastazijes Panos.	11	Konstantina Ciesor.	
28 U.		Romana, Kojaus. Serapijona.	12	Grigalaus X. Popieziaus.	

<p>D. Ned. D. Mien.</p> <p>Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja <i>Senowes</i> gadines Met-skajtlaus.</p>	<p>D. Mien.</p> <p>Szwentes Rima-Kataliku Gregorjoniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Met-skajtlaus.</p>	<p>Atmajnas mienesia ir Ora.</p>
--	---	----------------------------------

1 S. Albina ir Antoninas. 2 K. Simplicijusza ir Amelijes. 3 P. Tacijona ir Kunegundas. <i>Wigilijė.</i> 4 S. KAZIMIERA Lenk. Kay	13 Nicefora M. ir Patricijusza. 14 Zacheusza ir Matildas. 15 Cirijoka ir Longina. 16 Cirilaus ir Tacijona M.	

<p><i>Jezau Sunau Dowida, susimilk ant manes!</i> Euk. 18.</p> <p>5 N. 3 Uzgawiejima. Euzebijusza.</p> <p>6 P. Koletas P. ir Marcijona W. M.</p> <p>7 U. Tamosziaus isz Akwina.</p> <p>8 S. Filemo. ir Apoloniju. <i>Peleninė.</i></p> <p>9 K. Franciszkas Našzlies.</p> <p>10 P. 40 MM. Karejwiu. Kajaus.</p> <p>11 S. Eulogijusza ir Pelagijes.</p>	<p><i>Jej kas kalba mano užlajkis, né ragaus smerties ant amžiu.</i> Jonas 8.</p> <p>17 3 Būloje Patricijusza.</p> <p>18 <i>Gabrijelaus Archaniola.</i></p> <p>19 <i>Juozapa Apž. S. M. P.</i></p> <p>20 <i>Jokima Tiewa S. M. P.</i></p> <p>21 Benedikta Opata.</p> <p>22 <i>Sopulingas S. M. P.</i></p> <p>23 Otona, Kotrinus. <i>Wigilijė.</i></p>	<p>Saulė izeng ing ženkla Awina, 8 d. 11 adina, 50 minuta wakara.</p> <p>Pradzia pawasaria.</p> <p>Suliginimas dienos su nakte.</p>
--	--	---

<p><i>Negundink Wieszpatic Diewo Tawo.</i> Mat. 4.</p> <p>12 N. 1 Pradzius Gawienes. Grigal.</p> <p>13 P. Nicefora M. Eufrozijes P.</p> <p>14 U. Zacheusza ir Matildas.</p> <p>15 S. Cirijoka, Long. <i>Metu Czwertis.</i></p> <p>16 K. Cirilaus ir Tacijona M.</p> <p>17 P. Gertrudas. <i>Metu Czwertis.</i></p> <p>18 S. Gabrijelaus Ar. <i>Metu Czwertis.</i></p>	<p><i>O minia labaj dide klojo rubus sawo ant kiolo.</i> Mat. 21.</p> <p>24 3 Werbun. Epigmeusza.</p> <p>25 Apręszama S. W. P.</p> <p>26 Teodozijusza ir Kastula.</p> <p>27 Ruperta W. ir Lidijes.</p> <p>28 <i>Didinsis.</i> Siktaus Popiež.</p> <p>29 <i>Didziojė.</i> Atanazijusza W.</p> <p>30 <i>Didziojė.</i> Kwirina ir Anieles.</p>	<p>Priszipilis 7 d. 9 adina, 10 minuta ritmeti.</p> <p>Oras su atmajnomis; fajku swiesus ora praded dienotė.</p>
---	---	--

<p><i>Tasaj ira Sunus mano milausis.</i> Mat. 17.</p> <p>19 N. 2 Sausoje. Juozapa A. S. M. P.</p> <p>20 P. <i>Jokima Tiewa S. M. Panos.</i></p> <p>21 U. Benedikta O.</p> <p>22 S. Powila W. ir Oktawijona.</p> <p>23 K. Otona, Kotrinus ir Pelagijes.</p> <p>24 P. Epigmeusza Kuniga. <i>Wigilijė.</i></p> <p>25 S. Apręszama S. M. Panaj</p>	<p><i>Kielies, niwa esionaj, sztaj wieta, kur buwo Jis padietas.</i> Morkas 16.</p> <p>31 WILJKAS. Kornelijes.</p> <p>1 BALANDZIA. ANTRA DIENA.</p> <p>2 Pankracijusza, Amfijona.</p> <p>3 Richarda W.</p> <p>4 Izidoriaus W.</p> <p>5 Adrijona ir Irenas.</p> <p>6 Wilijelma ir Timoteusza.</p>	<p>Parrajza 15 d. 3 adina, 18 minuta po pietu.</p> <p>Oras wiesus, dienomis atslejd. Kartajs sniegas.</p>
--	--	---

<p><i>Kas su manim ne esti, prisz mani ira.</i> Euk. 11.</p> <p>26 N. 3 Kurtoje. Teodoz. Kastula.</p> <p>27 P. Jona Pustelninka. Lidijes.</p> <p>28 U. Guntermona ir Sikstaus P.</p> <p>29 S. Eustachijusza ir Atanazijusza.</p> <p>30 K. Kwirinas ir Anieles Našzlies.</p> <p>31 P. Benjamina ir Kornelijes.</p>	<p><i>Palojminti, kurie ne rigiejo, o intikiejo.</i> Jonas 20.</p> <p>7 1 po Wei. Donata, Rufina.</p> <p>8 Dijonizijusza, Apdonijusza.</p> <p>9 Marijos Kleof. Kasyldas.</p> <p>10 Ezechijelaus Pranasza.</p> <p>11 Julijusza P.</p> <p>12 Konstantina ir Wisijes.</p>	<p>Delcze 23 diena, 11 adina, 20 minuta ritmeti.</p> <p>Oras lengwesnis; pasiroda wasaras debeses, Kartajs lietus arba sniegas.</p>
--	---	---

 Jaunajtis 30 d. 8 adina, 40 minuta pirm pietu.

Zwarbus wiejas neuostowens; wasaras debeses pasiroda, kartajs, bet retaj, perkunie duodas girdietė.

BALANDIS arba **KARWELIS** t. d. 30. **APRILIS. KWIECIEŃ.**

D. Mieno.	D. Noel.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja <i>Senowes</i> gadines Met- skajllaus.	D. Mieno.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijo- nieszkoja <i>Naujoses</i> gadines Met- skajllaus.
-----------	----------	--	-----------	---

Atmajnas Mienesis
ir Ora.

1 S.	Hugona ir Teodoras.	13	Hermenegilda Kar. M.
------	---------------------	----	----------------------

	<i>Surinkite, kurie liko, trupucius, idant nepraizutu. Jonas 6.</i>		<i>Kajp manę pažinsta Tiewas, ir asz pa- zinstu Tiewa. Jonas 10.</i>
--	---	--	--

2 N.	4 Pusiaugawia. Pankraėiju.	14	2 po Weliku. Grab. Winc.
3 P.	Richarda W. ir Chijonijes.	15	Krescenta ir Bazilisas.
4 U.	Izidoriaus ir Platona.	16	Kaliksta P. ir Lamberta.
5 S.	Irenas Panos.	17	Aniceta P. ir Rudolfa.
6 K.	Sikstaus P. ir Timoteusza.	18	Eleutera M. ir Klaras P.
7 P.	Donata ir Rufina MM.	19	Wenera M. Elfega.
8 S.	Dijonizijusza ir Apolonijusza.	20	Sulpicijusza W. Agnieszkas.

	<i>O Asz ne jesskau garbies mano. Jonas 8.</i>		<i>Jog juns werksite ir raudosite, o swietas linksmines. Jonas 16.</i>
--	--	--	--

9 N.	5 Battoje. Marijos ir Kasildas.	21	3 po Weliku. Ap. S. Juoz. Anz.
10 P.	Ezechijelaus Pr. Pompejusza.	22	Sotera ir Kajaus PP.
11 U.	Leona Didz. P. Godobertas.	23	Jurgia Kar. M. Feliksa.
12 S.	Juliju-za P.	24	Honoriju-za ir Bonas.
13 K.	Hermenegilda Karalajczia.	25	Morka Ap. ir Ewang. Agatopoda.
14 P.	Sopulingas S. M. P. Tiburcijusza.	26	Kleta ir Marcelina P.
15 S.	Krescenta ir Bazilisas.	27	Tertulijona W. J. Zitas P.

	<i>Hozanna Sunij Dawida, Hozanna ant aukštibes. Mat. 21.</i>		<i>O niekas isz junsu ne klaus-manes, kur ejni? Jonas 16.</i>
--	--	--	---

16 N.	6 Wertun. Kaliksta P. Julijes.	28	4 po Weliku. Walerijes, Teodoras.
17 P.	Aniceta P. Mucz. ir Fortunata.	29	Petra M. Hugona O.
18 U.	Eleutera M. Apolonijusza I.	30	Kotrinas ir Zofijes PP.
19 S.	Wenera M. Elfega, Hermogena.	1	GIAGUZ. Filipa ir Jokuba.
20 K.	Didinsis. Sulpicijusza. Agnieszk.	2	Atanazijusza ir Zigmunta.
21 P.	Didzioje. Anzelma W. Simona M.	3	Atradima S. Križiaus.
22 S.	Didzioje. Sotera ir Kajaus.	4	Florijuna ir Monikas.

	<i>Kas atris mumis akmeni nuog duru grabo? Morkas 16.</i>		<i>Atejna wolanda, kad jasi ne par priligini- mus, juns kalbiešu. Jonas 16.</i>
--	---	--	---

23 N.	WELIKAS. Jurgia Kar. M. Felik.	5	5 po Weliku. Molon. S. M. P.
24 P.	WELIKU 2 DIENA. Wajliekaus W.	6	† Jona Apaszt. Aliejuje.
25 U.	Morka Apaszt. ir Ewang.	7	† Domicelas P. W. gilije.
26 S.	Kleta ir Marcelina P.	8	† STANISLOWA W. M.
27 K.	Anastazijusza P. Tertulijona.	9	SZESZTINES. Grigalaus.
28 P.	Walerijes ir Teodoras.	10	Antonina W.
29 S.	Petra M. Hugona O. Antonijes.	11	Mamerta W. ir Ewelijusza.

	<i>Palajminti, kurie neregijejo o itikijejo. Jonas 20.</i>		<i>Ir jus tudisit, nes su manim este nuog pra- dzios. Jonas 15 ir 16.</i>
--	--	--	---

30 N.	1 Atwelikes. Zofijes P. M. Kotrin.	12	6 po Welikas. Pankracijusza.
-------	---	----	-------------------------------------

Saulė izeng ing
ženkla Jauczia 11
diena, 10 adina
ritmeti.

Antroje dalis pa
wasaria.

Priszpilis 5 d
4 adina, 10 minut
ritmeti.

Praded dienotė, be
iwarbus wiesis ne ap
sisto; naktes szaltas.

Parrajza 13 d
12 adina, 0 minut
nakti.

Oras sziltesnis, nak
tes wieses.

Delče 24 die
na, 7 adina, 35 m
nuta ritmeti.

Oras sziltesnis ka
tajs lietus p. rejna, b
netrukus wieses is
dianas.

Jaunajtis 29
1 adina, 8 minu
po pietu.

Wiesesniu 1 jku sz
dalis mienesis or
atirand sziltesni
kartajs lietus pareje

D. N. d. Min.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja Senoves gadines Met-skajllaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijoniszkoja Naujoses gadines Met-skajllaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
1 P.	Filipa ir Jokuba Apasztola.	13	Serwacijusza, Joba, Glicerijes.	 <p>Saulė įženging zienkla Dwinianu 10 diena, 10 adina, 12 minuta ritmeti. Tretė dalis pawa- saria.</p>
2 U.	Atanazijusza W. ir Zigmunta.	14	Bonifacijusza M.	
3 S.	Atradima S. Križiaus.	15	Zofijes ir Dijonizijes.	
4 K.	Florijona M. ir Monikas N.	16	Jona Nepomucena M.	
5 P.	Piusa V. P. Atsiw. S. Augustina.	17	Paschalisa.	
6 S.	Jona Apasztola Aliejuje.	18	Feliksa Kuniga, Klaudijes.	
	<i>Asz esmu piemuo giaras, ir pažinstu awes mano. Jonas 10.</i>		<i>Kad manū miltetumit, utlesu dziaugtme- ties, jog emu pas Tiewa. Jonas 14.</i>	 <p>Prisžpilis 5 d., 6 adina, 45 minuta wakara.</p> <p>Kartajs oras ukano- tas, wictomis perku- nie parejna.</p>
7 N.	2 po Wel. Graba W. Winc. F. Donat.	19	SEKMINES. Prudencijonas.	
8 P.	Stanislowa W. M.	20	SEKM. ANTRA DIENA. Bernard.	
9 U.	Grigalaus W. N. ir Geroncijusza W.	21	Eutichijusza M.	
10 S.	Izidoriaus ir Antonina W.	22	Helenas. <i>Metu Czwertis.</i>	
11 K.	Mamerta W. Ewelijusza MM.	23	Deziderijusza M.	
12 P.	Pankracijusza ir Nereusza.	24	Joanas N. <i>Metu Czwertis.</i>	 <p>Parrajza 13 d. 3 adina, 7 minuta po pietu.</p> <p>Oras wiesesnis, nak- timis wiesus, kartajs lietus parejna.</p>
13 S.	Serwacijusza W. ir Joba.	25	Urbona P. <i>Metu Czwertis.</i>	
	<i>O dziaugma junsu niekas ne atimē nuog junsu. Jonas 16.</i>		<i>O sztof asz su jums esmi par wisas dienas iki pabaigos swieta. Mat. 28.</i>	
14 N.	3 po Wel. Ap. S. Juaz. Tiburcijusz.	26	4 po Sekm. SSS. TRAJCES.	
15 P.	Zofijes su 3 Dukteriemis.	27	Jona P. M. Beda Kun.	
16 U.	Jona Nepomucena M.	28	Germona ir Justa WW.	
17 S.	Torpeta ir Restituta.	29	Teodozijusza P. M.	 <p>Delėze 21 die- na, 12 adina, 10 minuta nakti.</p> <p>Oras sziltesnis, kar- tajs lietus parejna su perkunie.</p>
18 K.	Feliksa Kun., Wepanta, Klaudijusz.	30	DIWA KUNA.	
19 P.	Petra Celestina, Prudencijonas.	31	Petroneles Panos.	
20 S.	Bernarda ir Baziles P. M.	1	BIRZIA. Nikodema.	
	<i>Ir atejanėcius dojektas apsakis jums. Jonas 16.</i>		<i>Wieszpatie, stoges, kaj isakej, o dar tra wietas. Luk. 16.</i>	
21 N.	4 po Wel. Walensa ir Polieukta.	2	2 po Sekm. Erazma W.	
22 P.	Helenas Karalienes ir Julijes.	3	Klotildas Kar. Lauren.	 <p>Jaunajtis 28 d. 2 adina, 12 minuta po pietu.</p> <p>Oras wiesesnis, die- nas tankej saulietas; kartajs lietus.</p>
23 U.	Deziderijusza W. M. Mikoła W.	4	Aleksandra ir Kwjrina.	
24 S.	Jona ir Joanas.	5	Bonifacijusza W.	
25 K.	Urbona P. ir Grigalaus.	6	Norberta W.	
26 P.	Filipa Nereusza I. Eleuterijusza.	7	Saldz. Szird. W. Jez. Roberta.	
27 S.	Jona P. ir Beda Kuniga.	8	Medarda ir Maksimilijona.	
	<i>Išerjau nuog Tiewo, ir atejnu ant swieto. Jonas 16.</i>		<i>Dziaugkties su manim, jog atradau awi mano. Luk. 15.</i>	
28 N.	5 po Wel. Molon. S. M. P. Justa.	9	3 po Sekm. Prim. Felic.	
29 P.	† Restituta ir Teodozijusza.	10	Bogunifa, Malgoratas.	
30 U.	† Ferdinanda ir Feliksa P.	11	Barnaba Apasztola.	
31 S.	† Petroneles P. Kancijusza M.	12	Antouinas M.	

D. Mėn.	D. Mėn.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja <i>Senoves</i> gadines Met-skajtlaus.	D. Mėn.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorioniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Met-skajtlaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
1 K.		SZESZTINES. Nikodema.	13	Antona isz Padw. Akwilinas.	 Saulė izeng ing zenkla Wiezia 10 diena, 5 adina wakara. Saulie granza. Pradzia wasaras. Prispilis 3 d., 3 adina, 4 minuta po pietu. Dienas wiejuotas, naktis wiesesnes, lietus retesnis. Parrajza 11 d. 10 adina, 30 minuta wakara. Dienas wiejuotas, oras wiesesnis, kartajs ant gala lietus su perkunie. Delėze 19 diena, 1 adina, 10 minuta ritmeti. Nuostowans oras, kartajs lietus su perkunie. Jaunajtis 27 d. 5 adina, 6 minuta wakara. Tankesnej lietus parejna, kartajs su perkunie ir krusza.
2 P.		Erazma W. ir Marcelina MM.	14	Bazilijusza W. Walerijona.	
3 S.		Klotildas Kar. ir Laurencijes.	15	Wita ir Modesta MM.	
4 N.		<i>Ir toj daris jums, jog nepazinstu Tiewo, nej manes. Jonas 15 ir 16.</i> 6 po Wel. Saturnina, Aleksandra.	16	<i>Nesibijok: nuog to lazko, jau žmones gaudi. Luk. 5.</i> 4 po Sekm. Ben. Justinas.	
5 P.		Bonifacijusza W. Walerijes.	17	Adolfa, Ludgardas.	
6 U.		Norberta Iszpaizintojaus.	18	Morka ir Marcelina.	
7 S.		Roberta Opata Cistersu.	19	Gerwazijusza ir Protaz.	
8 K.		Maksimilijona ir Kalijopas.	20	Silwerijusza, Florentinas.	
9 P.		Primusa ir Felicijona.	21	Alojizijusza, Demetrijes.	
10 S.		Bogumita ir Malgoratas.	22	Paulina W. ir 10,000 MM.	
11 N.		<i>Ne kapp swietas duoda, Ast duodu jums. Jonas 14.</i> SEKMINES. Leona Didz. P.	23	<i>Ne užmusk; o kas užmuž, kaltas bus suda. Mat. 5.</i> 5 po Sekm. Zenona, Agrip.	
12 P.		SEKM. ANTRA DIENA. Onufrij	24	Jona Kriksztitoja.	
13 U.		Antona isz Padwos. Akwilina.	25	Prospera ir Galikana M.	
14 S.		Bazilijusza W. <i>Metu Czwertis.</i>	26	Powita M. Superijusza M.	
15 K.		Wita ir Modesta MM.	27	Zojila ir Aneka.	
16 P.		Aurelijona, Justa. <i>Metu Czwertis.</i>	28	Leona II. D. P. Marcel. <i>Wigilije.</i>	
17 S.		Adolfa, Marcijona. <i>Metu Czwertis.</i>	29	PETRA ir POWILA Apsatodu.	
18 N.		<i>Ejdami tada mokikite wisas gimines. Mat. 28.</i> 1 po Sekm. SSS. TRAJCES. Marc.	30	<i>Ir surinko, kas liko, trupuciu septinis pintinis. Mork. 8.</i> 2 po Sekm. Emilijes, Lucijes.	
19 P.		Gerwazijusza ir Protazijusza.	1	LIEPAS. Juliju. ir Teobalda.	
20 U.		Silwerijusza ir Florentinas.	2	<i>Aptankima S. Marijos P.</i>	
21 S.		Alojizijusza G. I. Demetrijes P.	3	Awita Kuniga ir Kamiles.	
22 K.		DIEWA KUNA. Paulina W.	4	Juozapa Kal. ir Elzbietas.	
23 P.		Zenona ir Agripinas. <i>Wigilije.</i>	5	Filomenas P. M.	
24 S.		JONA KRIKSYTTOJA. Fausta.	6	Domininkas Panos.	
25 N.		<i>O ubagus, ir rojszus, ir aklus iwesk czionaj. Luk. 14.</i> 2 po Sekm. Prospera, Galikana.	7	<i>Tepp wisokis medis giaras, wajsitis giarus duoda. Mat. 7.</i> 3 po Sekm. Klaud. Pulcher.	
26 P.		Jona ir Salwijusza.	8	Kilijona W. M. Edilburgas.	
27 U.		Wladistowa L. K. Zojila M.	9	Cirilaus W. ir Anatolijes P.	
28 S.		Leona II. P. Marceles M. <i>Wigilije.</i>	10	7 Broliu miegt. ir Felicitas.	
29 K.		PETRA ir POWILA Apsatodu.	11	Sabina ir Pelagijes M.	
30 P.		Saldz. Szird. W. Jez. Emil. At. S. Pow.	12	Jona Gwalberta.	

D. Skal D. Mien	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja <i>Senowes</i> gadines Mel- skajtlaus.	D. Mien	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijo- nieszkoja <i>Naujoses</i> gadines Mel- skajtlaus.	Atmajuas Mienesia ir Ora.
--------------------	--	---------	---	------------------------------

1 S.	Julijusza ir Teobalda.	13	Matgoratas ir Klaras.	
------	------------------------	----	-----------------------	--

	<i>Dziaugkities su manim, jog radau awi mano. Luk. 15.</i>		<i>Atiduok rokunda isz uwoejdziejima tawa. Luk. 16.</i>	 Saulė izeng ing zenkta Lewa 9 die- na, 8 adina wa- kara. Antrojė dalis wa- saras.
2 N.	3 po Sekm. Aplankima S. M. P.	14	8 po Sekm. Jona D. Bon.	
3 P.	Helijodora ir Kamiles.	15	<i>Izsiuntima SS. AA.</i>	
4 U.	Juozapa Kalasanta. Sebastijes.	16	<i>Szkapliernas S. M. P.</i>	
5 S.	Agatona ir Karolinas.	17	Aleksijusza Iszpaž.	
6 K.	Izajosziaus ir Domininkas.	18	Simeona isz Lipniczes.	
7 P.	Klaudijusza ir Pulcherijes.	19	Justas ir Rufinas.	
8 S.	Kilijona W. M. Edilburgas K. P.	20	Elijosziaus ir Czesława.	

	<i>Mokitojau! par wisa nakti dirbdami nieka ne gawome. Luk. 5.</i>		<i>Bet dabar uzdengi ira dajktaj nuog akiniu tawa. Luk. 19.</i>	 Priszpilis 3 d. 7 adina, 35 minuta ritmeti. Oras karsztesnis, at- sitink wietomis skaudė perkunie su krusza ir zajbajs.
9 N.	4 po Sekm. Jona isz D. Cirilaus.	21	9 po Sekm. Dan. Praks.	
10 P.	7 Broliu miegtančiu.	22	<i>Marijos Magdalenas.</i>	
11 U.	Olgas ir Januarijes M.	23	Liberijusza ir Apolinara.	
12 S.	Jona Gwalberta.	24	Kristinas P. Meneusza.	
13 K.	Matgoratas ir Klaras PP.	25	<i>Jokuba Ap. Walentinas.</i>	
14 P.	Bonawenturas Bazn. Mok.	26	<i>Onos M. S. M. P. Olimpijes.</i>	
15 S.	Julijes ir Justas. <i>Iszs. SS. AA.</i>	27	Pantaleona ir Natalijes.	

	<i>O kas tariš pasiutielis, kaltas bus ugnies peklos. Mat. 5.</i>		<i>Diewe susimilik ant manes nuosidėjusio. Luk. 18.</i>	 Parrajza 11 d. 10 adina, 11 mi- nuta ritmeti. Kartajs lietus par- ejna su perkunie.
16 N.	5 po Sekm. Szkapliernas.	28	10 po Sekm. Kuneg. Inoc.	
17 P.	Aleksijusza I. Donatas M.	29	Mortas ir Serafinas.	
18 U.	Simeona isz L. Rozinas.	30	Maksimas ir Donatiles.	
19 S.	Wincenta isz P. Justas P.	31	Ignacijusza L.	
20 K.	Czesława ir Kasijes.	1	RUGPIUCZIA. Petra Kalin.	
21 P.	Praksedas ir Julijes PP.	2	<i>S. M. P. Anioliszkas.</i>	
22 S.	<i>Marijos Magdalenas. Platona.</i>	3	Augusta. Atr. Kuna. S. Stap.	

	<i>Ir sirinko kas liko trupucziu, septinis sudariecius. Morkas 8.</i>		<i>O meldė Jm, idant ant ano uzdietu ranka. Mork. 7.</i>	 Delče 19 d., 10 adina, 48 mi- nuta ritmeti. Parejna wietomis lie- tus su perkunie.
23 N.	6 po Sekm. Kunegundas. Libe.	4	11 po Sekm. Domininka.	
24 P.	Kristinas P. M. ir Meneusza M.	5	<i>S. Marijos P. Sniegianos.</i>	
25 U.	<i>Jokuba Apasztola. Krisztopa M.</i>	6	<i>Parsimajnuma W. Jezaus.</i>	
26 S.	<i>Onos Mot. S. M. P. Olimpijes M.</i>	7	Kajetona I. ir Donata.	
27 K.	Pantaleona ir Natalijes.	8	Cirijoka ir Marina MM.	
28 P.	Inocenta ir Botwida.	9	Romana ir Jona I.	
29 S.	Mortas P. Olausas K. M.	10	<i>Laurina M. Asterijes.</i>	

	<i>Isz wojsiu jun, pačinste anus. Mat. 7.</i>		<i>Palajmintas akis, kurios mato, kan juns regite.</i>	 Jaunajtis 26 d. 8 adina, 25 minuta ritmeti. Lietus parejna su skaudė perkunie; kar- tajs wakarajs didi, zajbaj.
30 N.	7 po Sekm. Abdona ir Senena.	11	12 po Sekm. Tibur. Zuzanas.	
31 P.	Ignacijusza Lojolaus. Jez. Uzd.	12	Klaras P. ir Herkulana.	

D. Mien.	D. Ned.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja Senowes gadines Met- skajtlaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijo- niskoja Naujoses gadines Met- skajtlaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
1 U.		Petra Kalinieje.	13	Hipolita ir Kasijona.	 Saulė izeng ing zenkla Panos 9 die- na, 8 adina, 15 mi- nuta ritmeti. Tretė dalis wa- saras.
2 S.		S. Marijos P. Aniolisz. (Pavinkul.)	14	Euzelijusza Iszpaž. Wigilije.	
3 K.		Atradima Kuna S. Stapona.	15	ZOLIUN SZWENTE.	
4 P.		Domininka Iszpaž.	16	Serenas ir Diomeda.	
5 S.		S. Marijos P. Sniegianos. Kasijo.	17	Mamanta ir Mirona M.	
		<i>Atiduok skajeziu uzwejdziejimo tawo.</i> Luk. 16.		<i>Jezau, Mokitojau, susimiliek ant meisu.</i> Luk. 17.	Oras nuostowens, dienas karsztae, re- tesnej lietus.
6 N.		9 po Sekm. Parsimajuma W. Jez.	18	13 po Sekm. Jack. Roka.	
7 P.		Kajetona ir Donata.	19	Ludw. Benign: Bronis.	
8 U.		Larga ir Smaragda MM.	20	Bernarda Op. Sewera.	
9 S.		Romana ir Jona.	21	Stapona ir Joanas.	
10 K.		Laurina ir Paules MM.	22	Jokima ir Simforijona.	 Priszpilis 1 d. 2 adina, 3 minuta po pietu. Oras nuostowens, dienas karsztae, re- tesnej lietus.
11 P.		Tiburcijusza ir Zuzauas P.	23	Filipa ir Zacheusza.	
12 S.		Klaras ir Felicisas.	24	Bartlamiejaus Apasztola.	
		<i>Ir apgulė tawi, ir suspaus tawi isz wisun szaliun. Luk. 19.</i>		<i>Ne galite Diewoj tarnauti ir mamonaj.</i> Mat. 6.	
13 N.		9 po Sekm. Hipolita ir Kasijona.	25	14 po Sekm. Geroncijusza.	
14 P.		Euzelijusza Iszpažin. Wigilije.	26	Zefiryna P. ir Rozes P.	 Patrajza 9 d. 11 adina, 10 mi- nuta pirm pietu. Dangus tankej ap- sitrauk, oras sziltas, kartajs perkunie.
15 U.		ZOLIUN SZWENTE.	27	Cezarijusza ir Rufa WW.	
16 S.		Serenas ir Diomeda.	28	Augustina W.	
17 K.		Mamanta ir Mirona M.	29	Baziles ir Kandidas P.	
18 P.		Agapita ir Helenas Ciesor.	30	Rozes isz Limas.	
19 S.		Ludw. Benignas, Bronistawas.	31	Rajmunda ir Rufinas P.	 Deloze 17 d. 1 adina, 10 minuta nakti. Dienas karsztae, nek- tes wiesesnes, lietus retesnis,
		<i>Kursaj ziaminase, bus paauksztintu.</i> Luk. 18.		<i>Kuren iszwoides Wieszpata, pasigajlejo jos.</i> Luk. 7.	
20 N.		10 po Sekm. Jackaus. Roka B.	1	RUGSIEJA. 15 po Sek. Jokima.	
21 P.		Stapona, Joanas, Ptolomeusza.	2	Stapona Wengru Kar.	
22 U.		Simforijona ir Atanazijusza.	3	Eufrozinas ir Erazmas.	
23 S.		Zacheusza ir Teoniles.	4	Rozalijes Panos.	 Jaunajtis 25 d. 5 adina, 50 minu- ta wakara. Karsztoj apaitoj; kar- tajs lietus parejns.
24 K.		Bartlamiejaus Apasztola.	5	Wiktorina M. ir Urbona.	
25 P.		Ludwika Karalaus Francijes.	6	Eleuterijusza ir Petroneles.	
26 S.		*Zefiryna ir Rozes.	7	Reginas, Klodoalda. Wigilije.	
		<i>Ir atsirišo suriszimas liezuwojo jo.</i> Morkas 7.		<i>O Isaj, nuotwieres issigide anan ir palajo.</i> Luk. 14.	
27 N.		11 po Sekm. Cezarijusza ir Rufa.	8	16 po Sekm. Utg. S. W. P.	 Priszpilis 31 diena, 9 adina, 45 minuta wakara. Oras sziltas, retesne perkunie, anaj atsiti- kus naktes prasided wiesesnej.
28 P.		Augustina W. Bažn. Mokito.	9	Gorgonijusza M. Sergijusza P.	
29 U.		Nuokirtima S. Jona. Kandidas.	10	Mikatojaus ir Pulcherijes.	
30 S.		*Feliksa ir Adaukta.	11	Prota ir Jackaus.	
31 K.		Rajmunda N. Isz. Rufinas.	12	Gwidona. Pargalic. Turku.	

RUGSIEJAS (SZILINIS) tur d. 30. SEPTEMBER. WRZESIEŃ.

D. N. d. D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja <i>Senowes</i> gadines Met- skajtlaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Grego- rijoniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Met-kajtlaus.	Atmajnas Mienėša ir Ora.
----------------------	--	----------	--	-----------------------------

1 P.	Idziaus O. ir Justas.	13	Maurelijusza ir Eugenijes.	 Saulė izeng ing ženklia Swarstik- liu 10 diena, 10 a- dina, wakara. Suliginimas die- nos su nakte. Pradžia rudens.
2 S.	Stapona ir Maksima.	14	<i>Paauksztinima S. Križiaus.</i>	

3 N.	<i>Milieši Wieszpati Diewą tawo isz wisos szirdies tawo. Luk. 10.</i> 12 po Sekm. Izabeles Karalien.	15	<i>O nie wienas ne galiejo Jam zodzia atsakit. Mat. 9.</i> 17 po Sekm. Warda S. M. P.	Saulė izeng ing ženklia Swarstik- liu 10 diena, 10 a- dina, wakara. Suliginimas die- nos su nakte. Pradžia rudens.
4 P.	Rozalijes ir Teodora.	16	Kornelijusza ir Ciprijona.	
5 U.	Justinijona ir Urbona.	17	<i>5 Ron. S. Fr.</i> Sokratesa M.	
6 S.	Petroneles ir Eleuterijusza.	18	Tamošiaus. <i>Metu Czwertis.</i>	
7 K.	Reginas P. ir Klodoalda. <i>Wigilijė.</i>	19	Januarijusza M.	
8 P.	UZGIMMA S. M. P.	20	Eustachijusza. <i>Metu Czwertis.</i>	
9 S.	Gorgonijusza M. ir Sergijusza P.	21	<i>Mateusza Ap. Metu Czwertis.</i>	

10 N.	<i>Ne atsirado, kursaj sugrinitu, ir duotu garbe Diewuj. Luk. 17.</i> 13 po Sekm. Warda S. M. P. Pulch.	22	<i>Atsilajdzia taw nuosidiejimaj tawo. Mat. 9.</i> 18 po Sekm. Wladislowa. Em.	 Parrajza 8 d., 7 adina, 20 minuta wakara. Oras ne wienokia nuostowiejima, naktes wiesesnes.
11 P.	Wincenta O. M. Teodora.	23	Lina P. ir Tekles P. M.	
12 U.	Gwidona ir Poliksenas.	24	Gerarda W. M.	
13 S.	Maurelijusza ir Eugenijes.	25	Kleofasa ir Aurelijes.	
14 K.	<i>Paauksztinima S. Križiaus.</i>	26	<i>Juozafuta Arci-Wisk.</i>	
15 P.	Nikodema ir Eufemijes.	27	Kosma ir Damijona.	
16 S.	Kornelijusza ir Ciprijona.	28	Wactawa ir Eustachijusza.	

17 N.	<i>Ir jus ne este daugiaus brangesni, neg anie. Mat.</i> 14 po Sekm. <i>5 Ron. S. Fr.</i> Sokrate.	29	<i>Ir nuosiantia tarnus sawo wadinti pa- kwiestus ant swodbos. Mat. 22.</i> 19 po Sekm. Mikola Arch.	 Delcze 16 d., 8 adina, 40 minuta wakara. Oras wiesesnis, kar- tajs lietis parejna, naktiemis szalnas.
18 P.	Tamošiaus isz Wilanowa.	30	Hieronima B. M.	
19 U.	Januarijusza M.	1	SPALINIA. Remigijusza.	
20 S.	Eustachijusza M. <i>Metu Czwertis.</i>	2	<i>Aniolu Surgun.</i> Primaus.	
21 K.	<i>Mateusza Ap. Ewang.</i>	3	Kandida, Gerarda O.	
22 P.	Mauricijusza. <i>Metu Czwertis.</i>	4	Franciszkaus Ser. Aureas.	
23 S.	Lina P. ir Tekles. <i>Metu Czwertis.</i>	5	Placida ir Flawijes. <i>Wigilijė.</i>	

24 N.	<i>Jaunikajti, tau sakau kelkis. Luk. 7.</i> 15 po Sekm. Wladislowa. Gerard.	6	<i>Jej ženklū ir stebuklu ne regiesit, neli- kiesit Jonas 4.</i> 20 po Sekm. ROZANCZ. S. M. P.	 Priszpilis 29 diena, 9 adina, 8 minuta wakara. Tankesnej staloms pripulusatszilsta oras ir perkunie noris re- taj, po kurios žniegas arba lietus.
25 P.	Kleofasa. Aurelijes ir Nemezijes.	7	Morka O. Ositas Panos.	
26 U.	<i>Juozafuta Arci-Wisk. M.</i> Ciprijona	8	Brigidas N. Nestora.	
27 S.	Kosma ir Damijona. Hediltrudas.	9	Dijonizijusza W. M.	
28 K.	Wactawa ir Eustachijusza.	10	Franciszkaus B. Eulamp.	
29 P.	<i>Mikola Archaniola</i> ir Plauta.	11	Zenajidas ir Filoniles M.	
30 S.	Hieronima M. B. Zofijes. <i>Wigil.</i>	12	Maksimilijona W. M.	

D. Neid. D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoniszkoja <i>Senowes</i> gadines Metskajtlaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Gregorijoniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Metskajtlaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
	<i>Pakwiestas ant swidobos ne sieskis ant pirmos wietas. Luk. 14.</i>		<i>Turiek kumtribe diel manes, o wis tauw atiduosiu. Mat. 18.</i>	 <p>Saulé izeng ing zenkļa Kurklia 9 diena, 8 adina wakara. Antrojé dādis rudens.</p>
1 N.	16 po Sekm. ROZANČZ Remig.	13	21 po Sekm. Edwarda K.	
2 P.	<i>Aniolu Sargun.</i> Sekundarijusza.	14	Kaliksta P. M.	
3 U.	Kandida ir Gerarda O.	15	Terasas P. Antijocha W.	
4 S.	Franciszkaus Ser. Aureas.	16	Florentina W.	
5 K.	Placida ir Flawijes P.	17	Wiktora ir Marijona MM.	
6 P.	Brunona ir Fidas P.	18	<i>Lukošziaus Ap. Ewang.</i>	
7 S.	Morka P. ir Ositas P.	19	Petra isz Alkantaras.	
	<i>Miliesi artima tauwo, kajpo patsaj sawa. Mat. 22.</i>		<i>Atiduokitē kas ira Ciesoriaus Ciesoriuj; o kas ira Diewa Dieuwj. Mat. 9.</i>	 <p>Parrajza 7 d., 10 adina, 44 minuta wakara. Dienas saulietas ir ukanuotas; kartajs lietus parejna.</p>
8 N.	17 po Sekm. Wincent. Kadl. Brig.	20	22 po Sekm. Maks. Irenas.	
9 P.	Dijonizijusza W. M.	21	Urszules P. ir 10,000 PP. MM.	
10 U.	Franciszkaus Borg. Eulampijes.	22	Jona, Alfonsa, Kordules.	
11 S.	Zenajidas ir Filoniles.	23	Jona Kapistrana.	
12 K.	Maksimilijona W. M.	24	<i>Rafola Archaniola.</i>	
13 P.	Edwarda ir Chelidonijes.	25	Chrizanta ir Darijes.	
14 S.	Kaliksta P. M. ir Fortunatas.	26	Ewarista P. Alfonsa.	
	<i>Kialkis, imk Iowa tauwa, o ejk ing namus sawo. Mat. 9.</i>		<i>Bet ejk, uidiēk ant jos ranka tauwo, o atgis. Mat. 9.</i>	 <p>Delēze 15 d., 11 adina, 20 minuta pirm pietu. Oras wiesēsnis debesuotas, kartajs su lietumi.</p>
15 N.	18 po Sekm. Jadwigas, Teresas.	27	23 po Sekm. Jona Kanc.	
16 P.	Florentina W. Gawļa O.	28	<i>Szimana ir Juda AAP.</i>	
17 U.	Lucinas P. Marijona M.	29	Narciza W. ir Zenobijusza.	
18 S.	<i>Lukošziaus Ap. Ewang.</i> Julijona.	30	Marcelina M.	
19 K.	Petra isz Alkantaras. Pelagijes.	31	Placida M. ir Łucijes. Wigilijē.	
20 P.	Maksimina ir Irenas P.	1	LAPKR. WISUN SZWENTON.	
21 S.	Urszules P. ir 10,000 PP. MM.	2	<i>Uzdušzines.</i> Wiktora.	
	<i>Bet kurie buwo pakwiesti, ne buwo wartajs. Mat. 22.</i>		<i>O sztaj enjudimmas didis stojos ant mariu. Mat. 8.</i>	 <p>Jaunajtis 23 diena, 2 adina, 30 minuta po pietu. Naktes wiesesnes, oras debesuotas, kartajs su lietumi.</p>
22 N.	19 po Sekm. Jona Kanc. Kordul.	3	24 po Sekm. Huberta W.	
23 P.	Jona Kapistrana. Domicijusza.	4	Karolaus Boromeusza.	
24 U.	<i>Rafola Archaniola.</i> Feliksa W.	5	Emerika ir Elzbietas.	
25 S.	Chrizanta ir Darijes.	6	Leonarda I. Sewera W. M.	
26 K.	Ewarista P. ir Alfonsa Karalaus.	7	Herkulana ir Tesalonikas.	
27 P.	Iwona W. ir Kapitolas.	8	Sewera ir Sewerijona.	
28 S.	<i>Szimana ir Juda Apaszt.</i>	9	Dijonizijusza W. M.	
	<i>Intikiejo smogus kalboj, kuren jam pasakie Jezus. Jonas 4.</i>		<i>Bet kad užauga, didesnis ira už wisas darža žolea. Mat. 13.</i>	 <p>Priszpilis 29 diena, 5 adina, 50 minuta wakara. Oras wiesesnis, dangus debesuotas, kartajs, lietus arba šniegas ir szarma.</p>
29 N.	20 po Sekm. Narciza W. Euzebijes.	10	25 po Sekm. Ap. S. M. P. Stanisl.	
30 P.	Marcelina M. ir Zenobijes P.	11	Martina I. ir Werana WW.	
31 U.	Placida M. ir Łucijes P. Wigilijē.	12	Martina P. M. 5 Broliu MM.	

D. N. d. D. Mies.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja <i>Senowes</i> gadines Met- skajtlaus.	D. Mies.	Szwentes Rima-Kataliku Grego- rijoniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Metskajtlaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
1 S.	WISUN SZWENTUN.	13	Didaka I. ir Eugenijusza.	 Saulé izeng ing zenkla Strielcziáus 10 diena, 9 adina wakara. Treté dalis ru- dens.
2 K.	<i>Uzduszines.</i> Wiktora, Marcijona.	14	Serafijona M. ir Weneranda.	
3 P.	Teofila ir Silwijes.	15	Leopolda ir Gertrudas.	
4 S.	Karolaus Boromeusza. Silwijes.	16	Edmunda ir Otmara.	
	<i>Tajp ir Tiewas dangiszkis, padaris jums. Mat. 22.</i>		<i>Koksaj tas ira, jog wiejej ir marios klauso Jo. Mat. 13.</i>	Saulé izeng ing zenkla Strielcziáus 10 diena, 9 adina wakara. Treté dalis ru- dens.
5 N.	21 po Sekm. Zachar. Elzbietas.	17	26 po Sekm. Grig. Salom.	 Parrajza 6 d., 7 adina, 8 minuta wakara. Oras szaltesnis, die- nas wiejuotas, sniegas arba lietus. Delcze 14 d., 10 adina, 45 mi- nuta wakara. Oras szaltas, tam- sus, parejna sniegas, po kurio wiet atsilejd oras. Jaunajtis 21 d. 12 adina, 0 minuta nakti. Oras szaltas wiejuo- tas, anam atsilejduš sniegas arba lietus. Prispilis 27 diena, 1 adina, 30 minuta nakti. Oras szaltas tamsus, sniegas, lietus arba szarma.
6 P.	Leonarda ir Sewera.	18	Maksima ir Odonas O.	
7 U.	Herkulana ir Engelberta W.	19	Elzbietas N. Poncijona P.	
8 S.	Sewera ir Sewerijona.	20	Feliksa ir Simplicijusza.	
9 K.	Tawadorijaus M. ir Eustolijes.	21	<i>Aferawon.</i> S. M. P. Demetrijusza.	
10 P.	Andriejaus ir Nimfas.	22	Cecilijes P. M. Morka.	
11 S.	Martina I. ir Werana WW.	23	Klemensa P. ir Lukrecijes.	
	<i>Žinowé, jog tėjus esi, ir kela Diewo tiesoj mokaj. Mat. 22.</i>		<i>Ir tuomet pasirodiš ženklas sunaus žmogaus ant dangaus.</i>	
12 N.	22 po Sekm. Ap. S. M. P. Stanisl.	24	27 po Sekm. Chrizogona.	
13 P.	Didaka I. ir Eugenijusza W.	25	Kotrinus P. M. Erazma.	
14 U.	Serapijona ir Wenerandas.	26	Petra ir Pachomijusza WW.	
15 S.	Leopolda ir Gertrudas.	27	Fakunda ir Wirgilijusza.	
16 K.	Edmunda ir Otmara O.	28	Papinijona ir Mansweta.	
17 P.	Grigalaus ir Salomeas.	29	Saturuina ir Filemona.	
18 S.	Maksima ir Odonas O.	30	<i>Andriejaus Apasztola.</i>	
	<i>Kad tiktaj dasilitiečio rubo Jo, busiu swejka. Mat. 9.</i>		<i>Žmones džius nuog bojmes, ir laukima tun dajktu. Luk. 21.</i>	
19 N.	23 po Sekm. Elzbietas Karal.	1	SIKIA. 1 <i>Adwentu</i> Elig.	
20 P.	Feliksa ir Simplicijusza.	2	Chrizologa, Euzebijusza.	
21 U.	<i>Aferawones S. Marijos Panos.</i>	3	Franciszkaus Ks. Klaudijusz.	
22 S.	Cecilijes P. M. Morka ir Apijes.	4	<i>Barbaros P. M. Melecijusza.</i>	
23 K.	Klemensa P. ir Lukrecijes.	5	Saha O. Krispinas P.	
24 P.	Jona nuog Križiiaus.	6	Mikałojaus ir Dijonizijes.	
25 S.	Kotrinus P. M. Erazma M.	7	Ambroziejaus W. <i>Wigilijé.</i>	
	<i>Dalejskite abejems augtė iki piuties. Mat. 13. Dangus ir žiamé praėjė. Mat. 24.</i>		<i>Tu esi, kursaj turi atėjė, ar kita lau- kiamė? Mat. 11.</i>	
26 N.	24 po Sekm. Petra ir Konrada.	8	2. Adwentu. SEK. PRAS. S. M. P.	
27 P.	Fakunda ir Wirgilijusza W.	9	Ciprijona ir Walerijes.	
28 U.	Rufina ir Feliksa MM.	10	S. M. P. Lorel. Merkura.	
29 S.	Saturuina ir Filomena MM.	11	Damaza P. ir Barsabas.	
30 K.	<i>Andriejaus Ap. Mauras.</i>	12	Spiridijona ir Dijonizijes.	

D. Mien.	D. Ned.	Szwentes Rima-Kataliku Julijoni- szkoja <i>Senowes</i> gadines Met- skajlaus.	D. Mien.	Szwentes Rima-Kataliku Grego- rijoniszkoja <i>Naujoses</i> gadines Metskajlaus.	Atmajnas Mienesia ir Ora.
1 P.		Eligijusza W. Olimprijes.	13	Lucijes P. M.	 Saulė izeng ing zenkla Ozia 10 d. 8 adina ritmeti. Sauliegranža. Pradžia szalti- mečia.
2 S.		Chrizologa ir Euzebijusza M.	14	Spiridijona W. Eutrop.	
3 N.		<i>Bus ženklaj ant saules ir ant mienesia ir ant žvąjzdziun. Luk. 21.</i> 1 Adwenta. Franciszkaus Ks.	15	2 Adwenta. Walerijona.	 Parrajza 5 d., 4 adina, 45 minuta ritmeti. Oras szaltesnis, wie- jej ir šniegas. Delče 13 d., 8 adina, 50 minuta wakara. Oras szaltas, wie- juotas, šnieguotas. Jaunaitis 19 diena, 10 adina, 15 minuta wakara. Oras atsilej; die- nas wiejuotas ir šnie- gas. Prispilis 25 diena, 11 adina, 59 minuta nakti. Oras szaltas, dienas wiejuotas, kartajs saulė pasiroda.
4 P.		<i>Barboras P. M.</i>	16	Antoninas, Adelajidas.	
5 U.		Saba Opata, Krispinas P.	17	Lozorias W.	
6 S.		Mikalojaus ir Dijonizijes.	18	Gracijona W. <i>Metu Czwertis.</i>	
7 K.		Ambrozijejaus W. <i>Wigilijė.</i>	19	Nemezijusza ir Faustinas.	
8 P.		NEKALTA PRASID. S. M. P.	20	Eugenijusza. <i>Metu Czwertis.</i>	
9 S.		Ciprijona ir Walerijes.	21	<i>Tamošziaus. Metu Czwertis.</i>	
10 N.		<i>Sztaj asz siuncziu Aniola mano pirm wejdo tuwo. Jonas 1.</i> 2 Adwenta. Szv. Marijos P. Lor.	22	3 Adwenta.	
11 P.		Damaza P. ir Barsaba.	23	Wiktorijes P. M.	
12 U.		Senezijusza ir Dijonizijes.	24	Adoma ir Jewos. <i>Kučes.</i>	
13 S.		Lucijes, Otilijes ir Orestasa.	25	KALJEDAS.	
14 K.		Spiridijona ir Eutropijes.	26	STAPONA I-ja Mučziala.	
15 P.		Walerijona ir Ireneusza.	27	Jona Apasztola <i>Ewang.</i>	
16 S.		Adelajdas Ciesorienes.	28	20,000 Nekaltun Ka. MM.	
17 N.		<i>Ne esmi wertas, idant iszrisčio dirželi apsi-awima Jo. Jonas 1.</i> 3 Adwenta. Olimprijes ir Lozor.	29	Po Kaliedu. Tamošziaus.	
18 P.		Gracijona W. ir Teotima M.	30	Dowida Kar. Pran.	
19 U.		Faustina W. ir Nemezijusza.	31	Silwestra P. Paulinas M.	
20 S.		Eugen. Teofilas. <i>Metu Czwertis.</i>	1	SAUSIA. SAUJĖ METAJ.	
21 K.		<i>Tamošziaus Apasztola.</i>	2	Makarijusza O. Izidorias.	
22 P.		Zenona Karejwia. <i>Metu Czwertis.</i>	3	Gordijusza M. Genawejtes.	
23 S.		Wiktorijes P. <i>Kučes Metu Czwertis.</i>	4	Titusa W. Benediktas M.	
24 N.		<i>Darikit tiesus takus Jo. Luk. 3.</i> 4 Adwenta. Adoma ir Jewos.	5	<i>Jog Nazarejsku bus wadintas. Mat. 2.</i> Po Naujun Metu. Telesf.	
25 P.		KALJEDAS.	6	TRIJŅŅ KARALI. Makros.	
26 U.		STAPONA I-ja Mučzialninka.	7	Kleta M. Rajamunda, Julijona.	
27 S.		<i>Jona Apasztola ir Ewangelistas.</i>	8	Sewerina Opata.	
28 K.		20,000 Nekaltun Kudikiu MM.	9	Marcijonas P. M. Fortunata.	
28 P.		Tamošziaus W. K. M.	10	Agatona P. M. Marcijona Iszp.	
30 S.		Dowida Karalaus Pranasza.	11	Higina P. M. Palemona O.	
31 N.		<i>Ir tauwo pacrtios dusie parejė mecius. Luk. 2.</i> Po Kaliedu. Silwestra, Paulinas.	12	1 po 3 Kar. Ernesta W.	

PRIDIEJIMAS

pri Metskajtlaus ukiszkoja ant metu

1864.

PASAKAS.

I. Trins Juodwarnej.

Wienas nedoras wajkas, wadzioja par kajmas sawa akla motina ir abu anu majtinose isz apturemun iszmaldu. Atsitika wiena žigi, jogey motina sawa traukdams už terbos nuotwieres, pasku sawes neligiu par gire taku, kanakelis kartus iszwertia ant žiames ir juokiese isz to. Užrustinta motina tokiu sunaus apsi-ejimu, labaj jin pabaudia iszmetiniedama jo širdies nedoribe. Wajkas wietoje nuokentiejima ir motinas parprašzima, palika jen ant gires pate wiena, sawes sausos duonas dief pramitima, ant trijun diemiu. Motinaj praszant ir užkejkant, kad sunus susimilietu, maįdanjentej jo tokiu balsu, nuog kurio ir akmenis susigraudintu o gelžis isztirptu, dar didesnej jen iszjuokdams, paeja szalen keln sawa. Motina budama prispausta tajp werksmingumi pripuliu, rankas teg dangu pakielusé, karsztaj meldiese pri Diewa ir jo Szwentunju, pagialbos prašzidama. Taj tan pate walanda ir susimilieja ant jos dangiszkakasis Tiewas.

Buwa tuomet widus sausos ir labaj giedros wasaras. Uždengusé su wiena ranka akés nuog medzia szakton saugodama, eja tolesnej pus-žingsnejs o mojudama pirm sawes lazda, nežinant užgawa didi medi, po kuriami atsiesieda žadiedama nuomirties laukté. Kad jau panksztelej giedoté ir wisi kiti balsaj apsistoja, taj suprata, jogej wakarass prasidieja ir naktis atejna.

Netrunkant pirm užmigus iszgirda wiesula artesnej atpulanti, kurio uzimas rodiese, jogej wisus medzius sulaužis, bet parsizegnojus apsistoja szielsta ora, ir kelis kartus sukranka juodwarnis— aukszt jos galwos, wiewlesnej antra, o paskiaus ir treti karta. Kad artie trijose wietose atsiliepia, taj dabar suprata, jogej anie trins buwa.

Pirmasis juodwarnis prataria ajszkiu žmogaus balsu: „Aj! kokie taj mums ateja giari metaj; senej jau tokius turiejom. Wakar tajp daug dušzi nuowedziau, juog mažne wisus didesniunsius katifus pekfoje primurdziau. Kad giedra ilgesnej patwertu, wejkius iszdziutu wisi wandenis, o pragaras pilnesnis atsirastu musu sweeziun laukamunju už piktžodziawimus ir rugojimus ant Diewa. Walditojej szio miesta wara žmonis wežté ir nešzioté wandeni už trijun milu. Žmonis nuobajgdami sawa aszwinius, pradieja kejkte ant wisa ko užmirszdami. Kad miestiszkej anañ didi akmeni artie miesta esanti atristu, rastu tekante upe szalta wandens, tuomet kejksmaj apsistotu, bet par taj musu lajma mažesné te-butu.“

Antrasis juodwarnis atsiliepia:

„Niekas ne žina isz kokios prižasties karaliené ne gal iszgité. Karalus ne maž iszpilia pininguu ant giditoju o wienok nieka giara ne padari ir ne padaris,

nes po jos łowas grindun pasisliepusė didė pikt-warlė iszlejsdama isz sawa gerklies wodijenti aduksi, gadin jos swejkata. Pikt-warlej užmuszus karalienė iszgitu o dabar turieš po rito nuomirtė.“

Po tun žodziu tretinsis juodwarnis atsiliepia: „Kad žmonis akli ant akiun, žinotu kajp ritmetinė rasa pirm saulej tekiejus ant žoliun kritusė ira swejka diel akiun, taj kožnas wienas ataktu apmazgojes akės pirm saulej tekiejus.“

Kajp tiktaj tasaj tretinsis juodwarnis pabajgia sawa kalba, taj čzion pat pakila didis wiesulas ir nuoėja tolie uždamas par gires. Moteriszkė tas zinias iszgirdusė puolia ant wejda Diewuj diekawotė o bijodama pawieluotė, wien akės mazgoja su rasa. Saulej patekant ataka, wiet už tan gieribe kieli diekawone ing dangu. Dabar taj dziaugdamos ir linksmibe igawusė nuoėja pirmiausej pas karalaus pranešztė, kajp rejkia pagelbietė karaliene. Karalus už tan pamokima, rasta už tejsinga, brangej užmokieja taj moterej ir dawes gausingus turtus, majtina jen iki gala jos amžiaus.

Akmeni už miesta esanti atritus, szaltas wanduo auksztien isztriszka ir pasidari platė upė, nes iszgrowi saw wieta tekietė. Giwentojej rankas danguon kieli už lajminga atradima.

Dawus zinia wisiems ant akiun nuopulsiems, atsiliepia balsaj diekawones už tajp pigu ir stebuklinga gidima, aiems paduota.

Nedoras, piktos širdies wajkas, pirmaj par jin aplejstos motinas o dabar pagirtos, kad nuoėja pas jos, šzė nebi-prijemia ano. Wajkas wiclesniu lajku dasigirdes

nuog pasakojėnėziu, koku budu ano motina praturtieja pasibaudia tinaj pat nuoėjte ing gire, kur buwa, pall kes aplejstinaj sawa motina. Neturiedams bajmes Die wa, wisako bijojose pagalaus ir szezziela sawa, o die to taj pajemia ligej su sawimi drauga, kad jin nori isz tola saugotu nuog pripuliu. Nuoėjus ing gire i wakara sulaukus, atliekia juodwarnej su wiesulu i pradieja gusties tardami.

Pirmasis: „Asz negaliu didejs diwajs nuosidiwit kajp wakar kelaudams pro miesta kuo ne prazuwau rades ant kela dide upe, auksztus skardzius, sraunej s sukurnejs plustanti wandeni, anksztas daubas ir nuogruwusius krasztus. Neb-atsizindams tun wietu, pakures pirmiaus kelaudawan ir nerasdams kela zinom akłaj sutemus, lajaj isiwejkiau. Kad ne butu wienas isz musu broliu atsitikes ir nebutu iszgirdes mani plauszkanti po wandeni, bučziau ir dabar be wargstas.

Antrasis atsiliepia: „Wakar kad nuoėjau ing karalaus rumus tardamas, jogej jau karalienė gul ant lentos, pasistebiejau rades swejka ir linksme. Dar girdie jau kitus kalbant azej pikt warle užmuszta po grindu karalienes łowas.“

Tretinsis juodwarnis pasaki: jog wisus aklius regantejs pamati, o pri to dar pasaki: jog kas nori anon kalba iszgirda.“ Wajkis po medziu siediedam ne iszskentieja ne atsiliepes: „asz ir dabar girdziu. Juodwarnej tus žodzius iszgiden wisi trins sukranki piktais balsajs, nuoliekia nuog medzia, apspieti nedora wajka ir giwa sulesia palikdami wienus tiktaj kalbus. Regietojas to parlejdima, isz bajmes, wos giw namon sugrinza.

2. Ł a p é.

Wiena łapé atstu nuog sawa urwa, tikoja žansi sugautė kad tuomi tarpu szunis užpulia. Łapé sawi geloidedama, par laukus ir miszkus biega kajp padukusė. Wienok paskuba ipultė ing sawa urwa mažne pus-giwė nuog iszganščia ir pawargima. Atsikluniejusė łapé po iszgansties ir warga, lajžidama kojės sawa atsiliepia: „Mana kojeles kan juns tariete sawieje kad mani szunis apnika ir mažne sugawa pirm ipuliant ing urwa.“ Anos atsaki: „Mes tiktaj biegom o biegom, kad tiktaj paskubte ing urwa ipultė.“—Łapé ant to atsaki: „Giaraj dariete, lajaj jums už taj diekawoju.“ Łapé wiel pakłausie: „Akeles manal kan juns wejkiete lajku tokia pripulia? Akės ant to: „Mes iszsiplietuses žiuriejom, ar tolie biera urwas, ar artie ira szunis ir saugojom

kad medis neužklutu.“ Łapé ant to: „Pagirtas esat giaraj dariete.“ Łapé tolesnej: „O juns auses, ko klausieties? Szios atsaki: „Mes atsistojuses klausimos, ar be girdiet skaliku balsaj; ar ne iszgirisma medziotojus ing trubus putant, idant parsegiete, kajp rekia dieties.“ Łapé pagiria auses sakidama. „Pagirtinaj dariete, lajaj jums diekawoju.“

Dabar užmetia łapé: „Ogi tu uodegalė, kan-gi tu dirbaj paskuwikdamos? Jė ant to užmetima atsaki: „T kan-gi dirbsi? Žina-gi budama ant pat-gala, pasku rekieja wilkties o kartajs už klutė už medziu, wirbuon iszakun.“ Łapé tuojaus ant to atszowi: „Ar tu taj darej? nu, teksi tu szuniems.“ Tus žodzius sakidama

zakliša uodega isz urwa ir tari: „Sze szunis turiekite uodegal“ Tuojaus wisi szunis umaru supulen, nuotwie ren u uodegos isztraukia wienkartu ir lapé ir užkrimta jen. Budama szunun nagunse neužrastinaj su-

prata, jogej kad nebutu uodegos padawusé, butu swej-ka palikusé.

Ne pražudik ir to, kurs taw rodos perejkalingu, nes ir patsaj drauge gali pražuté!

3. Pamokimas.

Kad kas szwentomis dienomis ir namie pasilinkta, taj tur melsties tuomi lajku, kad bažničioje maldas ira lajkomas.

Wienunse namunse, kurie pasilika iszlejsdami kitus ing bažničze ant dielium atpusku, juokiese dar isz anun sakidami: „Kan juns tinaj gausite; ar ne giariaus butu ézion drauge linksmaj pabuté, pašneketié ir pasijookté?

Taj kitiems ing bažničze iszwaziawus tie, kurie namie pasilika nuog 9 adinas ritmeti pradieja ant mužikas griekté; jemia szokté o netrukus gerté ir walgité.

Det tarp anos papejktinos draugistes, wienam etsitika pamatité par langa kana-kan juoda, isz tola nuog kapun atejuanti, turenti meszkos pawejksla. Tuojaus wisanan bajdikle paregiejen ne mažaj nuosiganda, nes ana pamlekile buwa nelaba dwase ir artinose ing troba tejté. Ta paregiejus ir supratus, jogej ézionaj ne bus gjaraj, atpulla aniems ant šzirdies jutrinas wisun duru

užrajszioté rožanézejs ir Szkaplierejs. Piktibé niejokiu budu duru negalieja atdarité, noris anas norieja isz lauzté spausdama isz wisos sawa stipribes, nuog kurios dures lenkiese ing widu ir rodieso, jog pusiau parpliš. Nuogandinta wisa drangisté, sugulia križiumis ant žiames, jemia mušzties ing krutine gajliedamies už kaltibes wisa sawa pikta giwenima, žadiedami wieslesnej saugoties ir mažiausia nuosidiejima, o pradiejus kalbieté Litanie pri Wieszpaties Jezaus Kristaus, pragiedus ant gała: „Tegul bus pagarbiutas SSS. Sakramentas“ — netrukus nuosiramina piktojé dwase ir parstoja dures lauzté.

Sugrinžen isz Bažničzes po atpusku, nenorieja isz pradžios tikiété anun apsakiniejimuj kas pirm walaudos su anajs diejose. Pirm sugrinžties kitun isz bažničzes, niewienas isz pargandintu, ne drinsa duru atdarite. Wisun anun iszbales wejdas, atsiwertimas ir atmajni-mas dikumu ant giaresnia giwenima, dawi suprasté jog Diewas atsiuntia aniems pamokima.

4. Woras, kuris žmogu apskundia.

Kita kart biaurus woras,
Budams labaj nedoras,
Žmogu walgant pamati,
Ir jin skunst' pasistati
Kad duonas ne brangina,
Kad walgidams gajšzina.

Taj tuomet menkas woras,
Kuriam pikt's kiła noras,
Renk, kur rand trupineli,
Ir dara kiapaleli,
Kuris prisz jo mažuma,
Roda stambu diduma.

Taj skub ir biegt par piewa,
Ir nesz duona pas Diewa:
Tardams: „Kurs walda dangu,
Gal duoš man turta brangu;

Juk ne piktaj darišiu,
Kad tiesa Jam sakišiu.“

Taj wor's saki tan žodi,
Kad duona Diewuj rodi:
„Diewe Šzwentas! galingas!
Kajp žmogus nelajmingas,
Wajšiu Tawa gieribes
Nepažinst' nej brangibes!
Kok's taj dikums ant šwieta,
Kad duona weltu mieta.

Kur tiktaj wien kelaunu,
Trupinius miniol' gaunu.
Sztaj kiapała sudiejau,
Kur wiena tikt regiejau

Duona walganti žmogų;
 O kad po kožnu stogu,
 Rinktu kas po krisleli,
 Ar wienu kiapaleli
 Gal surinkte par dienas?
 Bet to nepadirbe wienas.
 Dieł to taj Diewe brangus.
 Kad žmogus tajp pražangus;
 Tegul neb-gauna duonas,
 Te bun ismusztaš szonas.“—

Ant to Diew's atsakidams,
 Wora szalen waridams
 Kad žmoniun neb-iduotu,
 Liežuwiu neb-nežiota

Ant spranda duona meti;
 Ir tajp ne kwiesta sweti
 Tokiu prijemia budu.
 Taj Diewas tejsiu sudu,
 Wora szalen pawari,
 Dide kupra padari
 Ant nugaras wirszuones,
 Kajpo ženkla karones.

Už liežuwi nežiota,
 Padari jin kuprota.
 Nor's prispaudi nenauda,
 Wienok wortinkliems gauda;
 Ir kan anun's ikluda,
 Tuojaus giwa nuožuda.

Parsegiejimas 3.

Apej padoru apsi-ejima su kitajs.

1. Tawa apsi-ejimas roda koki turi prota ir mokslą. Atmink budams draugistieje swetimun, kur atsitink atsirastė tarp auksztesniun už sawi, arba mažesniun, nes apsi-ęjtė nemokiedams, gali netičiomis ir nežinioms pakeltė žiamiesni o pažiaminte auksztesni užtraukdams ant sawes iszjuokima. Taj atmink susiejimunse ipatingu budu paswejkintė auksztesni už sawi o paskiaus kitus, kad pas anun nuoejni, arba pajdams nuog anun.

2. Kad swetimunse esi namunse, tuomet ar taj i-ęjdams ar išęjdams isz anun, wisumet turi swejkintė pirmesnej namun pona neweįzdant ant to, kad ir butu kas kitsaj neligej už wisus auksztesnis; bet wisumet pirmasis swejkinimas ponej prigul.

3. Kad tawi aplanka auksztesnis už tawi, taj isz trobos sawa išęjek ant atszlawima jin sutiktė dawus žinia, kad jau pribun, iwesk ing sawa wieta, kur sweti prijami, paswejkines paprašzik siesties, nes nepadoru butu kad turietu stowietė arba wajkštinietė, nebent kad atwiraj pasakitu, jogej nesiedies o tuomet neb-atsipulk prašzinietė, nes taj wiel negražu ira. Atsiswejkines eįk pasku ir ne grinžk ing widu pakol ne isisies ing wezima, arba ne antsies ant arklia, taj tuokartu paskutine padares paswejkinima, gali grinžte ing widu pri kitun swečiun.

4. Kad aplankaj auksztesni už sawi, ne siesk ing

wezima nej ant arklia, pakolej tolesnej nuog tawes nepasitrauks.

5. Kad prisi-artin pri tawes auksztesnis arba ligus su tawimi, su kuriumi dar ne turi senos pažinties, atsiszok isz sawa wietas dieł paswejkinima.

6. Ne eįk nie ing pri-angi su kiapure ant galwos paswejkintė už sawi, nej gali isz tinaj iszejtė neužlaididams to buda. Kad eįni pro langa o pasergsti kad dar teb-weįzd ant tawes, taj kiapure nuojemes nuolenti galwa, bet giariaus ira praęjnant pro szali niekur nesizwalgite.

7. Niekados neprašzik auksztesnia už sawi, kad kiapure saw ant galwos uždietu, nej patsaj saw uždielanos, pokol įisaj ne užded ir taw nelieps; kad lieps taw wienu ir antra karta, taj paklausik nedaleįsdam ilgesnej prašzinietė, nes tokie dالية greįtaj ikirie.

8. Kad draugistieje ligiun esi tarp sawes o senes pažinstamun, taj wisi pasiswejkinen ne tur prireįkim kitsaj kita prašzite, kad uždietu arba nuoiutu kiapure.

9. Jeszkotė pirmos wietas arba atmesztė stengdamos auksztesnej siesties duota wieta, ira prišzingu budu padoraus draugistieje elgimos. Kožnas sawa namunse kad ir saw ligiam, tur pirma wieta duotė.

10. Kad už kita ne esi didej auksztesnis, taj ne daleįsk kad stowietu be kiapures ant lauka prisz tawim neprašzidams kad įen saw uždietu.

11. Padorumas rejka launa, kad atsistotumėj, paejtu-
meį nuog slenkščia arba kitos anksztos wietas, kad
kitaš taw ligus arba auksztesnis praejua pro tawa szali
turnorent esant, ar taj troboje, ar ant taka, arba ant
dingiu.

12. Kad auksztesnis už tawi nor kalbietė su tuomi,
su kuriumi tu iki sziolej kalbi; taj rejkia taw trupoti
ant szalies atsitrauktė, kad tawes nepaprasza ant wietas
pasilikte.

13. Kad auksztesnis už tawi atejna tinaj kame esi,
atsistok pakol ijsaj ne atsicies ir tan pati užlajkik
anam pasjnant; o tejpogi auksztesnem pas tawes ate-
jus turi partrauktė kalba, kuren wedej su saw ligiu.

14. Ing troba už sawi auksztesnia ne eik nesiklau-
ses pirmesnej, ar gali priimtu butė.

15. Kad už tawi auksztesnis paprasziš atsiesistė,
tarp apskirk saw žiamesne wieta, wienok swadinant
auksztesnej nesitrauk szalen ir nepadoru butu atsaki-
te, ir patem skirtė wieta.

16. Kalbant su auksztesniu ne iszpuł spirties, pri-
simgautė ir neprider artesnej pri-sitrauktė. Bet rejkia
weris ant pusia žingsnia tolesnej atsistotė; neklausie-
niek ano nejojkiun žiniun, o kad ir sergans butu, taj
rejkia rodite tiktaj pasigajliejima. Ne budams gidi-
toju, nieka nepasakok, kokius gidimus rejkia wartotė
ar koki pargautė giditoji o labiausej kokia ira ligu.

17. Ne iszpuł už sawi auksztesnia wardu wadintė
o labiausej szauktė isz tola, o tejpogi wadintė pas sa-
wes galwos pajudinimu arba rankas pamejawimu, bet
rejkia patem nuocjtė. Kad sakaj apej tan, kuris da-
bar drauge ira, ne rodik su pirsztu, nes taj wadin:
„pirsztajs baditė.“

18. Ne wejdziek, nej dasilitiek su ciekawaste rasztu,
Amingu, arba kitun swetimun dajktu be dalejdima, ir
ne mieziok akiemis ant to, kan kitsaj ne tolie tawes
kilomis skajta, nes taj butu noras žinotė, kas taw ne
prigul.

19. Kajp galiedams sergiekis snauste kad kiti kalb;
siediele, kad kiti stowia; wajksztinietė, kad kiti sto-
wia arba sied. Ne krapsztiniek ausun nej kasikes ki-
liems čzion esant, o labiausej walgidams ne rakinie-
k dantun, nes taj labaj ne prider swiesiose akiese ir nie-
wienam tasaj negal patiktė.

20. Pagalaus su ligejs budams ne atkrejpk aniems
užpakalia. Kad ugnis kurenas ant kakalia, ne kur-
stik anos be prirejkiama ir nesitrauk artie pri ugnies,
nes taj ira ir nepadoru ir didej ne swejk, labiausej
tuojaus ant wieja iszejus.

21. Kiek imaudams rejkia prisiturietė balsu ne
čziaudietė; ne spiauk artie wisun akiese, ne dusauk
szniepszdams kajp giltines smaugams. Sejles arba
skreplu nuospiowimas tur butė ing tamsesne kerte ar-
ba ing tam tikra padarine, bet niekuomet ne spiauk
ant lauka par langa nej ant sienas. Ne taszkik su
sejle kalbiedams artie pas sawes atsistojusia nej par-
daug juokdamos.

22. Saugokis žiowautė labiausej kalbant, o negalie-
dams nuog to prisitorietė, tuokartu partrauk kalba,
kan turi žiowaudams žodi ilgaj ir biauzej pratenstė
kajpo wilkas kaukdams. Giariaus padariši, kad szalen
atsikrejpsi pridenges burna su skiapateliu, noret nuog
ziowulia prasilenktė; rejkia kad gali, tankesnej po tru-
puti wandens gertė.

23. Kad esi su kuomi drauge, ne tiesk ilgaj rankas
pirm sawi pro szali to, su kuriumi siedi; o kad nori
kan tolesnej siedantem paduotė; taj paduok par užpa-
kali prakiele. Tan pati užlajkik praejdams pro szali.

24. Kad kan apšankaj, ne truk ilgaj, labiausej pas
ligoniun, arba tun, kurie lajka didej brangin, kajp sztaj
giditojej, rasztininkaj wedan didzius darbus, ir diej to
taj sznekiadams su anajs, aplejsk mažesnios werčzius
kalbas atiduodams tiktaj aniems prigulente apšankima,
ne kajpo trukintė be rejka la pratenstomis kalbomis.

25. Saugokis papejktina pasigiarawima gonidams ki-
tus o sawi girdams. Piktaj tie dara ir nuosided sun-
kej prisz Diewa ir artima, kurie rupinas pas ko malo-
ne igitė, par apkalbas kitun.

26. Waziuodams drauge su auksztesniu už sawi, ne-
klausiniek nieka apej tokius dajktus, apej kurius gali
suprastė, jogej anun ne nor niewienam pasakotė. Pa-
klaustas atsakik ajszkej, o niekomet ne apsakiniek da-
liku mažos werčzius, kuriun klausiniejimias grejtaj gal
ikiritė. Wienok regiedams arba miniedams koki daj-
kta didesnios werčzius, gali atsilieptė sakidams kajp
taw rodos.

SURINKIMAS STEBUKLINGUN ATSIKIMU

1858 metu kometas Donati.

Sausia.

3 Diena. *Krokoweje* buva žiames drebiejimas; sienoms sujudiejus stiklaj suskambiejs. Tan pute diena *Morawijoje, Silezijoje, Wengrunse* nemažas žiames drebiejimas atsitika 8 adina ir 20 minuta ritmeti ir maizne tuomi pat lajku wakara.

Prusu Karalistieje nekurié giwentojsj pradieje pranaszauté *), jog 5 diena *Waseris* bus žiames drebiejimas. *Newienas* isz to juokiese, o wienok tasaj ne praeja noris pasiskubina mienesiu pirmesnej. Žiame 8 ad. ir 30 m. wakara par 3 sekundas 3 kartus sudrebieja, o taj ant pietu nuog sziaures. Oras pirmaj apsiikes ir tilus po drebiejimu parsiwertia ant wiejuota ir snieguota su pugomis. Ne maža buwa iszganstis giwentoju. Kitur, kaj pasako: wisas trobose padaines pasijudina. stiklaj suskambieje, dures atsidari o abrozaj ant sienu ligawose. Kitose szaliese wisztas nuog laktun o paukszej klietkose ziamien nuolickia;

ligonis isz lowu iszkrita. *Kluborgu* miestejeje *Prusunse* patis warpaj atsiliepia ir sijas po boksztas trasekioté jemia. Pas giwentoju ne tolie *Tarnawa* kalnu kaminaj sugrawa; wandenis indukse lajstities prasideja.

8 Sausia. *Walakunse*, kur ziemos niera *Basilikate* pawiete žiamej isz wskara drebiejus ant ritojauz dienos daug sniega iszkrita.

9 S. *Krokoweje* 10 ad. 50 min. ritmeti stajgu pradiejus su wieju snigté ir pustité; perkunas trenkia in žiame artie *Bazniezes S. Marijos P.*— Ant ritojauz in tan pat *Baznieze Perkunas* trenkes nuokrita žiamie pagal wilos (drata).

15 S. *Netolie Karalaučians* *Prusunse* susimetia garstus daugumas warllun ir kajpo gajnojamas szokinja ant leda arba nardiese wandenieje; po ledu. Nie kados ne buwa matité anu toksaj daugumas wierkartu. **)

*) *Pranaszawimaj žmoniun ukininku niera weltu daromajs; wisados tajp stojas, kajp pradiejus garsinté. Dar kudikiu teb budama, atminu giaraj, kajpo ir seni žmonis ir anie dar kudikejs tebi budami girdieja pasakojoendzins: „Jog ant suchnos dienos Antikristas wozinieses gelioweja kelejs su ugnies pedziuni, ir kas ing anan ne irikeles, tan imes u ugn.“ Kad tan girdiejau, dar tuomet ne buwa niewiena gariaula pabukla. Pirmoje garine eldija pastatita pablt 1819 meta par *Fultona*, pranezta par *Watta Szauriojeje Amerikoje*. Kad giazkelus patejus ant wisos žiame taj iso tikra greitaj ir pigej galema bus kur norent kelauté; o ar tie patis giazkeloj susigadis diel melagiu pranasza, kuris turies atejte? Ira taj paslaptine neuztinkamoje.*

Metuse 1857 pasakoja apej kometa zadanté nuokristé ant žiames ir giwentojus pragajsinté, o noris wienometaje pawielawa, wienok pagal pranezima pasirodi zwajzdé su szluota. Tasaj pawielawimas kometas ne w nam bangiam žmoguj ant naudos nuosja, nes anaj pripulus tikiamuju lajku, butu daugibe nuomirusé nuog iszgesties, kajp anu stajgu didé pradieje redities.

Pridiekimo dar pri to musu pasistebiejima pakiausdami: Kas pamoki ukininkus nemokancius raszta nuog u praziedušu *Jurginu* (*Georgina variabilis*, *Dahlia*) pazinté tan walandaj kuren zad lietus atejte? Koklu budu reju nuomanité suprastina), jogej kas noris tunas o tunas namunse nuog drange giwenančiu atsiktis, o wienok dan kiojimaij par ilga lajku parodi, jog tasaj pasergiejimas niera atmetamas ne partirus.

***) Ne karta atsitink isz prižasties mums nezinomos paregiete daugibe giwan antwierimu, kiek pirmaj ne atsitikdam Atminu kita karia, Esjpp. jau biegoté galiedama, wasaras lajku ant atszlawima, atszradau spietloje baltun plekiun (*Colias rhamni*). Giwenas tan meta wiewunmana buwa *Dargosee, Laukuwas Parak:* artie *Paeteria ties P. szeceriu*. Taj tun plestekiuu pilnas buwa oras kajpo šuiegams šniegant; bet ne ilgaj trukus niewionos ne bi-bu matite Jegut toj buwa metama pirm *Warnu* sudiegima, taj atsitika 1816 meta.

Wiel dar *Tweru Parakwioje*, apikujmieje *Kaupu*, kur giwenas buwa numotas nuog *Wiskupa Kunigajksé Juozapu Giedrajčia*, szaltam parejns szaltimeczinuj, kad wisas wanduo pruda maizne iki dugna uszala ir žuwes p gajsza, pawasari ledams tirpstant tajp daug atszrada rupuzin po wisa aplinku giweninga po laukus ir piawas, bisuru buwa kur noris ejté rupuzes ne užminis ir saki kidi, jog taj ira anczmetiné. Tan meta buwa pas ma

16. S. Wisoje *Neopolitanijs* ir ant salos *Sicilijos* pripulia wienu lajku 10 žiames drebėjimaj. Suskajčius negiwaj užmusztus, nuog žiames drebėjimu, mirusins isz bada ar iszgansties rada 40 tuokstantes. *Bazilikata* pawiete daug badu miri arba nuog miezlungia žandun.

17 S. *Algerijs*je *Afrikas* pašwieteje kur be parstojima ira karsztas oras sniega iszkrita ant dwijun uolakeziu szalieje miesta *Bonn*. *Neapoluje* drebėjimas žiames *Kalabrijs*je ant jures daug eldijun susilauzia.

18 *Maskolijose* ne tolle *Acowa* jures, kur ira *Taganroga* miestas graže ir swiese buwa naktis. Szaltis buwa iki 10 žingiu o mienu pilnijoje sawa rodiese baltesnis ir swiesenis. Po dešmos szalies mienesia praliejia gauties didis tamsej raudonas krizius pakrasztees mielswaj swiesus. Prisz tuomi kriziumi taj ira: po kajries rankas mienesia pasirodi sztulpas tokia pat swiesuma. Aukszt mienesia pasirodi spindulietas ralas truputi mažesnis už mienesi. Tasaj stebuklas twieci 10 minutu.

Sardinijoje szaltis daeja iki 13 žingiu. Upė *Tanaro* užsaula, par kuren sunkus wežimaj parejna.

Kastantina pilieje, *Turkijoje* didi sniegaj iszkrita. Wisoje *Austrijes* Ciesoristieje iszsižniwa upes ir melniczes turieja apistotė. Sziatures *Afrikos*je didi sniegaj iszkrita, bet dienomis wisi tirpa nuog karsztos saules.

21, 26 S. ir 20 *Waseris* rodiese judimes ant Saules.

27 S. *Sieradziaus* mieste *Lenku* karalistieje, da sztulpu nuog saules wajworiksčia krosa, tiktaj swiesenia rodiese pirm užsilejdima saules, o ant rito dienos

stebuklingi wajworiksztiej buwa aplink saule iki 12 dienos pietu.

Kastantina pilieje (*Turkijoje*) ir mazne wisoje Ciesoristieje gilus iszkrita sniegaj o kajp tinaj niera žiemos, taj galwijej ant lanka ir žmonis kelejwej snieguse suszala. Wilkaj ing miestus pradiejia rinkties. Niekados tiek wargun ne buwa giwentojej sulauken. Negaliedami medziu pargautė, turieja ilga lajka parbutė be ugnies.

Nuog 22 *Sausia* ant sziatures raga (*Nord-Cap*) po 70 žingiu platumos buwa 11 žingiu szilimos, kur retaj wasarwidziu zolele pasiroda, kad tuomi lajku *Francijs*je buwa nuog 3—4 žingiu szalczia o zoles szalieje *Nord-Cap* (*Nord Cap*) pradėd tiktaj ziedietė ant gala Liepas mienesia, bet szin meta prazieda pusiau-szaltimeczia kas atsilika pirma karta kajp szė szalis ira žinoma. Tan wisi tur už didi stebukla.

Rime szaltis buwa iki 5 žingiu o pagalaus wisose *Walaku* ziamese buwa szaltis, kokia niekas ne atminia.

Adelajidoje (*Australijs* paswieteje), giwentojej gudiese: jog exam giwi par pusi iszkeptajs, nes nuog 10 dienn karsztis wejk didesnej. Pusian-dieniu turiejom 50 gradusu (žingiu) Reumiura karszczia užuksmieje o ir naktiemis termometras ne mažiaus už 80 R. žingiu rodi szilimos pagalaus trobosa. Pri to dar wiejas sziltas o galwos pardegimas atsitink tankej.

Waseris.

3. Ne tolle *Ruen* (*Rozen*) miesta *Francijs*je po pietu iszgirdus skaude perkune pakila smarkė wietra sziatures su lietumi.

Lajkomas po sena *Gricziaus*, tokia užsilajkima kajpo *Epaminondas*, jaunas *Melaukės* mokitojas, kursaj tankej ant nioku gajezina nauđa sawa, pramaul anas piktwaris nukastlen ant ora lakiniė diedams nuog pusi sieksnia lentele ant triekas. Ant wiens gala dieja piktwaris, o ing antranje gala lenteles su didolia kurielu smarkej užgandawa, nuog kė laboj aukstaj szitiekidawa. Pirm sauliegruozas iszgajsza piktwaris nuog szwentinima wandens, suraj ano sudima ar sulaukus to lajka. Wienk wiclesnej ne buwa anon matitė.

1834 m *Azijos* *Turkijoje*, *Baydada* mieste, Giaguzies mienesioje, daug atsirada pirmaj ne matitu kajpo ugnis raudonai žalcziun, kurie ir ing namus landi. Kuriam ikanda, tisej miri tan pate walanda. Daug žmoniuu netaj doru guleja ant žiames mirusiu nuog ikivoms, o szunia jau buwa pradiejusis knaus kramtitė. Iszejus kiaturioms dienomis jau niwiena ne bawa registė. (Tygod. Peters 84 r)

Tinaj-pat *Kanpose*, *Tweru* parkwijoje, erte jaujis buwa szialka. Ne karta wejzdiedams ing anos parregiama wandeni gražu goni (wandens driesa) žala krosa, o awiesus kajpo sidabrus su uodėga plate, bligante kajp plunksnė gietė kad swiesus bawa oras.

Pasistebietinu ira dajku, kajpo kartais nekueris metajs wienu žoliun ira daugenej o kitun mažesnej pri wionkie ora. Kitun, daug anun atsiradim s, be regiemos prizasties, wisados ira stebuklinga dalijku. Ir tajp nieknomet tajp neziodieja apuszca nei wasilkas kajp 1835 metu. Iszkask par piewas noris tuokstanti grilwina, wisur pirma meta iszgaus kuptonim manded. Pajk lanka d'Wojou, daug galiesi rakte Sziedes žoliun (*Erythra Centaurium*). Pajk akasie medzius paki tea, kad ant wirtas suputa, taj iszilgė motmeyer (dilges, notrieles). Nuomink lakus noris tolausioje girioje ant atwira lanka o apangė auje Ginslotiemis (Plant go).

6. W. Žinias padaotas iš *Neapolus* parodi skaitlu užmūstun ir pažeistun nuog žiames drebiejimū. Wisą laba išnešzia 10,803 užmūstun o 1706 pažeistun. Prudaj, upes ir szaltenej dangiose wietose iszdziuwa. Niewiena upe kitajp pradieja tekietė. Kitur nauji szaltenej atsiwieria. Kitose szaliese apliszuses uolas wisur mietitas ing trupinius dauzi didzius medzius, o ne wienas žmogus ant lauka pagialbos jeszkodams prapulia atsiwierisioje žiamieje.

12 W. Ant salun *Antillu* (*Amerikoje*) žiames drebiejimas.

15 W. *Grecijoje* didis žiames drebiejimas sugrowi senowes žinoma miesta *Korinta*. Užmusza žmoniu 50, o pažeidia 80.— Nedielos diena maldoms pasibajgus sugruwa bažniče.

Damaszkus ir *Aleppo* du miestu *Turkijoje* daug nuokentieja nuog wietru o wienkart pri didelios bangos krita krusza, wisztaš kiauszia diduma.

Walaku žiamieje tankej be žiemos, wiel dar giwentojeje žziame mienesieje daug nuokentieja nuog sniegun, szalcziu ir wieju.

Kur wanduo *Rinos* upes krita išz aukszta artie *Szafusa* *Szwajcarijoje* stajgu nuoseka, tajp jog dabar gal parszoktė.

Kowas.

2 ir 3 diena, buwa ant saules matitas tamses juodimes.

Pusieje szio mienesia *Damaszkus* mieste *Turkijoje* tokie sniegaj iszkrita, jogej anie stogus pagalaus didesniuju namun sulauzia ir pragajszties wisa laba padari ant 3,000,000 rublu.

24 *Francijoje* mieste *Agen*, didė užtika banga; krusza buwa diduma *Balandzia* kiauszia; apdauzia sienas, iszkulia langus; murus aprupina, wiesulas stogus nuowarti, o skardas ant stogun kiauraj pramusznieja. Ora szielsta twieri par 20 minutu.

Balandis.

25 *Lenku* *Karalistieje* ne tolie miesta *Lowicz* buwa smarkus wiesulas, nuog kurio rutes langunse luza; sziaudaj nuog stogun tolie plukasztaje laksti; daug iszlauzi medziu. Po laukus užsietas žiames išnešziaja ir rejkieja antru kartu jawus sietė.

Neapoluje wiel žiames drebiejimas daug namun sugrowi.

Szwiedu žiamieje *Norwegijos* *karalistieje*, *Dramenu* apikajmieje be jokios regiamos prizasties lajku spiginandzia spejga, kajp nuog kokia sutraukima storas ledas ant upes iki sieksnia par widu ing ritini sutru-

pieja ing smulkus trupinius, tajp stajgu ir smarkej, jogej ne tiktaj wanduo aukszt leda patwina, bet dar smiltes su zwirajs iszmusztajs palika išz po leda. Tassaj stebuklas par 24 adinas pasirodi po kanakelis kartus.

Mieste *Krokowoje* medems žiedant po darzus krita ne mažas sniegas o ant medziu nepigu buwa sniegus nuog žiedun atskirtė.

Widuje *Francijos*, kur niera žiemos, wienok sziumi lajku storaj sniega iszkrita.

Giaguzie.

23, 24, 25, 26, 27 ir 30 diena buwa ant saules tamses juodimes.

4 ir 13 G. ant salos *Rhodus* po kanakelis kartus drebiejimas žiames nuogandina giwentojus. Kitose wietose iki 15 kartu buwa drebiejimaj žiames.

12 G. *Neapoluje* iki 10 sekundu buwa žiames drebiejimas ir didė iszgansti giwentojems padari. Kalnas *Wezwujuszas* rodiese ugnieje paskendes; nuog wirszuones sawa aplinku mieti liepsnotas ugnies o dwem iszesjus dienem ant wirszukalnia atsiwieria ugnieta wersmie ir ugnis werdantė pasruwa kajp butu išz peklos gerkles; ugnis pludama parsiskiria ing dwė szakos wiena ant sziaures, antroje ant ritu sziaures. Taj wirodi, jog ugnies patwanas bus didesnis. Tuomi lajku kalnas rodos irpujkus ir bangus; naktiemis ira raudonas nuog ugnies o dangus kajp nuog gajstra ira apszwiestas.

13 G. Wiel *Neapoluje* drebiejimas žiames. Wakar wersmieje *Wezwujuszka* kalne kita wersmie atsiwieria parkan szin kalna sujunga su kalnu *Somma*. Pirmanje diena ugnies sztulpas stajej auksztien kila, o antra diena ugnies patwanas buwa smarkesnis. Nuog szio lajka szaliese kalna naujas gerkles atsiwieria, išz kurio sraune ugnis, kajpo wandenis liejos. Didesnem kilus ugnies patwanuj pragajsztu winiczes ir daugel namun. Giwentojeje turiedami giara datirima apiej tuos ugnies patwanus pasakoja: jog ugnej iszsiliejus apszistos tolimose wietose žiames drebiejimaj, nuog kuriu daug nuokent apikajmes *Bazilikata* ir *Principato-Ceteriore*.

17. Dar *Neapolus* *karalistieje* neapsistoja žiames drebiejimaj. Swetimoses *karalistes* atnesz paszalpa giwentojems pasilikusiems be namun; bet anie pirmesnej rupinas sugruwuses bažničes atstatite.

Apikajmieje miesta *Stade* ne tolie *Elbas* (*Labos*) upes *Hanocera* *karalistieje* buwa szielsta ora ir didis lietus, po kurio wisas wietas gialtonawa kajp nuog

smalkej surgruostos sieros. Oras pirm to lietaus bu-
wa dujuotaj gialtonas.

24 Szielsta ora pakrasztejs *Francijos* ir *Anglijos* tajp
sujudina jurė, jog ana stajgu wisur pakila ant 5 pie-
dun ir 5 Lajwas artie kraszta priplaukas *Folkestone*
miasta, prazuwa.

Neapoluje dar nelowiese drebiejimaj žiames; ugnies
patwanas neapsistuoja daug pragajszties daridams. Nuog
smarkaus drebiejima gerklie wirszukalnia, kure met
ugni, gilesnej iluza. Wisi giwentojej iszganstieje buwa.

Birzis.

21. *Galicijoje* (*Austrijos* Ciesoristieje) *Sanoka* pawie-
te, pareja krusza diduma *Walakiszka* rieszuta daug
pragajszties langams ir jawams daridama.

27. Apikajmiese *Smirna* miesta *Turkijoje* wiel buwa
ziames drebiejimas. *Neapoluje* ne apsistuoja drebieji-
maj o *Wezuwijuszas* ne parsto darite smarkiausia sa-
wa isznajkinima. — Kajmoje *Sala* po wiesula neisz-
pasakitaj stipraus, didi akmenis atsprogdami nuog kal-
na ing trupinius sudauzi 50 namun ir 20 žmoniun už-
musza.

Albanijoje (*Austrijos* Ciesoristieje) apikajmieje *Walo-*
na buwa žiames drebulis.

Lombardijoje (*Walaku* ziamieje) 27 B. stipriausis wie-
sulas *Orkanu* wadinams, kursaj atsitink tiktaj karali-
stiese po pat saules, sugrowi miesta *Nowi*. — Par 5
minutas wisi jawaj prazuwa. Nie wienas lapas, nie
wienas wajsius ant medziu nepasilika; stogaj nuog na-
mun nuolaksti, o medej, kurie szimta metu auga, isz-
werstajys palika. Daug giwentoju giwenimus sawa pra-
gajszina, ir be wietu pasilika.

Liepas mienu.

12 d. Tamses juodimes ant saules pasirodi.

14. *Madrita* mieste *Hiszpanijoje*, pakila didi szielsta
ora; perkunas trenkia ing wirszuone bažniezes gra-
fios S. Kajetona ir padari tajp smarku gajsera, jogej
par dwė adine wisus widus sudegia; palika tiktaj wie-
ni muraj isz wirszaus.

Petrapiлие (*Petersburge*) didi karsztej daeja iki 35
dingin (gradusu *Reiniura*) ant saules.

Tuomi lajku daugiose wietose *Saksonej* didi buwa
patwanaj nuog lietaus.

Kad daugiose wietose musu *Europas* paswietieje gu-
diese ant karsztaus ir sausa ora, taj tuomi lajku sziau-
ces *Amerika* wardeniese skendieja. Upė *Mississippi* tajp
patwina, jog rodiese antru swieta patwanu dienosė No-
jaus Ziamesniejej laukaj wisi patwina. *Kairo* mie-

stas, kur giwentojej daugiausej warga pridieja pri ano
pastatima ant kalwos pri itokia *Ohio* ing *Mississippi* ap-
wejzdiatas pilimajis ir twankomis, patwana wardenis
butinaj pragajszina. Pri to dar patwinusė upė ir su-
judintas wanduo kalwesnej *Naujoja Orleana* partrau-
kia pilima dažun *Bella*; pragajszina wisa pelna ža-
danti gautė už bowelna ir cukru. Wardenis nuone-
szia galwijus ir daug žmoniun paskandina. *Naujesis*
Orleanas panieria po wandens o waltės plaukose po
uliczes. Daugumas wisokios pragajsztos naudos nes-
uskajtomas ira.

25. *Oneglijoje* (*Walakunse*) 3 adina ritmeti lengwus
ziames drebiejims.

26 L. Praliekia tankus spietlus plestekiun pro api-
kajme *Trowen* artie *Czeku* *Pragos* miesta. Spietlus gal-
lieja butė ant 100 sieksniu ir užtruka koł pralekia 20
minutu nuog sziaures ant pietu. Toksaj pat spietlus
anun artie *Wroclawia* (*Prusunse*) nuog saulielidzia ant
ritu nuoliekia.

Rugpiatis.

2. *Sekwana* upė *Francijoje* ant kurios ira *Parizius*,
nuog tokia, kajp dabar nuosekima praeja 139 metaj.

Lenku karalistieje apikajmieje *Nieborawa* (*Nieboro-*
wa) nakti krita tanki krusza; didumas nekuriun ledun
pareja rieszuta ir ik isztirpstant parbuwa lig pietu.
Iszmusza jawus, langus, ziedus darzunse ir maže-
sniunsius paukszius.

6. *Kijowa* Gubernijoje (*Maskolijoje*) ties *Sieliszczu*
kajmos, tanki krusza daug jawun iszmusza.

Sawona mieste *Francijoje* artie *Widoziamines* jures
ir apikajmiese sulaukia giwentojej smarkios szielstos
ora ira patwanu. Daug ezion rejkietu raszite norent
wislab iszpasakotė kas tinaj diejose. Tiktaj wienu
žodziu priminam: jogej wienas debeses po antros pa-
rejdamas su zajbajis ir perkunajis wisus iszlieja, wan-
denis sawa. Daug gražiausiu kajmun, giwenimn, ir
namun nie zenkla ne palika. Winičzes su iszgiwenta
ziame, ant kurios anos auga, butinaj prazuwa. Gra-
žus ir linksmus miszkelej citrinu ir pamarancziu me-
dziu žiame apneszia. Didiejej aliwas ir granatu me-
dej isz szaknun isznijka. Wislab suwirta ing wiena
smilėziun, dumbla ir akmenun maika. Daugibė žmo-
niun wardeniese rada netikieta smerti. Ir paskandos
metaj bajsenejs ne galieja butė už tan isznajkinima.
Daug kunun negalieja atrastė, nes smertis ir palaj-
dojimas wienkartu ateja.

24. Tan diena *Wezuwijuszas* gražiausej rodiese. Te-
kans nuog aukszta wirszukalnia ugnies patwanas taj
duodams sawi atwiraj regietė; taj par daubas užplū-
dams už kalwun rodiese akiems pujkiansiumi rumu

skajstėj apswiestu arba kajp isz ugnies pastatitu prakėjktiems ant giwenima.

Rugsiejās.

8. Wakara 5 adina dawiese justė *Epire Turkijoje* smarkus žiames sudrebiejimas. Taj *Walone* meczetas (*Turku* bažnicze) sugruwa o kitur daug namun susiardi. Miestunse: *Warnoje*, *Gimaroje*, *Dremade* ir *Piluroje* drebiejimas iszgrowi wisus, noris twirtaj status namus. Ne buwa zinios, kiek tinaj žmoniun užmusztun palika. Banga didelė lietaus padaugina žmoniun wargus.

9. Nakti isz 9 ant 10 diena pakila ant pamarė *Kitojaus Ciesoristes (Chin)* bajsinga šielsta ora, smarkesnė už wiesulā wadinama *Tifonas*, kuris ing rinke sukdamos met ing auksza wisus dalikus sutinkamus ant sawa kela ir stajgu nuomet ant žiames. Didziausi isznajkinima padari pri plaukoje *Gwatau* padietoje ties miestu *Honk-Konk*. — Po pusiaunakties 2 adina auksza wilnis ant 25 piedun pulia nuog jures ing priplauka; nuonėzia lajwas stowentes ant inkara iki trijūn ewerciu milos ant žiames, o tokiu budu sawa parejimu tajp didė wilnis wisus namus iszgrowi. Miestas daug nuokentiejā ir 200 mažesniun lajwun prāzuwa.

18. Miestas *Sofije (Turkijoje)* daug nuokentiejā nuog žiames drebiejimu. 63 Namaj ir rumaj sugruwa, kuriun gruwiesaj krisdami užmusza kanakelis žmonis o daug pažejdia.

19. *Amalunse (Aumale, Francijoje)* ir *Algeryoje (Afrikoje)* buwa žiames drebiejimas.

21. *Lublane (Galicijoje, Austrijes Ciesoristieje)* dawiese regietė žwajzdie diduma trečzios dalies mienesia pilniyoje nuokrintante ant žiames, labaj swiese, kurios swiesumas padawia ant žalswa; nuokrisdama parsiskiria ing daug daliun. Bet didesnis buwa ant dangaus stebuklas netolie *Lipoka* miesta registas ties *Gietwiciun* eziara ne tolie kapun S. Huberta, kad buwa gražė diena. Tuojaus po pietu pasirodi stebuklinga debesis turentė pawejksla pagulditos kalawijes (mečzias). Sulankus 4 adinas pradiejā tolesnej traukties ir nuosilejda žiamien priimdama pawejksla trumpa nuotaszita mieta, kurio smajlesis galas žiamien swiroja. Kielia po laukus neinažus tranksmus, kartajs kaukia kajpo smarkus wiesulās. Giaraj kad ant kelia sawa neuzeja niewienun namun; bet po laukus mečzioja ant ora lakindams jawun piedus; iszrautas ropes o pagalaus kates ir zujkins.

28 ir 29 buwa juodimes tamses ant saules.

27 ir 29 *Epire (Turkijoje)* in 29 *Trijeste (Austrijoje)* žiames drebiejimaj.

Spalinis.

4 *Lenku* Karalistieje ties *Marimonta* antru kartu prāzieda Ewietes ir Pijolkas.

Stendorte artie *Bodensee (Swojcarijoje)* o tejpogi *Szwiedu* žiamieje drebiejimas žiames.

5 diena po pietu miestelis *Toensberg (Norwegijoje)* szalipe *Szwiedu* žiames kur ira 3000 giwentoju turiejā ne maža iszgansti ir daug pragajszties Jan 4 adinoje po pietu kanakeli darbininkaj pamati artie priszkalnia apgintuwies nuog sziaures szalies miestelia, nemaža žiames parsprogima, kurė kas karta platinose o iszejus adinaj igruwa ing žiame 10 mažesniunju trobesiun. Kiti trins namaj jau stowiejā ant pat krasza wersmies. Giwentojeje diena ir nakti lajka sargiba, gelbie pasilikusius daljkus nuog pragajszties parseregiedami tinaj nesī-artinti. Igruwusiu namun matiti tiktaj wiēni stogaj noris didinsis parsprogis turiejā 30 žingāniu platumā o wandens buwa ligmenū iki krasztun. Giwentojeje sziaures dalies miestelia, kitur iszsidangina.

Didis žiames drebiejimas *Francijoje* kur *Wogezu* kalnā (*Vosges*). Kajmoje *Remirement* trobose ant wieszukalnia, aslas pritomis grinstas auksztesnej pasikieli. Isz tola buwa girdietė kajpo perkunies grumiejimas. Kitur murali susiskaldi. Buwa 5 sudrebiejimaj ir grausmas kajpo perkunies. Drebiejimas ejo nuog pietu ant sziaures.

Kajmoje *Montdorf (Francijoje)* artezine szuline jau iszgrenzia iki 2,247 piedun giluma. Ira taj gilaus giluma kokia tiktaj žmogus rankomis sawa galiejā isikastė. Wanduo toje gilumoje jau ira sziltas iki 22 gradusu Remiura, o pagal to suprantama ira, jog ant kožna 123 $\frac{1}{2}$ pīdies ing žiame isilejdant, pribūszilimos 1 žingis (gradusas).

Par 24 adinas lietūs lija apikajmiese *Gdanska (Prusmose)*, wieslesnej oras atsirada dujuotas ir sziltas iki 12 žingiu. Apikajmiese *Torunia* ir *Kujawu Prusmose* atsirada ganstus daugumas nepažinstamun ir pirmiau niekodos ne matitu kirminun, kurie krimtu pasietu kwiečzius. *Pomeranijoje Prusmose* peles pasietiems jawams daug pragajszties dari.

6 ir 7. Pietunse *Francijes* didi patwanaj nuog lietaus daug dajktu najkina o sraunus wandenis wisu wieszkelus pagadina.

17. Pakrasztojs mares *Walakunse* ant *Adrijatika* jures didi šielsta 32 lajwas paskandina. Wiēna lajwū rāda antrajp parwersta o 41 žmoniun paskenda.

Norvegijos pamarejs buva tankej didė lietaus banga, kurė padari twanus.

Turina mieste *Walakunse* buva du žiames drebiejimū.

27. Ant salun *Rejunion* (*Reunion*) kita karta *Burbon* kur ira ugnies kalnas, naujas atsirada atsiwierimas. Wisa ona sala pasidari isz dalijku po ugnies pasilikusiu. Wisi anos kalnėj kiatas prisz wienu kalna aukšta, ant 6,771 priedun isz kur ugnicėzė neparstojentė wadinama *Piton de Fournace*, met liepsnas ir lejd twanus ugnietus. Bet niekuomet su tokia smarkibe no metia ugnies isz sawes, kajp par šzin miensci. Szediena iszlieja twanus liepsnojenėziū žariju, kurios wilelab najkina. Pamažu pluda ing jure partraukdamas wisus wieszkielius. Apikajmoje *diu Vent* patraukia didinji wieszkelė ant 400 uolakėziū o žarijes kupetomis suwirta ant 4 uolakėziū aukstuma.

27 Pietunse *Walaku* žiames gilus iszkrita sniegas ir nieks kelejs nebgalieja waziuote. *Abruzzoje* ir *Samnitunse* wisur buwa gilus sniegas o pagalaus degans *Wezuwijusza* kalnas ir *Somo* nuog sziaures szalies sniegajs apsidengia.

30. *Hispanijoje* ir *Portugalijoje* buwa didis žiames drebiejimas. *Lizbona* mieste twieri par 6 sekundas. Wienos moksliniėzes muraj sugruwa, iszwirta warpuicėzė ir mažne wisas bazniėzes palika maždaug pagadintas.

Lizbona mieste tan pate diena ritmeti 7 adinoje par 10 sekundu drebiejimas nuog sziaures ant pietu. Wisur aplinku pasijudina žiamė, žmonis isz trobos iszbiegioja, kitsaj par langa iszszoka. Moksliniėzes muras sugruwa, sztulpaj teatra *Donna Marija* ing prisieni suwirta. Daug isznajkinimu padari mieste *Belem*. Didė szielsta ant Juodmares dwė lajwe sudauzi.

Mieste *Setubal Portugalijoje* žiames drebiejimas twieri par pustreczius adinas ritmeti; didesnioje dalis miesta sugruwa, o kitur akmun ant akmons ne palika. Wisi giwentojeji už miesta ant lauka pasidicija palapiniese ir sulaukia sunkiausiu wargun.

30 ir 31 buwa tamses juodimes ant saules. Tuomi lajku *Suwalkunse* (*Lenku* Karalistieje) antruju kartu szin meta prazieda *Kasztanaj*, obeles ir wiesznes.

Lapkritis.

1. *Sewilloje* *Hispanijos* karalistieje buwa didis žiames drebiejimas ir didiejei rumaj daug nuokentieja.

Rima walsztieje ir apikajmiese *Ankona* (*Walaku* žiameje) iszkrita didis sniegas isz kuo giwentojeji stebiejios, nes niekuomet sziumi lajku kitajs metajs tuo nebudawa.

Pietunse *Francijos* ir *Walaku* žiameje, kajp sztaj

Sardinioje ir ant salos *Sardinijos* ir kitur didi sniegaj iszkrita ir szaltis istoja, kuris anos szalies giwentojus, nepripratusius pri szalėzia didej iwejkia. Pirm tun szalėziū pareja didi szielsta ora o *Marslijoje* (*Francijoje*) nuodauzia dali kibanczia tilta, kurio ilgumas ira 100 uolakėziū.

3. *Sewilloje* (*Hispanijos*) karalistieje uzeja didi banga su wiesulu, patwina wanduo po wisas uliėzes ir niekas anomis ejtė nebgalieja.

Wezuwijusza ugninis kalnas sproginieja ir plejėziuja daugioso wietose, o maži szaliese atsiwierimaj lieja kajp wandeni ugnietus twanus. Bijojes giwentojeji idant kruwas suwerstun žariju ne grutu tolesnej stajgu, nes bajsu pripuli galietu padaritė diel kajmun *Rezina* ir *Portici* pakalniese statitu.

5. Kunigajksztistieje *Hessen* (*Wokiėziū*) žiames atsitika stebuklinga lijundra (apskarda). Didis lietus liedams tuojaus ant žiames szala ing leda, kuo seniausieji žmonis ne atminia; tas padari po laukus ir giresdaug pragajszties. Pradiejus nuog 5 iki 9 dienos nuog ritmeėzia lija be parstojima. Lietus tuojaus ing kieta pawirsdams leda pastorieja iki czwerties uolakėzin ir wisi dalijkaj ant laukun ledajs aptraukti palika. Galieja wienu trukiu niekur nekludams ant ledun su ledzingomis cziuzimieties par mile ir tolesnej. Egles ir puszes, lodun sztulpajs rodiese. Nuog to gal nuomanitė, koki taj sunkuma kožnas medis kilotė turieja. Kadagis masta auguma turieja kilnotė sunkuma 35 swarus. Jauna puszis uolakties (masta) auguma kieli swaru 33 ir 8 dales. Maži anžuolaj augan ipatej nuog kitun iszluza ir wisi kiti, neturiedami ant kuo atsiremtė.

Pietunse *Francijos* szaltej istoja o *Walakunse* artie *Francijos* dides bangas su zajbajs ir perkunie.

13. *Anglijoje* *Breadforda* pawiete gilus sniegas, kuris stajgu tripdams ing labaj eliedu leda pawirta. Negalema buwa nej ejtė nej waziuotė. Daug swejku žmoniun stajgu miru; ing nemus liloniu suwezia 20 pasizejdušiu, užsigawušiu arba su niksteriejuse koje.

14. *Kalifornijoje* (*Amerikas* paswietieje) apikajmiese *S. Franciszkau* miesta, smarkus žiames drebiejimas.

17. Mieste *Biarritz* (*Francijoje*) buwa žiames drebiejimas, kurin wienas regietojas rasztininkas tajp aparaza: „Apej pirma adina po pietu nepaprasta duja užtraukia ora o dangus butinaj kitoniszka krosa rodiese. Tas man kajp sakite kas saki, jogej kas noria turies atsitiktė. Tajp buwau parimtas tuomi regijimu, jogej tariau nekuriems apej žiames drebiejima. Galwa buwa sunki; pacjau nuog sawa rasztuwes (biorka), kajpo pawarges nuog sunkaus darba; szilimos buwa 13 žingiu. Mare buwa iszietuse ir žal-

swa; szun pasilinda po lowas; du awinu isz atszlawima pasitraukia ing kampa. Buwa jau po pirmos adinas 10 minutu kad stowiedams ant widaus trobos pajutan aslos pasilingawima ir wisun ant stala sudietun dajktun pasikrutiejima. Atpuolia man, jog taj tur bute žiames drebiejimas. Lingawimos tasaj twieri nuog 4 iki 5 sekundu wienu pradiejimu uzejdamas nuog šziaures ant pietu. Adinaj iszejus duja apsistoja o saules kajtra didesnej wejktė pradieja. Duja antru kartu apraukia dangiu; kanakelis kartus sutwiskieja žajbaj ir dawiese girdietė perkunies trankimas. Tasaj drebiejimas dawiese justė daug kitose wietose, o kur buwa atidaritas dures, tos su tranksmu užsidari, žmonis iszwirta; wienas piemuo pamati, kad galwijej aukstien paszoka. Kitur stogines (dachówki) žiamien nuog stogun nuolaksti; wienas kaminas sugruwa; laktas po stogaja tratieja; padarine ir adininkaj ant sienu sujudieja. Žiamej drebant dawiese girdietė kajp perkunies isz tola užimas. Kožnas szlitiniu eja jusdams po swa koju judiejima žiames.

Žinias apturietas isz *Rima* tajp rasza: „Jegut dar lietus prasitens 5 dienas, turiesma antra karta paszkandos metus: nes taj butu jau 40 dienas ir tiek naktun lietaus be parstojima. Nuog gala Spaliu mienesia nie wienu karta neregiejom saules nej progiedrulia. Upė *Tiber* aukstaj patwina. Wisa szalis *Ripetto*, *Ghetto* ir *Panteona*, atszlawimas užlietajs palika. *Panteona* pujkus rumas su szulpajs sawa, rodose, jogej ant wandenun pludur. Wanduo ezionaj ira ant 10 piedun gilus ir wisi stebas, kuriems rodos, jog pujkausiejej rumaj *Rima* isz wandenun iszbred.

27. Kantone *Montrejkam Francijoje*, akmun isz ora iszkrita (aėrolit). Du didelju szmotu atlužusiu tun akmenun rastu buwa kajmose *Aussun* ir *Klarak (Clarac)* Atlužis rastasis *Aussune* igrimzda ing žiame dangiaus uolakties. Akmun tasaj swieri iki 45 swaru. Raden giwentojej anus akmenis pardauži ing kanakelis szmotus ir anajs pasidalija. Kunigas *Furmentis (Fourment)*, kuris bu-

wa regietojumi akmens iszkasima, užturieja saw 6 nemazu szmotu idant atiduotė ing Seminarije *Poligna*. Atlužis turieja pawejksla pailga, wirszu juoda ir dalu; sudiejimas ano buwa kajpo akmens isztirpita ugnie kaunuse. Akmun nuog sados *Klarak* krita ant sziaurinia stoga, kursaj kiauraj pramusza abedwė lakte kurios buwa diel sujungima kazetun. Akmun buw karsztas ir niekas negalieja ing rankas imtė.

Siekis.

- 2, 5 ir 6 buwa tamses juodimes ant saules.
3. Ant sałos *Rejunion (Reunion)* pasilieja ugnies twanas wadinams *Didineis gajras*. Žariju twanas užlieja daug iszgiwentos žiames ir dali wieszkielia.
4. *Lenku* karalistieje ne tolic *Warszuwas* ant saulietek 11 adina wakara regietas buwa žaltwikslas (meteor) nu pietu ant šziaures lekans. Ugnies buožė buwa didma žmogaus galwos mielswa krosa, o mieniu wis sawa swiesibieje nepritemdina žaltwiksla.
9. Apikajmiese *Bajonna* miesta *Francijoje* buwa 6 dė szielsta ora su žajbajs ir perkunie o didis twanas daugel naudos pragajszina.
15. Tuomi ļajku tajp tirsztu duja apraukia o *London* (*Anglijoje*) wadinama *fog*, jogej tokios nieka negalieja atmintė. Par dienowidi rejkieja trubose žwakes uždegtė o ant ļauka tolesnej dwiujun žingarnieka negaliejos matitė. Isz to daug pripuliu atsiaka. Panedielia wakara giałzkelia wežimas *Hakapaszalieje* tarp tamsios dujos susidaužia su kitu žmonis anunse siedanėzius 22 sunkej pažejdia. Tirtumas dujos ir tamsumas dienos ne dalejda tiems pažejdicielems grejtaj pagialbos pridnotė.

Paļajmintu ira musu szalis, kuren Diewas užlėg nuog tajp sunkian prispaudimu. Diekawokite Anabet ļabiansej saugokitles nuog kaltibiu, kurios užtra tokius parlejdimus!

Rietawa miesta apikajmiese tan pati 1858 m. buwa ant dangaus stebuklingi ženklaj.

1. Nuog wisun regiamojė kometa. Donati, ing kuren wisas swietas stebiejose. Pirma karta jen pamatiem atwiraj Rietawe 24 diena Ruginčia mienesia. Gražiausej rodiese nuog 15 dienos Rugsieja iki sawa užsilejdima, tan pati mienesi.

2.) Kowa mienesia 23 diena, 7 adina ritmeti dangus buwa aptranktas wieputomis (sausomis debesimis). Aplinku wisa padangia buwa bašwaj swiesus ratas, wienu krasztu parejnans par saule, tajp, jogej wisi regietojoj buwa widuje ano rata. Aplink saule buwa swiesus wajworiksztis, kursaj skiarsaj parkirsadame po abijon szalium saules didinji rata, dari du swiesuliu wietoje parsikirtima ir rodiese, jogej swiet trins saules; aukszt anos buwa du, ne wisi, wajworiksčiu, kuriun galaj skiriese prisz nuog sawes.

3.) Rugsieja diena waziawau isz Plunges sodos Stačgalines ing Witkius. Buwa 7 adina wakara, dangus gajrsus, tilus oras ir gana sziltas. Isstebiejau ing wienu swiese žwajzde sziaures rietunse padieta, kokia kitajs lajkajs ne buwa regiamu. Užgautas gražumu dangaus žwajzdieta, miniejau saw, isz antros giesmies, apėj Sudna diena, tus žodzius.

*O! kada skanej iltas kunas nuowargintas,
Kad giedros dangus randas žwajzdiems apswadintas,
Ir anos tamsej žiamej swiesibes priduoda,
Wisas szales dieł musu grašenioms paroda;
Kad wisi dajktaj ira tamsibiemis klotti,
O žirdis miegst' par pułku wakara rimotė!
Tad dužbe patė wienu ant lauka esantė,
Pri giarun darbut sawiej' junt diwase degante.
Kajp sałdu ir stebieties ing dangu žwajzdieta,
Ir kialant sawa širdi par mejte ugnieta,
Tin pasikelt, kur giwen Dieus wisagalingas;*

*Tin Jin karsztaj garbintė par małdas širdingas,
Idant isz auksa sosta danguje padieta,
Tejktus ant užmigusia pawejzdiėtė kwieta.*

Wos bajgant szirdieje tus žodzius, žwajzdie ing kuren stebiejaus statej žiamien kas karta grejtesnej jemia kristė ir atsirada dide, kajpo mienu parrajžoje sawa. Aukszt žiamies dar teb-krintant, wienu dalis atspiroga, apsistoja žiamien kristė, truputi pritema; bet tuojaus atgawa pirma diduma, swiesa ir gražuma; dabar wief žiamien jemia kristė o artie pažiamia susproginieja ir užgiasa. Swiesumas anos buwa mielšwas, o kittiems, kurie paregieja tiktaj pate swiesibe paprastu budu taria, jogej dangus atsiwieria, nes žwajzdej krintant wisas oras skajstej nuoszwita. Kritimas anos ne twieri dwijun sekundu.

4.) Užpernaj 1859 metu 17 diena Waseria buwa gražė naktis. Pakrašztieje sziaures gulieja debeses o tinaj pat, pri papiedzia grizorata, kur buwa pernaj kometa Donati, pasirodi 8 adina wakara swiesulis kometas pawejksła, tajp jogej isz pirma, paturiejau už anos atgal sugrinžima. Buwa taj sziaures žara susimetuse ing wienu spinduli, kuris twieri ne wisa adina. Anam pražuwus, tarpe debesun dawiese regietė ugnietaj raudonas ratas, kajp mienu pirm patekiejus wasara parrajžoje sawa.

5.) Anan pati 1859 meta 23 Rugsieja saulej užsilejdu buwa ant sziaures matoma skajstej raudona sziaures žara; kajpo ugnies liepsnas majniese ing swiesesni arba tamsesni krosa. Datirej parodi, jog sziaures žara tankiausej pasiroda prisz atmajna ora. Rudeni lietus o žiema užtink sniegas ant rito dienos, arba diena pralejdu. Kad žiemos lajku atsitink, taj adriekis ne trukus sniega nuowara.

Gidimaj giwoliu nekuriun ligun.

Aktinsis (Paskudnik) arklia akieje.

Imk apušies medi nuog pusies sprindzia storuma par widu, iszgrenzk iszilgaj par widu kiaurime ne iki gala, iberk tinaj smulkej sugrustos paprastoses druskas, kan padares užmusk stiprej su wine isz to paties medzia, o tajp pritajses idiek ing ugni, saugo-

dams nuog to, kad butinaj nesudegtu ing tikras angles. Isz uguies iszjemes medi, pradrožk iki druskas kuren rasi sutirpita ir susilejduse ing wienu szmota; parplieszes medi iszink druska ir sugrusk anan smulkiausej tarp dwijun cininiu torielku. Ipatej turiek giaraj iszpłaktos baltimes nuog dwijun ne wirintu kiausziu ir sumažsik su druska ligej. Kad rejkieš tan pri-

tajsima wartoté, imk anan smulkiausej sugrudes kajp ing wienas dulkes ir par plunksna pusk arkliuj ing aki par tris dienas po wiena ant dienos karta, nuog ko aktinsis atstos nuog akies o galiesi anan su pirsztu isztraukté.

Nuog užwilkima akies arklia.

Cukraus szmoteli sugrusk smulkiausej drauge su imbieru, kurio rejkia pri cukraus pridieté tiktaj trete dali, o par plunksna pusk ing aki wiena karta par diena, nuog ko užwilkimas turies sawa lajku nuoslinkté, ir sugranžinté swejkata.

Kad akis arklia ira suputusé ir aszaro.

Ira taj ženktu jog akieje ira karšztis. Tuomet rejkia lejté nuog kakta korta krauja o pri ne swejkos akies twerté szalta wandeni pamirkes ing anan kiaturlinka skara.

Nuog storos ballimes akieje arklia.

Imk ne senos isnaujes riebuma nuog parsza pusi uncijes ir kantaridu smulkiausej sugrustun drachma wiena. Tepadams aki gali po 2 kartu aut dienos lejté po 5 laszus Laudanum liquidum ing anan.

2. Sakata druskas pridiejes prianos trete dali paraka, sugrusk wienkartu smulkiausej ir par plunksna pusk arkliuj ing aki.

Užzandes arklia.

Imk smulkiausej sukapotu krienu (Armoracia) giara sauje, sugrustos sieros szaukszta wiena ir duok arkliuj su paszaru sumajszes par 3 iki 6 dienu.

2. Gal užzandes iszgidité sausajs plaskanu žiedajs pridiedant anus pri paszara ir anajs smilkant, par kankakeles dienas.

3. Sugrudes du latu žiurkžoliu (arszeniku) isztirpik butelkoje wandens ir pilk ing usles arklia po wiena maža malkele, po kuo giaraj nuosiplunksztes, swejku palinkta.

4. Imk wiena swara Antimonium-crudum (krudum), 16 latu sieros, 16 latu uogiu kadaginiu ir 3 saujes Sawinu (Juniperus savini). Taj wis drauge sudiejes smulkiausej sugrusk, par kan giaraj sisimajszis.—Duok par 3 iki 5 dienu su paszaru arkliuj užbordams po wiena sauje ant ano.

Užlajkimas mažun kumeliu nuog užzandziu ant wielesnia lajka, kas tra giaru ir diel arkliun augustu.

Nuog papiautos žansies ir dar ne mejsinietas ir nesuditas iszpiauk smalcziaus juosta ant sprindzia ilgu-

ma; tan smalcziu su skura užriszk su szpagatu anbrizgialun gelzies. Arklis budams tajp riebej pažabotus sulpies riebuma nuog gelzia, o kad jau wisa ju susulpiés, taj paliks užlajkitu nuog užzandziu.

Nuog slogu arklia.

Kad arklis pradeda kosieté o pri to dar subrinstant užzandes po apaczios žandun, akies tur kajpo aprauktas o dar anos traszcano, taj rejkia duoté po 3 kartus ant dienos su paszaru po pilna szaukszta:

Pulv: rad: gentianae.

baccae juniperi.

Sem: Foenum graecum. aa unc. iv.

Arkliuj nenorent paszara jesté su tuomi pritajsimu, taj rejkia sumajszité su medumi ir duoté po 3 kartus ant dienos.

Nuog kosulia arklia.

Rejkia duoté Kadagiun uogas iszsirpuses sugrustu primajszidams pri pena.

Nuog sausia arklia.

Pirmesnej ing widu rejkia duoté iszgerité sieros sugrustos smulkej wiena kupina szaukszta. Wielesnej rejkia su užkuļu (užtrinu) patepté. Tan padarius rejkia nuowesté arkli pri skruzdina ir suriszsus kojies ant pawersté lajkant pakot pradies ciepté, kajp dara ant klej piandamies tarp sawes.

Nuog szaszun.

Tuojaus ne swejka arkli nuog kitun atskirté ir duoté pridiedams pri pena 3 kartus ant dienos toki pritajsimu:

Pulver sulphuris.

Antymonium crudum aa unc. iv.

Crystalli tartari unc. ii.

Radix gentianae.

Baccae juniperinae aa unc. iii.

Sumajszik giaraj trintodams ir iki 4 dienu po 3 kartus ant dienos, duok su paszaru.

Po 5 arba 6 dienu rejkia szaszus po 2 kartu ant dienos tepté su pritajsimu sudiету isz

Sulphur citr.

Nitri puri aa unc. ii. sumajszitu su linin aliejumi.

Ant gala rejkia plauté drungnumi szarmu, pri kurio rejkia pridieté wisztu mieszta ir pelenun, po liges dienas, o taj wis wirinté wandenieje semtame isz prudu par kiatwirta dali adinas.

Tesmun kad ira suputes.

Karwiems pirm weršzia arba ir po weršzia tankej alstink teszmens suputimas. Rejkia imtė mosties isz žlugiu (*Althea officinalis*) ir Łaures medzia alejkaus (Bokkowego olejku, *Oleum lauri nobili*), drauge sumaj-satė ir teptė suputusius teszmenis, o piena tris kar-tus ant dienos iszmilžtė.

Nuog neswejkun ir skauduluotu karwes speniu.

Rejkia anus teptė su blejwosa moste, kuren rejkia dirbtė isz blejwosa pridedant aliwas isz kroma, o kad masimet didis szaszas, taj anan rejkia teptė su žlugiu moste.

Pienas, kursaj tinsta, arba mielinas ira.

Rejkia tuojaus pradietė kas diena dawinietė po wie-na nuog walgima szaukszta smulkej sugrustun sieklu wina (*Carum Carvi*) wirintu dwijose kortose wandens tof anumi girditė, pakol pasitajsiš pienas.

Nuog kruwina piena.

Rejkia nuog kakla iszlejstė korta krauje, o pienu tas pat karwes wirintumi su rutomis, girditė anan par tris dienas.

Kad karwė bergzdinie ne paliktu.

Weršzi turiejus tuojaus rejkia duotė krekenas pusė karwej sugertė, o antra pusė jos patej weršziuj.

Nuog kirmieliun givolia.

Imk druskas paprastoses uncijos 4; Elosa 2 drag-me; wandens 2 swaru, giaraj sumajšzes pusė adinas palajkik, kad wislab wandenieje prigulentej isztirptu. Duok gertė wiena karta ant dienos.

Nuog kruwina widuriawima.

Imk aliwas isz kroma pilna szaukszta, pridiek tiek pat sugrustos salietras ir duok sujestė arba ipilk par gerkle.

2. Nuog kakla iszlejsk wiena korta krauja o gertė duok wandeni imdams ano gorėziu idiejes du łatu smul-kej sugrustos salietras.

3. Prikajszk pilna szaukszta šzwina, imk tiek pat duonas minkšztima, suminkik kartu ir pars Kirk ing tris dales, o par tris dienas duok to pritajsiama po wiena dali nelejsdams karwes ant ganiktos, bet szer-dams sausumi šzienu.

4. Gipsa sudeginta smulkiausej sugrudes ing sklej-nieze wandens dief swejkesniun pusi, o dief silpne-sniun ligmina szaukszta primajszidamas, duok gertė.

G i e r y m a j .

Arbata (Herbata).

Pirma karta arbatas dziowinti lapaj parnesztajs bu-wa ing Europa apej 1650 metus isz Azijos paswie-ėzia, Ciesoristes wadinamos Kitajus (Chiny). Kitajaus Ciesoristė milijonajs piuningan gauna pelna už tan žole, kuren mes isz tinaj perkam. Pas mus ing Žiamajėziu žiame didej wielaj iwesta palika ir duok Diewe kad isikurtu wietoje prakejktinos arielkas, kurė ira šzia-toma palikimu dief gudraus wadziojima girtukliu ing pekla.

Arbata isz pradžios buwa wartojama kajpo gidimas iszmuszans prakajta.

Wisus gierimus ing du skiriu gal pars Kirkė: ing kar-sztus pri kuriun prigut: arbata, kawa ir kakao; ir szaltus: pri kuriun skajtomajs ira: winas, alus, midas, užmirsztinojė arielka ir swejkiausesis wanduo.

Daugiausej ger herbatas Maskolijoje, Anglijoje, Hol-landijoje—; kawos: Francijoje, Wokieziunse, Swecijio-je, Turkijoje, Galicijoje ir Poznaniuje. Lenku karali-

stieje ir Žiamajėziu žiamieje daugesej arbatas už ka-wa. Hiszpanijoje ir Walakunse *czokolada*.

Arbata rejkalingesnė ira szaltesniose szaliese kajpo Maskolijoje, Anglijoje, Sziaures Amerikoje, Kanadoje, Siberijoje ir Japonijoje.

Daug ira atmajnu arbatas už kuren jau 500 milijo-nu galwa gulda, o anun wardaj ira:

Arbatas juodoses; *Bohea, Kongo, Kampoi, Su-hong, Kaper* ir *Peko*. Brangiausiojė arbata ira wa-dinama: *Arbata isz smaka szulines*, kurios ne at-lejd pas mus o Kitajuje warto tiktaj turtingiejej gi-wentojėj: *Kaper* ira sulipita su granije po pawejkslu smulkiun grudun.

Arbatas žalojė wadinas: *Twankaj, Hyson-skin, hy-son, arbata imperatorinė* ir *kulkine*, bet tos ne at-lejd pas mus.

Apej 1650 meta pirma karta arbatas lapus sausus

parwežia ing Moskwa, o 1664 ing Anglije diel kara-
lienes 2 swaru, kajpo brangia ir negirdieta dowena.
Arbata pasotin ir pastiprin giarant su pritajsimajs,
kan noris uzkandant.

Arbatas lapaj tur sawieje kwepanti alieju, kurio isz
100 swaru lapu, gal tiktaj ano gauté pasi swara. Pri
to dar tur sawieje *tejine*, *tanine*, *glutine* ir diel to
taj arbatas par daug gierimas pakial sunkias ligas ir
smerti priskubin.

Mažne kožnas paswietis tur sawa kitoke arbata. Ame-
rikas paswietieje Paragwajus warty ant arbatas sau-
sus lapus medzia (*Ilex paraguayensis*), kuriu tinaj
wadin *maté*, o kurios par daug gierimas apskuk gal-
wa, ir diel tos prizasties ger tankej, bet tiktaj po ne
daug. Anos parduod ing swetima szali kas meta po
12,500 birkanéziu.

Arbata isz kawos lapu praded wartoté wietoje ar-
batas tikroses, kurius prikepin aukszt anglun lajkida-
mi. Pritajsius su cukrumi ir pastijolka labaj patin-
kama tur garduma. Lapu kawos tajp pritajsitu wie-
na swara parduod po ditka su wirszumi (3 $\frac{1}{2}$ kapejkas).

Arbata labradorine warty Sziaures Amerikoje isz
sausun Gajliu lapu (*Ledum palustre* Bagno pospolite),
kurie giwentojems szaltos szalies, ne wodie.

Arbata Abisinijes wadinama tinaj *Chaat* arba *Kaat*,
kurios lapus wien burnoje zlobur. Wirin auus tejpo-
gi wandenieje arba saldeme piene, pri ko medaus pri-
diejus, skanu aptur gierima.

Arbata Tamaniške ger isz lapu dziowintu, krumu
wadinamu (*Melaleuca* ir *Leptospermum* *). Malaj-
iške warty arbata isz medzia pas anus wadinamoja:
Hga amžiaus (*Glaphyria nitida*).

Arbata Faham isz zolies *Angraecum fragrans*)
maža duodante nauda.

Daugel ira ir kitun zoliun lapu wartyjamu wietoje
tikroses arbatas. Kad kožnas paswietis tur sawa ir
kitiems duoda, ar-gi musu paswietis Europa, labiau-
sej musu Ziamajéziu szalis ne galmums priteké ar-
batas, kurioje aug dangesnej už tuokstanti zoliun ir
krumu wisokios wejsles ir atmajnu. Mokiekime tiktaj
jeszkoté o sziam, kuris atraštu namine arbata wietoje
brangios, swetimos, isz tola prikliduses, žadietas ira
brangus užmokesnis, garbie ir nuotartis. Juk jau da-

tirta ira jogej Ziamuogiu lapaj (*Fragaria vesca*
aukszt anglun be dumu dziowinti, pražieden Cziobra
(*puronelej*) (*Thymus Serpyllum*); ziedaj dewinma-
ciu (*Verbascum nigrum*, *V. Thapsus*) dziowinti an-
saules dud su cukrumi ir pastijolka patinkama ir swej-
ka gierima. Skaniausé arbata ira isz Ziamuogiu uog-
u ir Awiečiu, ir jun lapu.

Parwejzdiejen tus dalikus atminkime ant Apwejzde-
Diewa, kuré anus sutwieri, kad wartojimas wienokla
ne ikirieté. Palika wisokius gierimus, wisokius wajsniu
ant walgju atmajnama diel kuna swejkatas. Palika žo-
les, kurios gida, ir žoles kures nuomarin; palika ir
grazius ziedus ir digius erszkečius, usnes ir dajgius.
Ne griuk už erszkečia, usnies ar dajgia nes isidursi
ne walgik wajsiaus nuomarinama, nes turietumej nu-
mirté. Juk turi pasotinante duona, skanius wajsniu
saldu medu ir cukru, o ar diejej ing sawa burna ka-
danoris tulzi karte? Kad tiek turi gieribiu nuog Die-
wa, taj ir atmink ant anun, o labiausejs, ant To, ku-
ris anas taw dawi. Ne wieni walgimaj diel lajmos
tawa duotajs ira; pažwelgk ant wisa sutwierima, ar
gali suskajtté wisas gieribes, kurios pripilda wisu-
tawa pajautimus! ar akes tawa gal atsidziaugté wisa-
kiomis grazibiemis, kures mata aplinku? Taj ir taw
žmogau! isz sawa szalies iszpuł atsidiekawoté. Juk
kan tiktaj taw dawi Diewas, taj dawi diel lajmos tawa
o isz to suprask, jogej didej nuomilieja tawi. Taj ir
tu žmogau newertas downum Diewa, turi rupinties isz
sawa szalies par mafone atsidiekawoté. Kad mili A-
nan, taj ir klausik Ano. Balsas tawa saužines ir bal-
sas Bažniczes ira bařsu Diewa. Kad kan prisaka, tuo-
jaus iszpildik, kad užgian ko, tuojaus parstok, o pa-
rodisi jog mili Diewa ir motina sawa—bažnicze. Die-
to taj pamesk papratima, koki turiejejej ir ne rajsziol-
ant kakla nekaltun wajkun akmens papiktinima. Ka-
girtuklis esi o arielkas užsigijski, tuomet gerk wand-
deni, ir atmink, jog milijonaj žmoniun giwajs ira, ku-
rie pagalaus nežina kas taj ira arielka, winas, romas,
alus, arba medus.

Žoles tur nuodus, wajsta ir medu, — prisiwejzdiek
kajp bitis, kajp taw rodos neturenté prota, palinku
nuodus, o renk medu, ne kajp tu žmogau! kad prota
turiedams, tan wartojé, kas taw ant pragajšties ir
ir atjam tawa prota.

Pasigajlietas esi, kad užsimerkes leki ing pra-
pulti bijodams pamatité wersme po koju. O kajp skau-
dej užsigausi nuokrites ant dugna!

* *Melaleuca*. Czarnobil. *W.* Kajaputa *P.* *Leptospermum*.
Maliczka. *Ch.* Myrta morska. *P.* Morski mirt *M.* Mirt au-
stralny. *W.*

Tus krumus gal regieté Rietawa ruma žolinicziuje ku-
rie kas meta gražej žietabausej *Melaleuca*.

Atsitikimaj garsesniej.

<p>Nuog ikurima pasaules pagal rasztu senoves</p> <p>Greku 7370</p> <p>Rimionun 5810</p> <p>Zidu 5621</p> <p>Nuog paskandos metu pagal Greku 5127</p> <p>— — — — — Rimionun. 4154</p> <p>Nuog iszradima rodbatsu (literu) par Memnona</p> <p>Egiptiszki 3683</p> <p>Nuog pirmoses lajvos (eldijos) 3346</p> <p>Nuog iszradima gelzies Grecijoje 3267</p> <p>Nuog pirmoja inkara 3124</p> <p>Nuog pirmoja atliejima piningun isz auksa ir si- dabra, karalistieje Argos Grecijoje 2754</p> <p>Nuog uzdiejima miesta Rima 2606</p> <p>Nuog Uzgimima Wieszpaties Jezaus Kristaus</p> <p>Betlejeje 25 diena Siekia mienesia 1861</p> <p>Nuog pirmoja patajsima metu pribuwiniu . . . 1857</p> <p>Nuog parneszima silkun ing Europa isz Indijos . 1587</p> <p>Nuog pirmunju warpun 1461</p> <p>Nuog pirmunju wargonu (Argonu) 1121</p>	<p>Nuog pirmoja adininka 1101</p> <p>Nuog pirmoja iwedima skajtlu raszta (liczb.) . . 870</p> <p>Nuog iszradima gamu ir 7 natun muzikas . . . 833</p> <p>Nuog iszradima popieriaus 559</p> <p>Nuog iszradima perspektiwu (wejzdiklu) . . . 546</p> <p>Nuog iszradima paraka 521</p> <p>Nuog pirmoja malewojima Abrozu ant drobes su aliejumi 516</p> <p>Nuog iszradima armatu ir bombu 515</p> <p>Nuog iszradima kartun diei griezima 469</p> <p>Nuog iwedima pacztos (siuntinies) 396</p> <p>Nuog pirmunju juriniu mapu 375</p> <p>Nuog atradima Amerikas 369</p> <p>Nuog iwedima taboka 276</p> <p>Nuog parwezima ropucziu isz Amerikas ing An- glije 276</p> <p>Nuog uzdiejima Petrapiles (Petersburga) pri upes Newas par Imperatoriu Petra Didinji 157</p> <p>Nuog pagaliejima Szwiedu 150</p>
---	---

K A U N A S

ir atsitikimaj jo apikajmiese.

<i>Metoj.</i>	<i>Izeje metu. Metoj.</i>	<i>Izeje metu.</i>
<p>1390. Giaguzies 26. Ziamajcziu pirmiejeje isz api- gardu Warniu, Kaltinieniu, Kretingos, Kraziu, Widukles, Resejniu ir Ejrogašas padari san- dora su Križokajs, pagal kurio anie paturieda- misawi už neprigulančzius pri Križoku, dar- bus wedia kajp prikausidami Witauda, sa- wa gimines walditojaus 470</p> <p>1391. Križokaj iszplieszia ir sudegina (Medninkus) Warnius daridami atkerszima už pawejkima anua ties apigardu tos wietas 469</p> <p>Tan meta, pradzioja Spaliu mienesia pardietojas Križoku Konradas Wallenrodas atejes pasidieja ties murajs Kauna, ir čzio- naj pakieti swetems dažnius pietus. Tokie wajszinimaj, pagal žintos rasztininku iszne-</p>	<p>szia anam penkis szimtus tuokstančziu gri- winiu sidabru.</p> <p>Tuomi pat lajku, slapta paslunstas isz Krokowas Henrikas Mazowijes Kunigajkšztis nuog Lenku Karalaus Wladislowa Jaugalaus, parkalbieja tan meta buwusi Kaune Witauda, kad susitajkintu su Lenku Karalumi.</p> <p>1392. Pawasari, Witaudas netikietaj užpulcia ant Kauna apgintuwies ir anan iszplieszes pajemia ing kalni Wokičziu sargiba 468</p> <p>1393. Kauna apgintuwe wiel Križokaj sugrowia . 467</p> <p>Tan meta 16 diena Spalu mienesia Žia- majteje iszplieszia ir sudegina Križoku apgin- tuwe: Klajpieda.</p> <p>1394. Rugpiučzia 13 diena Wiwesninsis Križoku</p>	

- pardietojas Konradas Jungingenis su Swidrigajila ipulia ing Lietuwa, bet Kauna apgintuwe rada sugrauta, o miesta tuszti. Križokaj ant grejtos atstati šzen apgintuwe, wienok grinzdami nuog Wilniaus negalieja tinaj pasilikte isz prižasties negiaraj apwejzdiets apgintuwies. 466
1396. Petničioje po S. Jokuba, Witaudas pasirašzi Kaune ant sandora iki šajka uždieta neb-muszties su Križokajs. 464
- Tan meta, Witaudas, pawejkes Totorius, daug anun parwedia nuog Azowa szalies ing Lietuwa, ir ikuria anus ing wisokias wietas; tarp kiton ir Kaune.
1398. Spaliu 12 diena ant Nemana Salima sašos, padaritas buwa sandoras tarp pardietoja Križoku Konradu Jungingenu ir Lietuwa 462
- Tan pati meta Ziamajėziu wadowas Telis ne padawi Warniu, pawari nuog anun szalen Križoku Marėziaika Wernerė Tettingeni su nemaža diel ano pragajšte.
1399. Prusu Križokaj atnaujina apgintuwele Gottes Werder (Diewa sala) buwuse pri itekia Newiežas ing Nemana, tinaj, kur dabar ira kajma Szilienaj) Szilėn) Kauna pawiete; wienkartu pri to, Križokaj ne mažas pragajštes dari Ziamajėziunse užmuszdami nekaltus giwentojus; degina kajmas, neszdami wisur iszgansti ir bajsibe, bet ant gala, Ziamajėziu wadowas Telis (ar Tilwotas) prispiria anus szalen atsitrauktė 461
1400. Pri tun metu priskajta uždiejma Kaune par Witauda krikščionun bažniczes o pri anos Francisžkanun brostwiničes (klosztoriaus) 460
- Tan meta Križokaj nuosiuntina sawa kunigus ing Ziamajėziu žiame, kuren paturieja už sawa; o anie apkriksztija Gelguda, Giniata ir daug kiton garsesniun giwentoju. Kalbina anus, kad nuosidangintu ing Prusus giwentė. Wokitej rupinose gauditė mažus wajkus ir prispirtinaj anus krikštija. Ir diel to taj tiwaj negalieja kitajp matities su wajkajs, kajpo patiems prijemus krikšta Marijonpilieje (Marienburge). Wiriausešis Križoku pardietojas patsaj buwa kumose pri krikšta didesniunju. Wienok ne trukus Ziamajtej prijemus krikšta pamesdawa krikščioniste, o kunigus atsiunstunsius iszwaridawa arba ing kalini imesdawa.
1401. Witaudas isaki sugrautė Kauna apgintuwe, kure nuog šzio šajka jau neb-galieja wartojama bute diel apsigiunima musztiuje 46
1402. Witaudas užjemia Diewa sala, arba Nauji Kauna ir sugrowi jin iki pamata. Nuog šzios gadinės apgintuwelė Gottes-Werder, rodose, jogej jau daugesnej nebi-buwa atstatita . . . 46
1404. Witaudas susitardams su križokajs, wiel aniems padawia Ziamajėziu žiame.
- Tan pati meta, dar wienu karta Wokitej Ziamajėzius krikštija duodami aniems kunigus diel ikurima nauja itikiejima. Tie kunigaj bijodamies giwentoju, ne giwena parakwijose bet Prusunse nesirodidami Ziamajtiems, o wienok rejkaudami nuog anun wisokios naudos diel sawa tinaj užsišajkima.
1408. Witaudas, atnaujina isznajkintus par gajstra rasztus ir priwilejes duotas Kauna miestaj . . 46
1409. Anan gadine, kad Križokaj suprata, jog jau anun waldzia ant Ziamajėziu nuokialta palika, ir kad jau didesnioje dalis giwentoju buwa apkriksztita, tuojaus anie ejdami ant Wokieziu ir neb-klausidami anun waldzios, atmetia naujėj iwesta wiera, ir sugrinza ing swetimdiewistė 46
1411. Waseria 1. Po nelajminga diel Prusiniu Križoku muszia ties Grinwaldu, kur anun krita iki 40,000, padaritas palika sandoras, pagat kurio Wokitej, atsizadieja sawa waldzios ant Ziamajėziu, su tuomi tiktaj noru, idant po nuomirties Lenku Karalaus Wladislowa, ir Didzioja Lietuwos Kunigajkszia Witauda butu aniems wiel atiduota Ziamajėziu žiame. . . 4
1413. Karalus Lenku Wladislowas Jaugalus su Witaudu nuowaziawa Ziamajėzius atwerstė ant Krikščionistes. Pasku anajs eja: Ona su karalajte Jadwiga, daug kunigon isz Lenku ir tarp kitajs Wilniaus Pralotas Motiejus, mokans Ziamajtiškaj kalbietė, ir daugibe szalininku isz garsesniunju wiru. Karalus nuosiuntia ing Ziamajėzius ne maž pirm sawes Lenku rajtininku, o patsaj ant kela palikes moteres Kaune, nuokelawa su draugininkajs patekiu Nemana upes iki itekia Dubisos upes, nuog kurios taj wietas kelawa ikalniaus Dubisas ir apsistoja Onkajma apgintuwieje ties Betigala, dabar Kauna pawiete, kur buwa diwajtinė ir kame dar teb-giwena paskutininsis aukininkas (apierninkas) wiriausis dwasiszkis Krewė-Krowejtis pawardie Gintautis

459

(Gintowti).— Czion pradieja palajminta darba krikščionistes; isaki pirmiausej iszwartite diewajėzius, iszmuszte paszwentintus žalėzius, ir iszkirstė šzwenta gire, Ugnis amžinoja Žmiėzius, įajkoma nuog Wajdelotku ant auksza kalna netolie Newiežas upės buwa užgesita o kunigaj pradieja gimine krikštitė.

458

Isz ezionaj Jaugalus ir Witaudas nuokelawa ant Szatrijos kalna Sziaulium pawiete, kur tejpogi diewajtokus isznajkina ir Žniėzius amžina ugni užgesi. Užlajkitu tiktaj palika ant trijun metu ugnis. Žniėzius ant Birutes kalna, ties Paļangos Kurše, kur giwena Biruta patė Kejstuta o motina Witauda, kurė neatsitraukia nuog diewajtistes iki paskutinios walandos giwibes sawa. Ant gaļa apskires, Kengajļa wiresniu ant Žiamajėziu ir pridiejes auam wiresni padietoji, karalus su didžioju kunigajksėiu ing Trakus nuowaziawa 448

459

Tan meta Lietuwoje ir ant Žiamajėziu tajp buwa lengwus szaltimetis, jogej Sausia ir Waseria mienesiunse pijolkas ir kitas pawasarinės žoles žiedieja.

452

1415. Spaliu 18 diena, buwa nuosiuusti pasiuntinaj pas Wiskupu Konstancijoje susirinkusiu apskirti nuog Jaugalaus ir Witauda burieje iki 60 galwun, tarp kuriun buwa trins Lietuwoj, du Lenku, o kiti wisi Žiamajtej. Anie gadiese Wiskupu susirinkimuj už prispaudimns ir wargus ir krauja praliejimus, kurius nuokent nuog Križoku, ir meldia, idant Žiamajėziu szalis luosa butu nuog užpulima nenaudun ir pilnun didistes Križoku, iż idant Žiamajėziunse, kur krikšza prijemia, uždieda butu Rima-Kataliku Wiskupistė 446

440

1416. Kowa 1 diena Žiamajėziu pasiuntinej iszkelawa isz Konstancijos o Wiskupu susirinkimas 3 diena Rugpiučia nuoraši pas Lwowa (Lemberga) Arci-Wiskupa Jona isz Rzeszawa ir pas Wilniaus Wiskupa Petra isz Kustrina, idant anu-du ing Žiamajėzius nuowaziuotu ikurtė tinaj Wiskupiste ir parieditė wisokius dwasiszksus dalikus 445

Jaugalus ir Witaudas girdiedami jog daug dar Žiamajėziu teb-gul diewajtistieje, wiel tinaj nuowaziawa ir apkrikšztija iki 30,000 diewajtiskiu; ikuria toje paszalieje dewines Rima-Kataliku Bažniėzes, kur miestelej: Ejrogaļa,

Krazej, Medninkaj (Warnej), Resejnej, Widuklė, Weluna, Kaltinienaj, Łuki ir Cetra, kurios wieta niera dabar zinoma 445

1417. Ant gaļa Rugsieja mienesia suwaziawa Wiskupaj ing Warnius. Anie tinaj te-rada wienna Rima-Kataliku bažniėze, S. Aleksandra, kur dabar parakwijes bažniėze, o pagaļ isakima Witauda padieja pamatini akmeni, antraj, mokšliniėzes (Katedras bažniėzej). Taj padari pagaļ rasztu Pralota Wilniaus kapitulas Motiejaus ing Trakus pas Witauda nuosiuunstun 1417 meta Subatos diena po szwentes 11.000 panelu mučzialninkiu, diel pastatima Mokšliniėzes bažniėzes, o tan patė Motieju Pralota Witaudas pakieli ing Žiamajėziu Wiskupus. Po to wieslesnej, minawotasis Pralotas buwa paszwentintu ing Wiskupus bažniėziuje S. Aleksandra o 6 isz Lenku karalistes kunigaj Kanaoninkajs palika. Apej tus wisus riedus Wiskupaj jau Trakunse budami 24 Spaliu raszi ing Konstancije pas susirinkusiu Wiskupu o iszrasza to rasza palika pas Žiamajėziu Wiskupa Motiejaus ant amžinos minawones 444

1418. Du kartu tan meta Žiamajėziu giwentojeje grinza ing diewajtiste, graudami wiel pastatitas bažniėzes, užmuszdami arba iszgjaidami kunigus; Witaudas su ginklu rankose, wiel sugranžina pirmaj iwesta rieda 443

1421. Spaliu 3 diena Popiezius Martinas V patwirtina Žiamajėziu Wiskupiste. Tan meta nedielos diena pirm S. Jona Kriksztitoja Didinsis Lietuwos Kunigajksztis Trakunse budams iszdawi rasza paduodams žiames ir kajmas ant naudos Wiskupa ir Kanaoninku. 440

1422. Prusu Križokaj atsitraukta nuog sandora apej užturiejima diel sawes Žiamajėziu žiames. 429

1433. Križokaj Kujawos Breste (w Brzešciu Litewskim) butinaj atsisaki nuog wisun sawa pajeszkojimu ant Žiamajėziu Kunigajksztistes 428

1434. Nuomirtis Wladislowa Jaugalaus 427

1435. Rugsieja 1 diena Mikolas sunus Žigmunta Kejstutawiėzes, Didžioja Lietuwos Kunigajksztia pri Pabojska (Wilkmarges pawiete) pawejkia Swidrigajļa ir Liwonu kalawininkus su jumi susimokinustus, kur pragajsza besimuszant pardietojas Liwoniszkiu Kirkskorfas o pasilikusė karlumenė anun butinaj isznaj-

- kinta palika ties Wilkmerges miestu pri parsiikielima par upe Swinta 426
1440. Pawasaria lajku tan meta, wisi jawaj ir zoles nuogiedrieja Ziamajęziu ziamieje, taj pirmesnej krita giwolej naminej o pirmiausej arklej; ant gala žmonis badu miri 421
1441. Ziamajęziu giwentojey prisawindami saw už walditoji Kunigajksztii Mikola, sunu Zigmunta Kejstutawiczės, stengiese priimté waldzia naujey apskirta Lietuwos Kunigajksčzia Kazimiera. Atkelawus Kazimieruj su kariumene ing Kauna klojos wienok nuoraminté Ziamajęzius prisz sukilusius par užtarma ir isidawima Gastolda Trakun wajwoda. Tan meta apskirtu palika iki lauka Kantautis (Kontowtt) wiressniu Storastu ant Ziamajęziu 420
1442. Didinsis Lietuwos Kunigajksztis Kazimieras tarp kitun walsęziu ir apgintuwiu, atidawi Kiedajniu miesteli nemažos werčios (Kauna pawiete) Mikoluj sunuj sawa dar ne buwusem walditujumi, Zigmuntuj Kejstutawięzej . . . 419
1444. Didžiojoje Petničioje Kazimieras pakieli Kauna ing rieda pirmesniunju Lietuwos miestu, wartojenęziu Mandaburijės istatima. . . 417
1451. Kazimieras pirm palikes Lenku Karalumi nemaža lajka Kaune buwa pasidiejes, kur prijemia Burgundijės pasiuntini Petra Waskeza . . . 410
1452. Szach Achmed, Chanas Totoriu už Wolgas upes nuog Lietuwiu parsekiotas, palika ties Kijowu sugantu ir nuowestu ing Kauna, kur iki nuomirties po sargibas parbuwa 409
1463. Petničės diena po Zolium Szwentės, Lenku Karalus Kazimieras iszdawi Gradne raszta, pagal kurio Kauna miestas tures istatimus duotus nuog Witanda ir Zigmunta, apturieja patwirtinima wartoté sawa swara, waskus, gialumbes, jomarkus, walditę žiames už Nemana paduotas diel ikurima tinaj giwentoju pridiedams pri to ne maža szali žiames ir giru pokajrios szalies Nemana upes . . . 398
1464. Isz prižasties ankrutines ligos kiluses Lietuwoje karalus su karaliene ir sawa rumiszkejs (dwariszkejs) Kaune giwena par didesne dali szaltimečzia 497
1465. Ant Ziamajęziu užpułusius Liwoniszkius Križokius draugistę miestiszkiu giwentoju ant wietas wisus iszmusza ties Palangos Kursze . . . 396
1468. Isz surinktos naudos pastatita palika Kaune

medinė Rima-Kataliku Bažnicze diel Bernardinu 398

1471. Didenje Petničze pagal duota raszta karalaus Lenku Kazimiera Gradna Kasztelonis Stanislowas Sendziwojewięze atidawi downomis namus sawa Kaune, diel pastatima murawotas bažniczes ir brostwiničzes Bernardinams 398
1473. Ziamajęziunse buwa didis badas 388
1492. Aleksandras Kazimiera sunus, po nuomirties tiewa sawa, palika Didziuju Lietuwos Kunigajksčziu, patwirtina wisus iriedimus duotus diel Kauna, dalejda majna westę, o majnininkams atskirus židus ir giwentojus swetimos wieros, kurius užginia lejestę ing miesta, padawia istatima, jog dalejd sugulditę ant pardos surinktus dalikus; pri to dar padugina skajtu jomarku Kaune. Rugpinčzia 22 diena Aleksandras, Didinsis Lietuwos Kunigajksčztis, par raszta sawa apskelbia, jog Ziamajęziu Kunigajksztistę ne par ginkla pri-rasta o tiktaj par giara nora pri Lietuwos priwienita, tur galibe isz sawa szalies apskirtę Storastus ir Tijunus, o Ziamajęziu bajoraj wisi gal butę prilejstajs pri wisun istatimu ir daliku, kurius wartoja ir Lietuwos bajoraj 36
1503. Lenku karalus Aleksandras patwirtina pirmunsius o pridieja wiclesnej naujus pariedimus kas prigulieja pri naudos Kauna Rima-Kataliku parakwijes 35
1505. Buwa Ziamajęziu ziamieje badas 35
- 1507 ir 1508. Palika iszduotas rasztas nuog Lenku karalaus Zigmunta I. kas prigulieja pri rieda Kauna miesta su wischejs pridiejimajs anam rejkalings naudos 35
1510. Liepas 10 diena, par turtingesnius Kauna miestiszkius uždieta palika už miesta Rima-Kataliku Bažničze Szwenta Križiaus tinaj, kur dabar ira karejwin sargintuwę (szpitolę) . . . 35
- 1516: Albriktas Brandenburijas Prusu Križoku wirausesis pardietojas giminajtis po pačios Lenku karalaus Zigmunta I. gejsdams atrak-tę Ziamajęziu žiame nuog Lietuwos, slapta nuosiuntina tinaj, sawa kariumene; bet Ziamajęziu Storasta Jonas Radziwillas su sawa rajtininkajs, rades Wokičzius besitajsans mušties, butinaj anus wisus 34
- Tan meta 9 diena Rugpinčzia, Lenku karalus Zigmuntas I. isakia majnininkams, waziuotę su pardawone ir pirkiņejs isz Wilniaus

	<i>Iszeja metu.</i>	<i>Metaj.</i>
ing Kauna ir atga? ne kitumi kelu, kajp par Traku miesta.		
19. Albriktas wiriausesis pardietojas Prusu Križoku, wielej užpulia ant Žiamajėziu ir wedia atwira muži	342	
22. Petniėzes diena po SSS. Trajces prasidieja kningas Aktu Kauna Magistrata, rašzitas pirmesnej Wokiszkej, wielesnej Łotiniszkaj o ant gala Lenkiszkej	339	
25. Kowas 10 diena Albriktas Wirausesis Prusu Križoku padari prisiega pasiduodams Žigmuntuj 1 Lenku karaluj, ir nuosiautes nuog sawes apdarus sawa križokiszkus, prijemia isz ranu karalaus diploma ant Prusu kunigajkėczia Lenku priklausanėzia ir draugia pakialanti ing wietininkus Prusu szalies. Nuog to meta pasibajg Križoku Prusunse riedas, kitajp wadinamu: Prusu karejwiu kaławininku, kurie su Lietuwejs ir Žiamajtejs muszose artie 500 metu	336	
29. Žigmuntas I. iszdawia kajmienun pariedima Žiamajėziu Kunigajkėsztistieje. Tan meta uždėta palika pirmoje sarginuwė (szpitolė) ties Nemanu, ne tolie Franciszkonun bažniėzes	332	
35. Lenku karalus Žigmuntas I. iszdawj isakima dalejdanti, ir wielesnej wartotė Žiamajėziu Kunigajkėsztistieje naujunsius Lietuwos pinigus	325	
37. Kauna mieste buwa nemažas gajsras, po kurio giwentojej apturiejusis ne maža pragaj-		

	<i>Iszeja metu.</i>
szti, luosajs palika nuog, wisokiun mokešniu, dar 4 metus	324
1540 ir 1541 iszduoti buwa nuog Žigmunta I. pridiejimaj pri pirmaj iszlejstun isakimu kas pri-gulieja pri padiejima ir paszelpima wargdie-niun Kauna miesta su pridiejimaj pri to dar ne mažaj naudos	320
1542. Liepas 28 diena. Padiejimas su pariedne pamatinia akmens po trobešiu Kauna rotužia, dieł kurio pastatima pargautas buwa isz Wil-niaus trobesiun statitojas Benediktas Kajnius (Chojnowski)	319
1547. Tan meta Lenku karalaus Žigmuntas Aug-ustas iszdawia rasztus dieł patwirtinima wisun priwilegiju kurius Kauna miestas pirmaj bu-wa apturiejes	314
1549. Ankritis (epidemija) liga wejkia Kaune gi-wentojus nuog 25 Rugpiuėzia iki gala meta	312
1552. Lenku karalus Žigmuntas Augustas wažia-wa kelaudams isz karalaucėziaus par Žiamaj-ėziu žiame, par Juburka, Skirstnemani, We-luna, Wilkije ir Kauna ing Wilniu	309
1553. Kowa 13 diena, Žigmuntas Augustas par ra-szta sawa downoja 1 wałaka (20 dešzimti-niu) žiames Greko-Rossijes kunigaj Aleksiju-szuj pri Cerkwes Wisun Szwentun Kaune, su tuomi, idant ta žiamė butu duota artie mie-sta	308
1555. Rugpiuėzia 23 diena isakia par raszta Jo-nuj Kamajauskiuj, idant wałaka žiames atim-ta sugranžintu Greko-Rossijes kuniguj Aleks-i-juszuj	306

	<i>Metu.</i>
ing Užgimima SWIESIAUSIOJA CIESORIAUS JOMILESTES ALEKSANDRA II. MIKAŁOJEWICZES ļajmingaj waldanczioja wisa Rossije	42
ing Užgengima ant sosta S. Petra Apasztola Rime Szwentolja Tiewa PIJUSA IX. Mastaj Ferretti . 14 „Pirmaju Popieziūmi po S. Apasztolu Petru, bu-wa S. Linus.“	
ing pašzwentima ant Wiskupa MOTIEJAUS III. WOLONCZEWSKIA 37 Žiamajėziu Wiskupa . 12 „Pirmaju Žiamajėziu Wiskupu buwa Matiejus I. Wilniszkis.“	
ing užgengima ant Sosta wisos Rossijes ir Lenku	

	<i>Metu.</i>
Karalistes SWIESIAUSIOJA CIESORIAUS JOMILESTAS ALEKSANDRA II. MIKAŁOJEWICZES ļajmingaj waldanczioja wisa Rossije ir Lenku Karalste	6
Nuog Karunacijes SWIESIAUSIOJA CIESORIAUS JOMILE-STAS ALEKSANDRA II. MIKAŁOJEWICZES Mok-swoje 1856 meta, 26 diena Rugpiuėzia miene-sia ant Imperatoriaus Wisos Rossijes ir Lenku Karalistes	5
Nuog pradzijs prisituriejima arielkas neb-gertė pas Žiamajėziu	3
Nuog uždiejima pirmos Ukininkjstes Moksliniėzes (Agronomijes) Rietawa mieste Žiamajėziu žiamie-	

je par Jo Swiesiausi Jo Milesta Kunigajkszi
Irena Ogiński. 3

Nuog pasirodima garsios Kometas Donati, kuré apej-
té aplink saule rejkauna 2101 metu.

Ž I A M Ė.

Žiamė musu ant kurios giwenam Pasaulė wadinama, ira parskirta ing 6 dales Pašwietiemis wadintas, kuriun wardaj ira: Europa, Azye, Afrika, Amerika, Australije ir Adelije. Žiamė aplinku tur ing ritini 5,400 milu. Žingiu (gradusu) 360, o kožnas isz anun lajka ilguma 15 milu.

Zmoniun giminė ira parskirta ing 5 wejsles kurios paejna nuog 3 wajkun *Nojaus: Sema, Chama ir Jafeta* ir wadinamajs ira: 1. Kaukaziszkej.— 2. Muri-naj.— 3. Mongoliszkej.— 4. Ameriszkej ir 5. Malajiszkej.

Wisa žiamė pawiršiaus tur su wandeniemis 9,400,000 milu kiatwirtajiniu. Patė žiamė, taj ira sausuma: 2,400,000 o giwentoju ant anos ira: 990,000,000.

Kalbun arba Liežuwiu wisa laba ira žinomu: 2,810.

Pagal žinios rasztininku rasta ira ant wisos žiamės giwoliu ir galwiju wejslu: 1,400.— Pauksėziu 7,000.— Žuwies wejslu 8,000.— Giwatiniu ir riepiiniu 1,600.— Wabałun 80,000.— Kirminun 2,000.— Minkszti-niu: 9,000.— Mirszt-giwiu (polipów) 2,000.— Mir-kiniun (wymoczków) 1,000.— Taj wisa laba wejslu giwun ir pusgiwun sutwierimu ira 112,000.— Žoliun wisokiu atmajnu maž-daug žinomu ira: 100,000.

Pri to dar rejkia pridietė sutwierimus wisokios wejsles, kita karta giwajs buwusius, o wieslesnej rasta ing akmenis pawirtusius, wisokejs lajka isz žiamė iszkastus, pažintus ir surinktus wisa laba iki 24,000 kuriun giwos wejsles, niera jau ant žiamės.

Penki oraj ira ant žiamės:

1. Karsztasis: po pat saules. Tinaj dienas ira ligi su naktiemis. Wietoje szaltimečzia parejna didis lietis o wietoje wasaras sausas oras o wien karsztas nuodžiwin žoles.

2. Du ira widutiniu oru, wienas po wienos szalies antrasis po antros szalies karsztoja. Tinaj ira, karsztaj ir pas mus, wasara ir szaltimetis, tarp kuriu tarpas ira pawasaris ir rudun. Dienas neliges; pakarčziuj szilima ir szaltis; lietis ir sniegas; dienas ilgai ir trumpas.

3. Du oru ira amžinaj szaltu ant abijun galun žiamės. Tinaj wietoje szaltimečzia ira naktis par pusė metu, o wietoje wasaras par pusė metu diena, kur wiužsilejsdama saulė, rodos jog aplinku žiamės apsisu mažesnej swiesdama lajku musu pusiannakties. Nie tinaj giwentoju, nej žolies, nej medziu.

Metaj 1861 tur už planeta Jupitieriu.

Planeta swiesė, ajszkej ant dangaus matoma. Tur 4 mienesius.— 46 Kartus ira didesnė už musu žiamė; tur milu par widu 19,294.— Musu 11 metu, 314 dienun ir 20 adinu ira tiktaj wienajs metajs ant Jupitieriaus. Musu žiamės 9 dienas ir 55 minutas ira tiktaj Jupitieriaus wienu dienu. Atstu ira nuog saules 107,606 milijonu milu.

Jupitieriaus planeta ira widutinej szilta ir driegna.

Pawasaris. Tankesnej ira szaltas iki Giagužies mienesia; wielaus isto szilima, bet po anos oras wiet atsirand wiesesnis su szalnomis o kartajs su lietumi.

Wasara. Isz pradžios wiesė ir szlapias; tolesnej

widutinė, ant gala karsztesnė su szielstomis, perkun ir žajbajs. Pripulūs saules užtemimuj Waseria, Kow Balandzia arba Giagužies mienesieje kas atsitink k 28 meta, taj oras ne trukus labaj isto karsztas sausas, iszgiedrie jawaj ir atsirand ne mažā brangi nibe, kajpo kita kart buwa 1756, 1784, tejpogi 1861 ir 1846 metunse.

Rudun. Tankiausē labaj lietuotas, o szaltēj gretesnej užtink.

Szaltimetis. Isz pradžios wiesesnis o wieslesniu lajku atsilejd oras.

Atmajnas ora.

Sausis. Prasided nuog sausa ora, kuris tolesnej at-
silejd o ant gala szaltis isigalie.

Waseris. Nuog pirmos dalies tur swiesesné ora,
wienok su atmajomis. Wielaus sniegaj ir wiejej o
szaltis iki gala patwer.

Kowas. Iki 12 dienos sniegaj, dargana arba lietus;
tolesnej iki 16 dienos nuostowens oras; wielaus uka-
notas dienas kartajs su lietumi iki gala, tarp kuriun
atsitink sausas oras. Nuog 16 iki 25 atsilejd oras,
wielaus, tankesnej atsimajna.

Batundis (Karwelis). Prasided nuog swesiu die-
nu. Wielesnej po trumpos szilimos isto žwarbus wie-
gas o szaltis mažne nuositens iki Giagužies mienesia.
Gala mienesia sziltensnis, kartajs perkunie parejna.

Giagužie. Nuog szilimos prasided kuré netrukus
atsimajna, užtink naktimis szalnas gadinantes maz-
daug žiedus wajsingunju medziu; kartajs wiesus oras
nuositens iki 25 dienos; tolesnej oras isto sausas ir
wiejuotas.

Birzis (Siejos mienu). Nuog pradžios nuostowens

oras; wielesnej nuog 10 dienos wiejuotas, lietus retė-
snis; wiejej rugiams žiedant ne maž pragajszties pa-
dara.

Liepas mienu. Nuog pradžios ira wiesesnis; tan-
kej dangus apsitrauk debesiemis; wielaus ne mažas
lietus su perkunie ir žajbajs. Dienas widuje wasa-
ras karsztas; ant gala naktis wiesesnes.

Rugpiutis. Nuog pradžios ne retaj atsitink lie-
tus; nuog 15 dienos nuostowens oras; ant gala oras
swiesesnis, naktimis wiesus; lietaus ne pardaug.

Rugsiejas. Oras nuog pradžios driegnus, tolesnej
dienas swiesesnes bet naktimis tankej pripul szal-
nas, ir wief atsilejd oras.

Spaliu mienu. Tankej dienas debesuotas; oras nak-
tėmis wiesesnis; tolesnej lietus parejna.

Łapkritis. Oras szaltesnis; pasiroda sniegas, szar-
ma, arba szalnas. Widaus mienesia oras atsilejd; at-
sirand ukanatas dienas po kuriun szalté praded.

Siekis. Dangus debesiemis apsitraukes; dienas nuog
pusia mienesia su szaltesniu wieju labiausej pirm sau-
liegranžas. Wielesnej pugas, isigalie szaltis, kuris ant
gala mienesia atsilejd.

W a j s e j.

Szin meta labaj giaraj užder miezej, ir diel to taj
gal buté wadinami mieziu metajs. Kad ira sausa wa-
sara, taj rejkia ano zoposta padarité ant kitun metu,
nes kitajs, mažá tiera wiltis anu gawima. Awizas,
simej mažt. Linaj ir kanapej widutinia auguma, wie-
k giaraj skaroti. Sziena užtektinaj ir tejpogi atola.
Daržowes užder. Rejk atminté paszara, sziaudun ir
pawun pritiecté ant atejnanczia meta, kurin widutinis
arba tečziaus mažas te buš łajmiejimas.

Jawaj zieminej tur buté ankstesnej siejamajs, nes

atejnantesis pawasaris žad buté szaltas ir wiejuotas.

Wajsej medziu ne wisun atmajnu wienokej užde-
ries.

Apintun widutinis łajmiejimas, wienok turies giara
stipruma.

Wiejej. Pakartejs ritwiejas, retesnej petwé; tan-
kennis ritwiejas.

Kirminun ne daug pasiroda. Rudeni daugesnej at-
sirand peliun ir žiurkiu. Žuwies widutinis łajmiejimas.
Gilendra widutiné.

tur dienun.

M i e n u

	M i e n u	Szwentun.	Dirbamun.	Su mej sa wałgomu.	Pastininka.	
					sausu	su pienu.
1	Sausis (Januarius)	6.	25.	23.	4.	4.
2	Waseris (Februarius)	5.	23.	19.	4.	5.
3	Kowas (Martius)	6.	25.	5.	25.	1.
4	Balandis (Aprilis)	6.	24.	5.	23.	2.
5	Giadužie (Majus)	4.	27.	20.	4.	7.
6	Biržis (Junius)	9.	21.	19.	8.	3.
7	Liepas mienu (Julius)	5.	26.	22.	4.	5.
8	Rugpiutis (Augustus)	5.	26.	22.	5.	4.
9	Rugslejas (September)	5.	25.	18.	8.	4.
10	Spalinis (October)	5.	26.	22.	5.	4.
11	Łapkritis (November)	5.	25.	22.	4.	4.
12	Siekis (December)	8.	23.	19.	11.	1.
Wisa laba dienun par metus . .		69.	296.	216.	105.	44.
Wisu laba		—	365.	—	—	365.

Suskajtimas gimusiu, suwenčiawotu ir mirusiu musu Ciesoristieje 1857 metu.

Gimi wiriszku	1,533,408.
" motriszku	1,459,693.
Wisa laba	2,993,101.
Susiwenčiawoja	728,518.
Miri wiriszku	1,014,574.
" motriszku	996,162.
Wisa laba 2,020,835.	

Iszkasia wisa laba 1858 meta.

Auksa: 1,571 pundun, 22 swaru, 21 załatininka, 46 doles.
Platinas: 10 pundun, 13 swaru, 62 załatininku, 72 doles.
Sidabra: 4 pundus, 17 swaru, 37 załatininkus, 17 dolu.
Waria: 322,217 pundun, 38 swarus.
Szwina: 3,557 pundun ir 12 swaru.
Warinia (spiža): 16,937,113 pundun, 17 sw.
Gelžies: 11,959,190 pundun, 7 swarus.
Plina: 133,556 pundun, 8 swaru.

Wisokiun padariniu isz giałzasėziu iszdirba 2,511,08 pundun.

Žiames anglium 477,107 pundun.
Kumparosa ir Saletras 41,878 pundun.
Druskas: 26,190,951 pundun ir 31 swara.

Moksliniėziu 1857 meta wisa laba buwa: 2,434. Mokitoju 7,472, Mokitiniu 134,164.

Piningaj swetimos szalies suliginti s piningajs pas mus wartojamajs sidabru.

	Sidabr	Rubli	Kop.
<i>Austrija.</i>			
Auksa Suwerendorius	8	69	
Raudonasis pus kiatwirta guldena	2	97	
Sidabra Konwencijes dorielus	1	28	
Gulđinas 60 krajearu	—	64	
Cwanciger nuog 20 kopejku	—	20	
<i>Anglije.</i>			
Auksa Ginea 21 szilinga	6	47	
Sowerenas 20 szilingu	6	26	

	Sidabru.		Sidabru.		
	R.	Kop.	R. Kop.		
Sidabra Krounas 5 szilingu	1	50	24 Giarun grašziu	—	92
Pasi Krouna	—	75	Giaras-grašzis (Gutengroszen)	—	3 2/4
Seilingas 12 pensu	—	32	Naujas sidabra skatikas	—	3
Penis	—	2 1/2	<i>Lubekas (luosas miestas).</i>		
<i>Belgije.</i>			Raudonasis	2	27
Auksa 40 Franku	10	—	Dwejos raudonasis	5	96
" 25 "	6	25	Sidabru: Marka	—	38
" 20 "	5	—	Piningas dwejun Marku	—	76
Sidabra 5 "	1	25	Kurantas-dorielus	1	14 1/2
" 2 1/2 "	—	62 1/2	<i>Prusu ziamieje.</i>		
" 1 "	—	25	Auksa: Frideriks-doras nuog 5 dorielu	5	11 1/2
" 1/2 "	—	12 1/2	Dwejos nuog 10 dorielu	10	23
<i>Germanije (Wokičziu Ziamé).</i>			Sidabru: Dorielus nuog 30 ditku (Neusilber- groszen) 24 giarun skatiku	—	91 1/4
Rinos muštinitis (Konwencijes dorielus)	1	86	Ditka (nuog 12 Feningu)	—	3
3/4 Rinos guldena	—	93	4 Feningaj	—	1
<i>Badenas.</i>			<i>Saksonije.</i>		
Auksa Raudonasis	2	98	Auksa: August-doras 5 dorielu	5	8 1/2
40 Guldinu	5	32	Piningas 10 dorielu	10	17 1/2
Dwejetos Ludwigsdoras	10	22	Raudonasis	2	82
Muštinitis (dorielus)	1	27 3/4	Sidabru: dorielus	1	27 3/4
Krontaler	1	41	Dorielus 30 skatiku	—	93
Goldinas (Florinas) 60 krajearu	—	53	Kitose Wokičziu ziamiese tokiepat piningaj.		
Dwejetos Florinu	1	6	<i>Grecije.</i>		
Pasi Florina	—	26 1/2	Piningas sidabra 40 drachmu	4	53
<i>Bawarije.</i>			Drachma nuog 100 Leptu	—	24 1/2
Auksa Karlinas 11 Guldinu	6	60	<i>Danije.</i>		
Maksdor 7 1/2 guldina	4	45	Auksa: Fridrich-doras	5	18
Raudonasis 5 2/3 guldina	3	25	Sidabra dorielus	1	38 1/4
<i>Bremenais (miestas luosas).</i>			<i>Hiszpanije.</i>		
Raudonasis	2	98	Auksa: Kwadruplis (Onzas de oro)	20	63
Sidabra: dorielus	1	28	Piastras (Escudillos de oro)	1	29
<i>Hamburgas (miestas luosas).</i>			Isabellinos (nuog 100 Realu)	6	32
Raudonasis	2	98	Sidabra: Peso (Piastras) 8 Realu	1	33
Sidabru: Marka (nuog 16 szilingu) Kurantas	—	38	1 Realu	—	16 1/2
Dwejos marka, 1/2 Markas, 3/4 markas ir 1/4			<i>Neapolus su Sicilije.</i>		
markas.	—	47	Auksa: Onczetta 3 raudonunju	3	29
Marka-Banko	—	47	Sidabru: Skuodas 12 Karliniu	1	29
Dorielus-Banko	1	40	Dukato nuog 10 Karliniu arba 100 Grani	1	6
Dorielis Kurantas	1	14 1/2	Karlinas nuog 10 Grani	—	10 1/2
<i>Hanowera karalistes.</i>			<i>Niderlandaj (Hollandije).</i>		
Auksa Wiljem-doras nuog 5 dorielu	5	18	Auksa: Piningas nuog 10 Guldenu	5	27
Dwejos Wiljem-doras 10 dorielu	10	37	Piningas nuog 5 Guldenu	2	63
Sidabru: Dorielus (nuog 30 Naujun skatiku)					

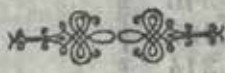
	Sidabru.		Sidabru.		Sidabru.	
	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.
Raudonasis	2	93 1/2	Sidabru: Dorielus 48 Szilingu	1	41 1/2	
Sidabru: Musztinis	1	33 1/2	Rejsdorielus	1	40 1/2	
Guldenas nuog 100 Centun	—	53	Dorielus-Banko	—	52 1/2	
<i>Popiežiaus Walsčztus.</i>			<i>Norwegije.</i>			
Auksa: 10 Skuodu arba 100 Paolu	13	36	Dorielus	1	40 1/2	
5 Skuodu nuog 50 Paolu	6	68	Už Europas Pašvitočia.			
2 1/2 " 25 "	3	34 1/2	<i>Brazilije.</i>			
Doppia	4	37	Auksa: Dobra	22	69	
Sidabru: Skuodas arba Piastras-nuog 10 Paolu, o 100. Bajokku	1	34 1/2	Sidabru: Piastras arba Dwejos.			
<i>Portugalije.</i>			Kruzadas nuog 960 Rejsu	1	32	
Auksa: Corôas d'auro nuog 500 Rejsu	7	63	Patakkas nuog 320 Rejsu	—	39	
1/2 Auksa. Krony (mejas corôas d'auro) nuog 2,500 Rejsu	3	81 1/2	<i>Egiptas.</i>			
Sidabru: Milrejsas	1	48	Auksa: Misri (Mabub)	1	50	
<i>Sardinije.</i>			Sidabru: Kairien nuog 9 Piastru	—	54	
Auksa: Doppia nuog 100 Liru	25	29	Arba	—	34	
Dappietta nuog 10 Liru	2	52	Resz (jo kajna ne wienokia)	—	6	
Sidabru: Skuodas nuog 5 Liru	1	26	<i>Indija ritmetinė.</i>			
Lira Nuowa nuog 100 Czentessimu	—	25	Auksa: Mogur	9	63	
<i>Toskanije.</i>			Pagoda-Star	2	23	
Auksa: nuog 80 Florinu	28	41	Ruppija	8	91	
Ruspone 40 Liru arba 60 Paolu	9	12	Sidabru: Sikka-Ruppija nuog 16 Annasu	—	59	
Cekino nuog 13 1/2 Liru	3	4	100,000 Sikka-Ruppiju isznes 1 Laka, 100 Laku 1 Krora; taj ira 10,000,000 Ruppiju arba 25 milijonaj Czwert-rublu, arba 1 milijonas Swaru Sterlingu, kuriun skajtlus isznesz 6,250,000 rublu sidabru.			
Sidabru: Florinas	—	35	Kurantinė Ruppia	—	51	
Paolo	—	13 1/2	Furukabad	—	57	
Lire 1 1/2 Paolo	—	20	<i>Marokko.</i>			
<i>Turkije.</i>			Auksa: Butki, Bataka arba Pataka	2	64	
Auksa: nuog 100 Piastru	5	74	Sidabru: Miezkal arba Marokinis Piastras	1	31 1/2	
Nuog 50 Piastru	2	87	<i>Meksikas.</i>			
Sidabru: Piningas 12 Piastru	1	17	Auksa: Onza de oro	20	44	
Pastras 40 Paru	—	5 1/2	Sidabru: Pesos, Dorielus arba Piastras	1	32 1/2	
Dwejos Piastras	—	11	<i>Persije.</i>			
<i>Francije.</i>			Auksa: Tumanas	4	—	
Auksa: Piningas nuog 100 Franku	25	—	Badzagly	3	—	
Sidabru: Frankas nuog 100 Centimu	—	25	Sidabru: Senowes Min-Attun	—	55	
<i>Szwajcarije Piningaj.</i>			Sachib Karan	—	32	
kajp Francijoje.			Naujesis Panabad	—	16	
<i>Szwecije.</i>			<i>Sziaures suwienitojé Amerika.</i>			
Auksa: Raudonasis	2	96	Auksa: Arlas nuog 10 dorielu	13	15	
Dwejos raudonasis	5	92	Sidabru: Dorielus nuog 19 Dimu arba 190 Centun	1	31 1/2	
Kiatwirtos raudonasis	11	84				

Sunešzimas kiatwirtajniu Wałaku, Margiu, Dešzimtiniu, Prentu ir Sieksniu.

	Prentaj.	Dešzimtines.	Sieksnej su daliemis.		Margej.	Dešzimtines.	Sieksnej.
Prentas.	1	"	$5^{29}/100$	Margis.	1	"	1,587
"	2	"	$10^{58}/100$	"	2	1	774
"	3	"	$15^{87}/100$	"	3	1	2,361
"	4	"	$21^{16}/100$	"	4	2	1,548
"	5	"	$26^{45}/100$	"	5	3	735
"	10	"	$52^9/10$	"	6	3	2,322
"	15	"	$79^{70}/20$	"	7	4	1,509
"	20	"	$105^8/10$	"	8	5	696
"	30	"	$158^7/10$	"	9	5	2,283
"	40	"	$211^6/10$	"	10	6	1,470
"	50	"	$264^5/10$	"	11	7	657
"	60	"	$317^4/10$	"	12	7	2,244
"	70	"	$370^3/10$	"	13	8	1,431
"	80	"	$423^2/10$	"	14	9	618
"	90	"	$476^1/10$	"	15	9	2,205
"	100	"	529	"	16	10	1,392
"	200	"	1058	"	17	11	579
1 Margis.	300	"	1587	"	18	11	2,166

	Margej.	Dešzimtines.	Sieksnej.		Margej.	Dešzimtines.	Sieksnej.
Margiu	19	12	1,353	Margiu	25	16	1,275.
	20	13	540		26	17	462.
	21	13	2,127		27	17	2,049.
	22	14	1,314		28	18	1,236.
	23	15	501		29	19	423.
	24	15	2,088	Wałakas 1	30	19	2,010.

	Walakas.	Dešimtinės.	Sieksnėj.	Sieksnej.	Prentaj.	Prentukaj.	Imtinej, kuriun dailitinej 229
Walakas	1.	19.	2,010.	Sieksnis 1.	1.	18.	478.
	2.	39.	1,620.		2.	37.	427.
	3.	59.	1,230.		3.	56.	376.
	4.	79.	840.		4.	75.	325.
	5.	99.	450.		5.	94.	274.
	6.	119.	60.		6.	13.	223.
	7.	138.	2,070.		7.	32.	172.
	8.	158.	1,680.		8.	51.	121.
	9.	178.	1,290.		9.	70.	70.
	10.	198.	900.		10.	89.	19.
	20.	396.	1,800.		20.	78.	38.
	30.	695.	300.		30.	67.	57.
	40.	793.	1,200.		40.	56.	76.
	50.	991.	2,100.		50.	45.	95.
	60.	1,190.	600.		60.	34.	114.
	70.	1,388.	1,500.		70.	23.	133.
	80.	1,587.	—		80.	12.	152.
	90.	1,785.	900.		90.	1.	171.
	100.	1,983.	1,800.		100.	90.	190.
	200.	3,967.	1,200.		200.	80.	380.
	300.	5,951.	600.		300.	71.	41.
	400.	7,935.	—		400.	61.	231.
	500.	9,918.	1,800.		500.	51.	421.
	600.	11,902.	1,200.		600.	42.	82.
	700.	13,886.	600.		700.	32.	272.
	800.	15,870.	—		800.	22.	462.
	900.	17,853.	1,800.		900.	13.	123.
	1,000.	19,837.	1,200.		1,000.	3.	313.
	2,000.	29,675.	—	Margis 1	1,587.	300.	„

Deszim- tines.	Watakaj.	Margelj.	Prentaj.	Prentukaj.	Imtinej kuriun dalitinej 529.	Deszimti- nes.	Watakaj.	Margelj.	Prentaj.	Prentukaj.	Imtinej, kuriun dalitinej 529.	
Deszimtines.	1	„	1	153	68	238	Deszim- 3,000.	151.	6	258	60	60
	2	„	3	7	37	127	tines. 4,000.	201.	19	44	80	80
	3	„	4	161	5	455	5,000.	252.	1	131	—	100
	4	„	6	14	74	254	6,000.	302.	13	217	20	20
	5	„	7	168	43	53	7,000.	325.	26	3	40	140
	6	„	9	22	11	381	8,000.	403.	8	89	60	160
	7	„	10	175	80	180	9,000.	453.	20	175	80	180
	8	„	12	29	48	508	10,000.	504.	2	263	60	200
	9	„	13	183	17	309	20,000.	1,008.	5	227	20	400
	10	„	15	36	86	106	30,000.	1,512.	8	180	81	71
	20	1	„	73	72	212	40,000.	2,016.	11	154	41	271
	30	1	15	110	58	318	50,000.	2,520.	14	108	1	471
	40	2	„	147	44	424	60,000.	3,024.	17	61	62	142
	50	2	15	184	31	„	70,000.	3,528.	20	35	22	342
	60	3	„	221	17	107	80,000.	4,032.	23	8	83	13
	70	3	15	258	3	213	90,000.	4,536.	25	262	43	213
	80	4	„	294	89	319	100,000.	5,040.	28	216	3	413
	90	4	16	31	75	425	200,000.	10,081.	27	132	7	297
	100	5	1	68	62	2	300,000.	15,122.	26	48	11	181
	200	10	2	137	24	4	400,000.	20,163.	24	264	15	65
	300	15	3	205	86	6	500,000.	25,204.	23	180	18	478
	400	20	4	274	48	8	600,000.	30,245.	22	96	22	362
	500	25	6	43	10	10	700,000.	37,286.	21	12	26	246
	600	30	7	110	72	12	800,000.	40,327.	19	228	30	130
	700	35	8	180	34	14	900,000.	45,368.	18	144	34	14
	800	40	9	248	96	16	1,000,000.	50,409.	17	60	37	427
	900	45	11	17	58	18						
	1000	50	12	86	20	20						
	2000	100	24	172	40	40						

WIEŠPATAUJENTĒ ROSSIJES ĢIMINĒ.

Jo Milesta Swiesiauis IMPERATORIUS ALEKSANDRAS MIKALOJEWICZE, gimi 1818 m. 17 Balandzia.

Jo Milestienē Swiesiausē IMPERATORIENĒ MARIJA ALEKSANDRAJTE, gimi 1824 m. 27 Liepas.

Jo Milestienē Swiesiausē ALEKSANDRA TAWADORAJTE, gimi 1798 m. 1 Liepas.

Jo Swiesiauis Ipiedinis Ciesorewiče MIKALOJUS ALEKSANDRAJNIS, gimi 1843 m. 8 Rugsieja.

DIDIEJĒJ KUNIGAJKSZTEJ IR KUNIGAJKSZTAJTES.

ALEKSANDRAS ALEKSANDRAJNIS, gimi 1845 m. 26 Waseria.

WŁADIMIRAS ALEKSANDRAJNIS, gimi 1847, Bał. 10.

ALEKSIJUSZAS ALEKSANDRAJNIS, gimi 1850, 2 Sausia m.

SERGIJUSZAS ALEKSANDRAJNIS, gimi 1857, Bałan. 29.

KONSTANTINAS MIKOLAJAJNIS, gimi 1827, Rugsieja 9 d.

ALEKSANDRA JUZAPAJTE, gimi 1830, Birzia 26 diena.

MIKALOJUS KONSTANTINAJNIS, gimi 1850, m. Waseria 2.

KONSTANTINAS KONSTANTINAJNIS, gimi 1858 m. 10 Rugsieja.

MIKALOJUS MIKALOJAJNIS Wierninsis, gimi 1830 m. 27 Liepas.

ALEKSANDRA PETRAJTE, gimi 1838 m. 21 Giagužies.

MIKALOJUS MIKALOJAJNIS, Wierninsis, gimi 1856 m. 6 Ļapkričzia.

MIKOLAS MIKALOJAJNIS, gimi 1832 m. 13 Spalinia.

OLGA TAWADORAJTE, gimi 1839 m. 8 Rugsieja.

MIKALOJUS MIKOLAJNIS, gimi 1859 m. 14 Bałandzia.

ELENA POWILAJTE, gimi 1806 m. 28 Siekia.

MARIJA ALEKSANDRAJTE, gimi 1853 m. 5 Spaliu.

MARIJA MIKALOJAJTE, gimi 1819, m. 6 Rugsieja.

OLGA MIKALOJAJTE, gimi 1822 m. 30 Rugsieja.

OLGA KONSTANTINAJTE, gimi 1851 m. 22 Rugsieja.

WIERA KONSTANTINAJTE, gimi 1854, m. 4 Waseria.

KOTRINA MIKOLAJTE, gimi 1827, m. 6 Rugsieja.

ONA POWILAJTE, gimi 1795 m. 7 Sausia.

MARJOS MIKALOJAJTES po Kunigajkseiu Leichtenberga

'Wajkaj Kunigajksztej:

MIKALOJUS MAKSIMILIJONAJNIS, gimi 1843 m. 23 Liepas

EUGENIJUSZAS M. gimi 1847 m. 27 Sausia.

SERGIJUSZAS M. gimi 1849 m. 8 Siekia.

JURGIS M. gime 1852 m. 17 Waseria.

Dukteres Kunigajksztajtes.

MARIJA MAKSIMILIJONAJTE, gimi 1841 m. 4 Spaliu.

EUGENDE M. gimi 1845 m. 20 Kowa.

IMPERATORINES DIDESNIOSES.

BAŁANDIS (APRILIS).

17. Uzģimtis Jo Milestas Swiesiausioja IMPERATORIAUS ALEKSANDRA II. MIKALOJAJCZIA 1818 m.

LIEPAS (JULIUS).

27. Metu sukaktis Jo Milestienes IMPERATORIENES MARIJES ALEKSANDRAJTES metunse 1824.

RUGPIUTIS (AUGUSTUS).

26. Karunacija Jo Milestas Swiesiausioja IMPERATORIAUS ALEKSANDRA II. MIKOLAJAJCZIA.

30. Wardines Swiesiausioja Jo Milestas IMPERATORIAUS ALEKSANDRA II. MIKALOJAJCZIA.

SIEKIS (DECEMBER).

6. Wardines Sw. Did. Kun. Ipiedinia Sosta Ciesorajēzē MIKALOJAUS ALEKSANDRAJCZIA.

IMPERATORINES MAZESNIOSES.

SAUSIS (JANUARIUS).

1. Uzģimtis ELENAS POWILAJTES, ir ALEKSANDRA ALEKSANDRAJCZIA.

7. Onos POWILAJTES Niderlandu Karalienes.

WASERIS (FEBRUARIUS).

3. Wardines Onos POWILAJTES.— Uzģimtis MIKALOJAJNIS KONSTANTINAJCZIA.— Ordera S. Onos.

4. Uzgimtis MARIJOS POWILAJTES.
26. Uzgimtis ALEKSANDRA ALEKSANDRAJ CZIA.

BAZANDIS (APRILIS).

10. Uzgimtis WLADIMIERA ALEKSANDRAJ CZIA.
29. SERGIJUSZA ALEKSANDRAJ CZIA.

GIAGUŽIE (MAJUS).

20. Wardines ALEKSJUSZA ALEKSANDRAJ CZIA.— KON-
STANTINA MIKALOJAJ CZIA, ir ELENAS POWILAJTES.
23. ALEKSANDRAS TAWADORAJTES ir ALEKSANDRAS JUO-
ZAPAJTES.

BIRŽIS (JUNIUS).

24. Uzgimtis Ciesorienes ALEKSANDRAS TAWADORAJTES.
26. ALEKSANDRAS JUOZAPAJTIES, uzgimties diena.

LIEPAS, mienu (JULIUS).

1. Uzgimtis Jo Milestienes Ciesorienes ALEKSANDRAS
TAWADORAJTES.
11. Wardines OLGAS MIKALOJAJTES ir OLGAS KONSTAN-
TINAJTES.
22. Wardines Ciesorajtes MARIJOS ALEKSANDRAJTES.—
MARIJOS MIKALOJAJTES ir MARIJOS POWILAJTES.
27. Uzgimtis Ciesorajtes MARIJOS ALEKSANDRAJTES ir
ligej Wardines MIKALOJAUS MIKOLAJ CZIA.

RUGPIUTIS (AUGUSTUS).

6. Uzgimtis MARIJOS MIKALOJAJTES.
16. Uzgimtis KOTRINAS MIKOLAJTES.
30. Uzgimtis OLGAS MIKALOJAJTES; Wardines ALEK-
SANDRA ALEKSANDRAJ CZIA.— Aleksandra Newiszka.

RUGSIEJAS (SEPTEMBER).

8. Uzgimtis MIKALOJAUS ALEKSANDRAJ CZIA.
9. Uzgimtis KONSTANTINA MIKALOJAJ CZIA.

17. Wardines WIEROS KONSTANTINAJTES.— Orderia Szv.
Wladimiera.

SPALIU mienu (OCTOBER).

5. Uzgimtis MARIJOS ALEKSANDRAJTES.
13. Uzgimtis MIKOLA MIKALOJAJ CZIA.

ŁAPKRITIS (NOVEMBER).

8. Wardinas MIKOLA MIKALOJAJ CZIA.— Minawone wi-
sun Orderiu.
24. Wardines KOTRINAS MIKOLAJTES.— Orderia S. Ko-
trinas.
26. Orderia S. Jurgia.
30. Orderia S. Andriejaus.

Minawoné pargallejimu apturietu ant neprietelaus.

BIRŽIS (JUNIUS).

27. Pargallejimas Szwiedu pas Poltawos.

LIEPAS mienu (JULIUS).

10. Sandoras su Rossije ir Turkije Kajnardzieje.
27. Eldijun pajemias ties Angutos ir Grengamos.

RUGPIUTIS (AUGUSTUS).

9. Užjemimas Narwos.
19. Pargallejimas Prusu.

RUGSIEJAS (SEPTEMBER).

28. Pawejkimas Generola Lewenhaupta.

SPALIU mienu (OCTOBER).

11. Užjemimas Schlisselburga piies nuog Szwiedu.

**Wisa Ciesoriste Rossijos (Maskolles), tur pawirsziaus milu kiatwirtajni-
niu 400,536. Giwentoju 63 milijonus. Guberniju 68, kuriun warda ira:**

Wardas Gubernijos.	Wardas miesta.
Sanktpetersburgiškė	Petrapile (Petersburgas).
Estlandiškė	Rewlus.
Infantiškė	Ringa.
Kursziškė	Nitauje (Mitauje).
Witebskiškė	Witebskas.
Wilniškė	Wilnius.
Kanniškė	Kaunas.
Gradniškė	Graduas.
Mińskiškė	Mińskas.

Wardas Gubernijos.	Wardas miesta.
Wołjiniškė	Žitomirus.
Podoliškė	Kamieniec-Podulus.
Smolenkiškė	Smolenskas.
Mogilewiškė	Mogilewas.
Czernigowiškė	Czernigowas.
Kurskiškė	Kurska.
Kijowiškė	Kijowas.
Poltawiškė	Poltawa.
Jekaterinosławiškė	Jekaterinosławas.

Wardas Gubernijes.**Wardas miasta.**

Chersoniśzké	Chersonas.
Oloneckiśzké	Petrozawodskas.
Nowgorodiśzké	Nowgorodas.
Pskowiśzké	Pskowas.
Tweriśzké	Tweraj.
Jaroslawiśzké	Ja. roslawas.
Moskwiszke	Mosk'wa.
Wladimiriśzké	Wladimiras.
Kalugiśzké	Kaluga.
Tulskiśzké	Tulé.
Riazaniśzké	Riazanius.
Arlawiszke	Arlas.
Waraneziśzké	Waranezius.
Charkawiśzké	Charkowas.
Tamperiśzké	Simferopolus.
Archanioliśzké	Archangelis.
Wologidiśzké	Wologda.
Kostromiśzké	Kostroma.
Niżegorodiśzké	Niżnas-Naugradas.
Kazaniaus	Kazanius.
Simbiriśzké	Simbirskas.
Penzeniśzké	Penza.
Tambawiśzké	Tambawas.
Saratawiśzké	Saratawas.
Astrachaniśzké	Astrachanius.
Wiatkiśzké	Wiatka.
Permiśzké	Permas.
Oremburgiśzké	Oremburgas. Ufa.
Toboliśzké	Tobolskas.
Tomiszke	Tomskas.
Jenisejiśzké	Jenisejus.
Irkutiśzké	Irkutskas.
Tiflisiśzké	Tiflis.
Kutajiszke	Kutajis.
Szemachiniśzké	Szemacha.
Derbentiśzké	Derbentas.
Eriwaniśzké	Eriwanius.

Lenkunsé.

Warszuwiśzké	Warszuwa.
Radomiśzké	Radomius.

Wardas Gubernijes.**Wardas miasta.**

Liubliniśzké	Lublinas.
Augustawiśzké	Suwałkaj.
Plotskiśzké	Plotskas.

Finlandijoje.

Gelsingforiśzké	Gelsingforsas.
Wiborgiśzké	Wiborgas.
Tawastgustiśzké	Tawastgustas.
Abowiśzké	Abo.
Wazaskiśzké	Waza.
Uleaborgiśzké	Uleaborgas.
Kuopiuosiśzké	Kuopiuo.
Sent-Micheliszke	Sent-Michelis.

Apiszales.

Bessarabija	Kiszenewas.
Kaukaziśzké	Stawrapolus.
Jakutiśzké	Jakutskas.

Miestwaldej.

Zmajliśzké	Zmajlé.
Odesiśzké	Odessa.
Kercz-Jenikaliśzké	Kerczius.
Taganrogiszke	Taganrogas.

Ziames.

Doniszkiu Karejwiu	Naučerzkaskas.
Uraliśkiu Kariun	Uralskas.
Ziamé Czukoćziu	nera miestu.

Walstej.

Ochotiśzké	Ochotskas.
Kamczatiśzké	Niżne-Kamczatskas.

Drangie Amerikas šiaurines.

.	Naujesis Archangelskas.
-----------	-------------------------

D A J N A S.

Artojas.

Esu saw žmogelus, szarpus kožnam darbe,
Wis man pagał nora klojas, Diewe buk Taw garbie!
Asz buwau priwerstas, nor's par dide bieda,
Nebijau asz dabar pona sawa nej urieda.
Uimokiejau doni, nor's pakieli ponas,
Mil už taj mani uriedas ir kunig's klebonas.
Žduj ne'smu kaltas, nor's nedieloj kartajs,
Patsaj aļaus atsigeru pirkes diel prietelkas.
Turiu jungus jaučziu, tris žirgus iszzertus,
Ir namelus neskolingus, diel wisun atwertus.

Turiu du suneliu, dwé skajstes dukreles,
Kas tikt' anas gał matité, saka kad paneles.
Pri to turia ļajma kad ir paté šcira,
Wisi turtaj ir karuna diel manes nieks ira.
Kas ponuj isz žwajzdies, kad paté apgauna,
Nemajničzio mana warga, ant jo dide nauda.
Nors prudelis mažas, kas-dien užmał miera,
Tankej kur ir didi turtaj tikros mejles niera.
Asz wisumet linksmus ar sieju ar aru,
Praszau Diewe! buk Taw garbie, Diewe buk Taw garbie.

K i s z k i s.

Ned saw kišzkis pilkas pa-ezie, pa-ezie.
Frijedes lig nora saw miežiu, saw miežiu:
O medinėzej nenorieja,
Kad tinaj kišzkis tupiēja,
Spakājnej, spakājnej.
Kajp tikt' strielčzej kišzki pamati, pamati,
Tuojaus kišzkis ausis pastati, pastati:
Szaukia wisi bļoga diena,
Kišzkis miežius sugadina,
Ne cnata, ne cnata.
Pakoł roda strielčzej padari, padari,
Didi pulka žmoniun suwari, suwari,
Padarisma mes czion balu,
Sudraskien kišzki ant dalu
Tajp ir bus, tajp ir bus.

Užlejsma grejtunsius ezion kurtus, ezion kurtus.
Warisma isz miežiu tus burtus, tus burtus.
Medinėzej suszuka sa sa,
Kišzkis nūgara saw kasa,
Oj biedas, oj biedas.
Kajp tikt' wiens ing truba užgawa, užgawa,
Stojos tinaj didé zabowa, zabowa:
Kožnas wienas rankoms moja,
Szunis ant balu suloja,
Aru, aru, aru.
Wisun strielbun ugnis isztiszka, isztiszka.
Nuog didelia balu pliesz mišzka, pliesz mišzka:
Kajp strielčzej ļabians suszuka,
Taj kišzkis mišzkon ismuka,
Nier ezion jo, nier ezion jo.

Kujselia smertis.

O kas tinaj subildieja,
Po anžuolu bimbterieja?
Kujsis wargszas paslida,
Žiamingalwiuj nuoslida.
Nuog szakun, nuog szakun.

Ant szakun anžuoliniu,
Sutranksi szonkaulelus,
Du szonkauliu palauzia,
Du danteliu iszdauzia.
Kujseliuj, Kujseliuj.

Biegt, biegt grejtaj musajte,
 Kujsis jau smerczia pusiej',
 Ir wos giwas alpaluo,
 Akes smercziu rajbaluo.
 Rajbaluo, rajbaluo.
 Mana miła musajtė,
 Mirsiu mana wargszajte;
 Neb-juoksius nabagelė,
 Nuoslidau nuog szakeles.
 Ing szali, ing szali.
 Ne werk mana' musajtė,
 Wis paimsi po manes;
 Taw palikiu szius ragus,

Smarke nosi ir nagus.
 Ir nagus, ir nagus.
 Dar du swaru lasziniun,
 Du użtrina riestiniun,
 Riebius kumpius dziowinši,
 O mejsle majtinsies.
 Majtinsies, majtinsies.
 Dar po wiena iszgersma,
 Tad malkeles apwersma,
 Linkiedami kujseliuj,
 Atilsiejma wargszeliuj.
 Amżina, amżina.

Zwirblis ir pelieda.

Isz ragiun grudun,
 Iszkepia duona,
 Ej dzium, dzium, dzium, dzium,
 Iszkepia duona.
 Isz mieziun grudun
 Padari atu. Ej dzium....
 Padari atu.
 Pakwietia żwirblis,
 Wisus pauksztelus, Ej dzium....
 Wisus pauksztelus.
 Tiktaj ne kwietia,
 Peliedas wienos; Ej dzium....
 Peliedas wienos.
 Atėjn pelieda,
 Ir ne kwietema; Ej dzium....
 Ir ne kwietema.
 Siedos pelieda,
 Uż stała gała; Ej dzium....
 Uż stała gała.
 Isztrauk pelieda,
 Piraga gała; Ej dzium....
 Piraga gała.
 Iszwedia żwirblis,
 Pelieda szoktė, Ej dzium....
 Pelieda szoktė.
 Paminia żwirblis,
 Peliedaj koje; Ej dzium....
 Peliedaj koje.
 Iszkirta żwirblis,
 Peliedaj aki; Ej dzium....
 Peliedaj aki.
 Szoka pelieda,
 Akła ir rajsza; Ej dzium....
 Akła ir rajsza.

Peliedas lizdas,
 Ar ne dwarelis? Ej dzium....
 Ar ne dwarelis?
 Peliedas wajkaj,
 Ar ne ponajtej? Ej dzium....
 Ar ne ponajtej?
 Peliedas dukres
 Ar ne paneles? Ej dzium....
 Ar ne paneles?
 Peliedas gałwa,
 Ar ne puodelis? Ej dzium....
 Ar ne puodelis?
 Peliedas akes,
 Ar ne sponkeles? Ej dzium....
 Ar ne sponkeles?
 Peliedas snapas,
 Ar ne puczkeles? Ej dzium....
 Ar ne puczkeles?
 Peliedas plunknas,
 Ar ne barweles? Ej dzium....
 Ar ne barweles?
 Peliedas sparnaj
 Ar ne kwietkeles? Ej dzium....
 Ar ne kwietkeles?
 O jos uodega,
 Ar ne szluotrażis? Ej dzium....
 Ar ne szluotrażis?
 Peliedas kojės,
 Ar ne grieblelej? Ej dzium....
 Ar ne grieblelej?

SUWEJGA GIRTOKLU.

(Išč Lenkiszko išguldila).

1. Ar žinot ku wiraj? né gera nawina girdejau, arelku isznajkint kétina; pejkia ir iš swieto waro, kad ne butu jos nej garo, kugi wiraj gersma? už ko nusitwersma?
2. Tikraj be arelkos rejks wisiems isznikti. Ar su žmogum kadu prirejktu sustikti, ku tu padaraj be jos? anejs drusmas, nej kalbos; oj wisiems bus blogawisiems nepatoga.
3. Ału sako gerk iš miežiu ir apiniu!!! Asz ałans né noriu nepriwalgis lasziniu. Winu gert— ne del artoju— asz tukstanczejs ne wartuju. Kuo priimsma sweti arelku pameti?
4. Asz mieliju sau bėné geriau gintis, ape arelkelę iš karto rupintis? kad nors terp musu butu, wisiszkej ne pražutu gardi arelkele, szirdes patekele.
5. Pasakikit mañ, kas tik be jos rimsta? Kas tik be arelkos szioj pasaulėj gimsta? Ant praustuwiu, ant krisztinu, ana ir ant pakasinu; kajp nog jos nuprasti? kur linksmibi rasti?
6. Ar buwo be jos snkalbos, dranstuwes? Kokios be jos butu pirszies, susestuwes? Ar weselija atsejna, ar kermosziuj kas sus-ejna: wisur arelkele szirdzej patekele.
7. Kadaj kas be jos rejkalus atbuwo, jej kokion nedolon, ar bedon pakluwo? wisur ana geru esti, moka iš bedu iszwesti. Seni kalba: sauso niekas nepaklauso.
8. Delto wisi wiraj kartu susrupinkim, arelkelę brungiu gelbekim ir ginkim, neprietelom muszkim žundus, arbo pagalajs par sprundus— Muszkim, daužkim, szerkim ir do daugiau gerkim.
9. Tu raudonanosi pulkauniku busi, pabrinkelis waldis kitu wajsko pusi, kruwinakis su wisajs waja-wosis pagalajs, o nudaužtakakti janiroļu tapti.
10. Ir tejp susitari, wajaunikaj twirti— pasgeri sukniubo po pasuolus girti— [Kad atejo metas muszios, anis dripsa kajp be duszios— kajp kiaules atliko pliki be skatiko.

1859 m. Jurrksztas Smalaušis.

Diewo rikszte ir malone.

„Ir taris wisos gimines: Kodel tejp padore Diewas žemej szitaj?— Kas tas da piktis rustibes Jo neiszmeruotas?— Ir atsakis: Kad pomete suntarwi Wiesz-pates, kuriu sutore su ju Tewajs iszswedamas jos isz Egipto žemes.“ (Deuter. XXI. X)

„Jejgu gi klausisi bałso Wieszpates Diewo Tawo, idant pilditumaj ir sergetumaj wisus prisokimus Jo... iszkels Tawi Diewas unt wisu giminiu, kurios žemej giwena. Ir atejs Tawep wisi pałojminimaj sziate, ir apjims tawi: jejgu tik prisokimu Jo klausisi.“ (Ibid. XXVIII)

Brelom Letuwiom žodis.

Paklausikit Brolej trumpu mono žodiu
Minnku mono kalbu jinkit szirdziu rodziu!

Dabar musu žemej iszgonimas topo:
Isz Diewo malones, Dwosios Szwintos kwopo
Iszpłudo ramumas, szirdis mum pripilde,
Błogu papratimu iszczinnto iszdilde.

Iszdwiso juo smordwe arielku inrougta;
Letuwa atgijo unt Diewu pritroukta
Piktibju kepenioj azkepup pradrego
Praszwito, inaszwinnto ir Diewuj pamego.

I.

Mili Ponas Diewas musu brungiu szoli,
Kajp labaj? Lezuwis pasakit negoli,
Eojmina mum łoukus, galwijus ir žmones,
Eajiko mum apgoubis su sparnu malones.
Nors mes sowo szirdi azujemi nekejs,
No Wieszpates wierrziams ir pikdziam Ji grekejs;
Bet Milaszirdingas nupłaka, paboudzia;
Ir wel mumus maldo, ir wel unt sou gloudzia.

Tejp pernej mum płoke dirwas azdżiowinis:
Werrkem wisi ballsu— bodas paskutinis!
Prudelis pasetas, nedigis užkepo,
Kurs digo— képenioj suwito, nulepo,
Kurs augo, židejo— tu ładaj sulauže,
Kurs brindo— tu wejas iszblászke, iszdauze.

Plake mumus Diewas azu girtoklisti,
Barrnes, netejsibes ir palajstuwisti.

Žmoneles raudojo sziodelús nupjowi,
Dusawo suweži ir klajman sukrowi:
Kajp czia iszgiwinama, kajp atbusma dworu?
Łojdžia Diewas bodu, bodas atnesz moru.

Ir par wisu dunngu pasirode szluota
Lig plajskoniú sauja weju plawesuota.
Swetelis nus-gundo: szłos mum Diewas, soko:
Beda paskutine atejs pirma roko. 1)

Kunigaj suszuko, blajwisten wadino:
Žmoneles paklouze ir azsiketino
Nebigert arielkos nej burnon, nej lazo;
Ir drougen blajwistes kožnas insiroszo.

Net Diewuj pagajllo, kad mum tejp primigo: 2)
Dowe žemej wajjsiu— rugelej sudigo;
Dowe linom cieniu ir pakulos skallsu:
Swietas wel prawirko, su dziougsmo ballsu.

Werrkit géri žmones Bažniczion sus-rinnki,
Werrkit wisi drougi sukniubi sus-linnki,
Gorbndami Diewu už Milaszirdisti,
Łajkidami brungiu dowanu— blajwisti.
Toksaj žmoniu werksmas łabaj Diewuj megia:
Wisu bedu zwenu 3) no ju atasługia.

Werkdami isz dziougsmo meskit swieto niekus
Cnotum ir pakutu apmazgokit griekus;
Nes Milaszirdingas tadu te užgauna,
Kaj žmones pas-łojdi parnelik łapauna, 4)
E kaj Diewo rikszte: bedos ir pagunda
Žmoniu kietu szirdi trupti pagalunda:
Oszaras pamotis jou nebeažgauna;
Rikszteły suloužo, dawanom apkrauna.

Ir netil szejs czesajs; tejp wisados dejos,
Wisados sunkibes unt žmoniu slegejos,
Bo griekej inwisi žmones peklen wore,
E didzius stebukłus Ponas Diewas dore,

Gelbedamas žmones isz progaro žiaunu 5)
Lig isz duntu wilłko awineli jaunu.
Ala Beda žmoguj, kurs Diewo negirrdi,
Kurs bedom prispaustas azkietina szirdi,
Bo lig piktu žoly iszrowi dziowina,
Tejp ir ji isz szokniu Diewas isznojkina.

II.

Swétimu szalu prikłodaj.

No tewo Adomo iszimesto isz Rojous
Ir no užłajkito po potwanuj Nojous.
Žinia ape Diewu wisom swietuj teko.
Žmonem gera buwo, kaj Diewo bijejo;
Kaj poskum pas-łojdi tarnaut' Jom nustojo:
Twanajs bludaj twino ir žeme apteko.
Pagonija topo, supuncziojo žmonés,
Gese wieros liepsnu, wiltes ir małones,
Progaro žarijom gimines apkrowe:
Kilo didzius wajjnos tēp wisu karolu,
Trapan mine kožnu pergaletu dolu—
Tejp senobju swietu, pamažú sugriowe.

Židaj Diewo žiniu ir bojmi turejo
Par anžius wisokiom geribem łajmejo.
Isztwirki pas-łojdi newolon pateko.
Tewineš sugrižo unt Diewu pagrizi.
No gimusio Diewo budami atłizi, 6)
Po Diewo riksztelem iszwirto, suzmejo.

Grekonis po kriksztuj Wieszpaczijū tarnawo
Ir turejo łojmi ir karolu sawo,
Par tukstunti metu tejp łajmingi buwo:
Bet kajp-tik pas-łojdi no Rimo at-akiło,
Wenamot ju łojme suloužo, sudilo;
Waldžion Maometo pagonijos kluwo.

Czekaj stipri buwo, kaj wieru turejo:
Bet, kaj sawaja bludajs Usas jos aplejo,—
Wokeczej apgniauze galingu ju žemi.

Watokaj su Rimu lig-sziol žmonem szwiete
Ir ju mažu kłouse didele pašwiete:
Be szwintojo Tewo but sėnaj aptemi.

Iszponaj už griekus erezijon kluwo,
Par asztuonius omžius Monru waldžioj buwo.
Unt Diewu pagrizo nédolom prispuosti.
Padejo jiem Diewas, nés Mourus isztremi
Ramej, tikej walłdo sawo tewu žemi
Po sparnajs Apwejzdos mejlingaj prigłousti.

1) Łajkas. 2) Prispaude. 3) Sunkibe. 4) Braniti. 5) Žiobtu. 6) Atsiskiri.

Prancuzaj su wieru isz mažu iszaugo,
Bet poskum ažrugė isz bediewiu raugo,
Nedolos pritire ir krouju aptwino.
Bet kaj wel unt Diewu wisi grizti pradejo,
Palingwel ju bedos no ju nuredejo,
Ir szinnden stipresniu už sawi ne žino.

III.

Musu žemes prikladaj.

Pagonija.

Kaj do žinia Diewo wisam swieti buwo,
Tadu ju turejo ir musu Letuwa,
Ir iszmone wieru, wilti ir małoni
Placzej atsisedo ir didžej galejo,
Graznoj pati buwo ir garbi turejo,
Nors dabar nežinom, kuriam swieto szoni.

Do žinia iszniksta, su omžejs prarieda,
Senos bitos nesza, senos giesmes gieda,
Kad Letuwos kitkart unt Dunojous buta,
Dunksztuos, gražiuos dworos bagotaj giwinta,
Ir wisa tureta, ir lajmes pažinta,
Aukso bałtnus dirbta, szilku rubus siuta.

Bet ne jiltgom teko szitos žmonem lojmes,
Kaj szirdis pristigo Pono Diewo bajmes.
Pagonijos bludaj giminės kunkino:
Ir Letuwa musu jos tumsiben kluwo,
Ir wisa jos lojme, kajp rukas prazuwo:
Doug warrgo pritire, doug bedu pažino.

Ir tejp kajp Adomas iszmestas isz Rojous
Musu tewaj kitkart no krasztu Dunojous
Bawo iszwariti, klojdziojo po swietu.
Ir giminės wisos musu Tewus stumde,
Turritus jiem iszplesze, paczius kelejs łumde
Koloj rodo tikiu widuj giriu wieta.

Miszkuos insikosus, terp žweru bajsiju.
Kur kirrwio ni buta isz omžiu sėnuju,
Lnej wieno piedo žmoniu ne iszminta:
Kur giria wirszunem požemi apgniauzus
Saulės jej ne rodo—po urwus, po laužus
Lig girios zwerelu, tewelu giwinta.

Tokioj tewu bujtej doug metu praejo,
Do-dougiou Szwintuju undenio tekejo,

Do-dougiou Letuwiu ir gime ir mire,
Do-dougiou lidimos 1) pribrindo warpėlu
Do-dougiou nukrito po miszkus skujėlu
E do dougiou žmones wargėlu datire.

Su wargu kuntribiu wenog nė prapuolo,
Bo prokajto lietus su oszarom puolo,
Ir žemi par omžius pamažu inwilge:
Net kwietis del priesko, ir rugis del raugo,
Ir miežis mieszt' oluj lidimos užaugo
Kur, szieksztom 2) apgułus, nedigdawo dilge. 3)

Lojmino ju warrgus, želde łoukus, piewas
Ir jos paczius swejjkus wajjse Ponas Diewas,
Nors do tēbėbuwo terp bludu paklidi.
Norejo kad poskum isz giminės musu
Szoliš musu, Łotwiu, Žemajcziu ir Prusu
Par omžius tarnautu Jo wieru iszwidi:

Placzej jos inwajjisis dowe szoli plocziu,
Grozju Prusu žemi ir Lietuwu pocziu,
Žemajtelu slėnius, 4) didžius Łotwiu plotus;
Dowe jiem galibi ir wenibej lajke
E giminės labaj dažnaj wajjke
Ir atjimdinejo didžius žemes szmotus.

Jotwingaj Letuwaj ejo giriu skrodziu
Abiem krasztajs upes unt Nemuno prodziu,
Ir ti azusedi, tolou kėlu grinde.
Unt wiso pris-mone, wikri, stipri buwo
Wingejs jodinejo ir niekur nė kluwo,
E ku tik užjojo, pokojom suminde.

IV.

Weron wertimas.

Swietas kitejp wirrto, bo žemen nužinngis,
Musu silpnajs kanlajs Diewas apsidinngis,
Žmones wieros moke ir stebuklus dore:
Iszdawe unt muku grinu kunu sowo,
Isz welnio žabungu swietu iszwadowo;
Pats dungun inžinngis žmonem atadore.

Wiera jou praszwito—giminės nurimo,
Łojjmi ir wenibi turejo isz Rimo,
E Szwinntasaj Tewas wisu swietu gone.
Atstu tol no Rimo ir miszkingo wietoj,
Giriom apsigoubus, nežinama swietuj,
Do Letuwa musu wieros neiszmone.

1) Skinimos. 2) Laužaj. 3) Notnere arba dilgine. 4) Lomas.

Jou gorbino Diawu wisa žeme;
Wiera artin twino, jou Linnkus apseme,
Ir Letuwon werržes isz abeju szonu.
Kajp iszmone welnias, tejp Letuwius gniauze,
Szirdis ju aŭtindis wisu maciu tauže,
Kad parczes tarnautu dewajeziom pagonu.

Turejo Letuwej doug dewajeziu sowo
Ir netil pėrkunuj ir wejom tarnowo,
Bet dewajs wadino, ku tik swieti mote:
Užołas ir uosis, žalu pusziu szilas,
Kapu pile ouksza ir oula inkiłus,
Dažnaj garbi gowu žalktis ir giwote.

Rami wieta Prusu *Romuwu* wadinnta
Del wisu Letuwiu buwo labaj szwinnta:
Pats *Kriwe-Kriwejtis* su dewajs giweno.
To wisi Letuwej inžodi turejo,
Po užołu ugnis ti tomel pleszkejo,
Kurio *Wajdalajtes* wisados kureno.

Tinaj *Wajdalotaj* wisados pulkowo,
Tinaj *Sigonotaj* isz wisur kelowo;
Burtinikaj burtu mokes no *inoniu*
Tinaj buwo guža wisos pagonijos.
Isz ti traukes jilgos par Letuwu gijos
Ir puncziojo duszias wisu joda-duoniu.

Ir stenejo swietas po bludajs pagonu,
Kintejo sunkibes no dewu ir ponu:
Isz sumuszto szoszo toprodž pulej triszko.
Žmones woge, muszes ir pafajstuwowo,
Potis paczias pleke, wajkaj Tewus sowo;
Widuj bedu swietas lig drobė iszbliszko.

Pagajlejo Diawas wargingo swietelo,
Kursaj peklen klido, nepažinis kelo;—
Rodidamas križiu unt sou małonejo.
Lotwej Jo pakłouse krikosztan pasiakubi,
E Letuwiu szirdis sustingi, sugrubi,
Unt križiu, unt Diawu, anej ne žiurejo.

Atłojdis jiem Diawas atžulumo 1) grieku,
Grazion Prusu zemen Szwinntuji Wajtieku
Su weros szwesibiu unt Letuwius siunnte.
Letuwej ne klouse ir Szwinntuji žmogu
Sugowo, kunkino, turejo už blogu,
Sopulus ir smerrti tas Szwinntasaj kinnte.

Križiouniku wajskas Prusus pakorojo:
Atojeme žemi; žmones iszkapojo,

Apkriksztijo gwolltu ir newoloj lajke,
Ir pustejo poskum szaleły Žemajeziu
Jieszkodami auxo-sidabro dewajeziu
Po girias tunkiausias Letuwnikus wajjke.

Tejp parczes-kas Diawo nejama pirogo,
Tas poskum pakłouse kruwino botogo—
Ir Letuwa đongal nelojmiu datire.
Iszbrukta isz Prusu, no Lotwiu atkirrsta,
No Wokecziu ginnkło pulkaj wiru wirrsta
Par girias, par laužus atsispire.

Letuwius nuplokis už Wajtiekaus krouju,
Parode jiem Diawas sowo łocku nouju
Žmonelės isztraukis isz pekliszko tinckło.
Swetelis iszkinntis sunkiausi nélojmi,
Krouju ir ugnely, pelanus ir bojmi,
Prawirko, pažinis Diawiszku koroni.
E Diawas iszwidis szirdij geru noru,
Atłojde jiem griekus už wieru nedoru
Ir dwellke jiem duszion Dwosiszku małoni.

Ažraugis tejp duszias, kołoj bludaj pudzias,
Iszrincko sou Diawas dwi noujas pasudžias
Sutrupint' tos bludus, ku Letuwius miga:
Dwi szitos pasudžios: Letuwis Jagielła,
Kunigajksztis musu, ir jo szirdžej miela
Linnku Karaluczia dwosiszka Jadwiga.

Is insidabois, Karalicziu wede,
Ir unt Wilnions kołnu szwinnta križiu bede,
Žimiu Krikosztu S. pats inaižimejo;
Sutrupino dewus ir szilus iszkirrtu
Pedajs Kunigojkszczio žmones weron wirrto;
Ir drougen su Linnkajs Letuwa sus-lejo.

V.

Weros dowanos.

Lig kad didziom lietuj su szturmajs praejus,
Kaj szwieczias ir tilksta perkunas ir wejas,
Graziu žiedu drignas dunngu apskabina;
Atgija pradžunga wisas sutwierimas,
Ir noujas truszumas wisnos dajktuos jimas,
Kur žiuri: wis miela, ramu, žola, grina.

Tejp Letuwa tunnden atgijo, praszwito:
Pagonijos szturrmas no dusziu nukrito,

1) Uzikietimas.

Abskabino szirdis drignas Diewo bojmes;
Pasibajge dienos warrgo ir korones,
Prasidejo dienos Diewiszkos malones
Prasidejo omzej gerumo ir łojmes.

Kajp tik Ponu szirdis no wieras susziło,
Tuoj ropnikas runnkoy sutruko, sudilo;
Nugaros sugijo wargdioniu wergelu.
Tejsibe ir mejle unt szirdziu suzele,
Dwasia duszios dwellke ir unt Diewu kole;
Poczios wiru winge, 1) e wajkaj tewelu.

Tadu Kriziounikus Ponas Diewas treme.
Letuwiom sugrižo grazi Prusu zeme,
Ir pomores Latwiu sugrižo be ginnkło.
Tatorej nużemi Letuwniku winge,
Nowgaradu siekie rubeżine ringe,
Wisos szolis prosze nu mum drouges zinnkło

Jagielos ataugos płaczej wieszpatowo,
Turedami Linnkus ir Letuwu sowo,
Walde Czėkus, Winngrius ir Szweđo karunu,
Wołakaj, Maldowej mokejo mum doni,
Ir turejom tunnden garbi ir małoni
No wisu karolu, no wisu galunu.

VI.

Weron grizimas.

Kajp tėwas wajkeluj riksztelu né gajjli
Kad szirrdis jounute unt gero but smajjli,
Płokdamas už kożnu łopowimu wajjko;
Tejp Liėtuwu Diewas su riksztėlu sowo,
Kunigu neklousunt, ir Linnkus užgowo,
Wienog né dałojde paskutinio łajjko.

Jagielos ataugas lig rėtas iskiene,
Terp blėdu, terp barrniu trauszėjo Letuwa,
Nepretelejs buwo isz wisur su-społsta,
Turrkaj ir Totoraj petu szoli grauze

.....
Zeme raudonowo su krouju nupłousia.

Szweđaj insilauzi, widuriu patwino,
Zmones iszkapójo, miestus isznajkino;
Panele Szwincziasia Czėnstakowu gine,
E kaj szitoj rikszte łabaj mum užgowo:
Isz wisur apgnioużta wisu szirdziu sowo
Gilej atsiduso unt Diewu Letuwa

Diewas wėl pakłouše — ir aptilko zeme,
Kazimierius Szwinntas Turrkus trapan trėme,
Szweđaj namo bėgo ir kiti suklupo.
Apaltpus Letuwa wėl atsitekėjo,
Krouju apsiszłuoszczius mosti ronós dėjo,
Wienog didżius rundus widuj sou nėeziupo.

Lig sódnikas szoku dżiđstancziu nupjauna,
Kad par ju wirszėne ne tiėk sulos gauna,
Diewas Łatwius, Prėsus no mėsu at-skiere.
Nes ti erezija dugnin duszios smego,
Diewo szwesos žmėnes bedój ne užrego
Ju szirdes ketumo jow Diewas datire.

Tejp mėsu Letuwa trupti apkarpita,
Blėdus apwelėjo, pati neprapuolo.
Iszkele ju Diewas kaj Wokecziu žemi
Turrkaj wajawójo stolieziu apsėmi,
Ir wisi karolej isz bojtes sudrebo.
Bego Turrku musztu mėsu Trezczias Jonas,
Priesz Letuwius, Linnkus suklupo Pagonas,
Net gimines swiėto iszwidė nustebo.

Zounijo pakojous Turrkaj
Par omżius be goło su mumus kajp brólej
Wenibej giwinti unt roszo žadėjo.
Diwijos Francuzas, Woketis ir Szweđas,
Kad Linnku karėnėj tejp łajmingaj dedas;
Ir musu drougistes ir mejles norėjo.

VII.

Arielka.

Dogi blėdu griekas, wiszkaj né sudilo,
E jau liga nouja wisam swiėti kilto—
Lig undo po slėnius po swiėtu papłodo
Isz Gdonsko unt Linnkus ir Letuwu twino
Ir griniausias szirdis ir duszias skundino,
Putom apipiėte ir dumbłan sugródo.
E warrdas jaj buwo: Giwenimo undo. 2)
Iszgertas pleszkėjo żarijom unt žundo,
E garajs ir dómajs nuomoni swajgino,
Ir Diewo pawejksu widuj dusziu dilde,
Ir pekliszkajs norajs žmoniū szirdis szilde,
Użtataj ju Linnkaj arielku wadino 3).

Iszkarro aptiekon gidikłom paskirta,
E poskum po szėpas su žołem suwirra

1) Szenawoja su bojme. 2) Kasnejs kritu. 3) Arielka iszkarto wadinos *agua vitae* isz lotiniszko, Letuwiszkaj *undo giwenimo*. 4) Arielka wadinos isz Linnkiszko: gorszalka, harelka.

Ir žedajs wisokejs stowėjo nugellta.
No ligu ju žmónes tegère išskarito,
Bet kaj žmóniu szirdis apsoło, apkarrito,
Be pretajsu jokiu pamėgo ir bałta.

Doktoro lepimu ligóti tepilde,
Unt tuszczios senieji widurius teszilde,
Gerdami po trupiti, po pusi czerkeles.
Egi ir jounieji-tiwirszczel pamėgo,
Ir do ne iszaugi isz warrdo *purlėgo*, 1)
Ir wajkaj mażieji, ir jaunos mergeles.

Bet dwosiszki žmónes, kajp tik pamegino
Sziu pekliszku smordwi iszkarrito pažino,
Ir tuoj ju su wejzdu isz mamu isztwójo,
Isz namu iszwita karczemón nuwėjo,
Praejnunczius žmónes unt židus wilójo.
Wisejp asitajise ir wisejp nus-dože:

Auxu gėltonowo, židėjo kajp róze,
Ir wiszniom nukústa tumsaj rođswa motes;
Bolsimu žalowo, drummsti médum lipo,
Kwėpałajs wisokejs pro lungus pakwipo,
E widuj turėjo gėloni giwotes.
Bo kas piłnos czerkos warrwindowo dugni,

Widuj sowo žornu pajusdawo ugni,
Jusdawo kajp gisles brinko wisam kúni,
Pikti norej droske kúnu, szirdi, dúsziu;
Degino isz szokniu enotos sekly truszniu,
Žmógu girtu mirrke bjouriu darbu lúni.

Biėdni žmones gires, kad pinigu turi,
Žabali ir žwajjrous kad kajp rejkia žiuri;
Szlubi szokinejo, sillpni mincziu ejo,
Tikieji sznekejo, szunio bałsu stange,
Wajkus laukan wajjke, paczias plekie, smaугe
Srujom bjouri žodžej isz nasru pas-lejo.

Jounimas cziudejos arielkon inmirrkis,
Mez-lawu 2) sus-metis, kantari 3) nus-pirrkis,
Sprumdus terp sou laužes, gałwom wisi ejo:
Sus-plierke, sus-droske, smillkinis nus-rowe,
Bjourias giesmes, žodžius be sarmatos blowe,
Kokiu parczes žmones anej negirdejo.

Ir jaunos mergiotes pomete sarmotu,
Už smordwes czerkely wajniku ir cnotu
Dažnaj su žounierejs karcziamoj pragere.
Ir wisas szis krosztas Dwasiu ažtejsitas,
Lig krominis rubas gražej nudažitas,
No lietaus, no saules—wiszkej isiszere.

Ne tejp grejt ažłajsta dirwa žela kežejs,
Nej giria užgriuwa žabarajs, 4) rekežejs,
Kajp piktos pagejdos arielkoj atzele:

VIII.

Isz arielkos nelojmes.

Lig popierius liepsnu sudegis unt wejo
Tejp mejte, wenibe plėnim isisejo,
Ir dullkes pawirrti, kajp skarrdas 5) iszniko.
Wajkelej su tewajs, brolej wenatijos,
Uliczius ir dworaj, mejlos susedijos,
Praszeziokaj ir ponaj sus-rejo, su-piko.

Tejp Diewas dałojde—su rikszcziu ažkirrito.
Lietuwa mažejo, kripo, žemins wirrito,
Isz tukstunczio runnku paspirt' kom né buwo.
Sejman suwažiowi szlektos girtoklowo,
Tu wirėniu dejo no ko dougiou gowo,
Bet pakol uždejo doug meto prazuwo.

Talorej Wołyniu grebste ir pustejo,
Szwedaj ir Rutenaj wisur beginejo,
Žounieriu né téko—niekas nejo gintu.
E jej térp sou Ponaj, rejos, wajawojos;
Pulkajs griuwo szlektos, terp sawi kapojos,
Ir droske Letuwa po kojum sumintu.

Ir etenejo žemo sunkibem apgriuta,
Ir suwito lojme, lig nuskinnta ruta,
Wenog žmones gerte ir grieszit' nės-lowes;
Ir rustino Diewu musu Katalikaj;
Ir lig griezniu kerrtunt, senoju wajnikaj.
Griekaj szales musu kaskart oukszeziou krowes
Ir pripilde mieru.—Atstojo małone,
Pr-ejo paskutine Diewiazka korone,
Ir rustibes runnku unt musu pakefe;
Letuwa ir Liinkaj werrke ir wajtojo,
Wenog gert' ir grieszit' ne kiek ne nustojo
Swietas isigundo—e arielku gere;
Diewas noujas bedas unt žmonėlu bere—
Letuwa sugriuwo ir lojme sudilo.

Žmones labiou gere papuoły né dolon,
Parsidawe giwi židiszkon newolon,
Karcziamon, mestelin nesze ku nutweri;
Ir skołon, pristigi, lig ousiu parlindo,
Namaj, jawaj, turtaj arielkon nuskinndo;
Swejkotu ir dusziu unt goło pragere.

1) Błoznas. 2) Składka, susidieimas, 3) Kantoroj. 4) Sudziuwis žabas. 5) Garsas, balsas.

Ir nuwarrgo žmones papuoły nedolon,
Isz žemes nówolos pekliszkon newolon
Mirdami Letuwaj par arielku ejo;
Bo dunngous tewine až tejsingo sudo;
E kožnu jon kelu arielka užpludo,
Ir su ugnės ginnklu unt wortos stowejo.

Lig wonagas poukszti, arbo kate peły,
Arielka apgniauzus nekalltu duszely,
Isz loyszio nutwerus net lig grobuj sergi,
Bo tiku Bažniczia su krikštu inžimi,
Tuoj kumaj arielku pladžia krikšto žimi,
Nekalltu duszely stoto jej už wergi.

Trupti pas-iugejus, del wajkelo možo
Potis tewaj duonu arielkoj padožo,
Jounuos widurelos kurstidami ugni,
Do nuomonis piltna galwon neatejina,
Poteriu né moko, nej spowednin nejina,
E jou pilnos czerkos dažnaj siekia dagni.

Tiku duszia Diewuj par spowiedni grizta,
Ir par sakramentu cnatu szirrdis triszta,
Diewo wieru, wilcziu ir mejtu lepsnoja
E jou karcziamefen isz Bažniczios sprusta;
Unt Diewo žariju arielka užplusta,
Triszimu iszplaudžia, rawus iszneszioja.

Jema birmawoni—Dwasios Szwinntos žinnklu
Stipribes ir drusmes; no pagundu ginnklu;
Bet wel su arielku wialniuj birmawojas.
Jema Sakramentu stono moteristes
Žimi Diewo loekos ir miłaszirdistes;
Bet jos ne užlajiko—arielkoj wanojos.

Ir tejp, kajp jos tewaj, onis wajjkus ugdžia,
Krikštu apmazgoji po arielku plugdžia,
Ir Diewuj paskiri wialniuj wajjkus skiria,
Isz mažumes gołwas arielkon inraugi,
Kaj czerkelas smoksi wajkelej užaugi,
Matidami tewaj stipras gołwas giria!....

Sėnobej besiedon susirinkki žmones.
Jieszkodawo Diewo garbes ir małones:
Dabar Diewu pejjkia, e arielku giria!...
Smegdidami czerkas, duszias smegdžia pekfen,
Ir žnojbo ugninem giwu szirdi replem,
Wienas-kitu wialniuj szimmtu kartru skiria.

Tejp namus ir turrtus ir dusziu prageri,
Arielkon insmegi, lig ousiu pas-neri,

Wenamot pamoto smertri pիրma roko: 1)
Senobej žmoneles pagraban suweji
Werrkdawo ir runnkos mełedawos sudeji,
Turedami Diewo bojmi ir małoni:
E dabar czerkelem korasztos szirdis lejas,
Pas-geri už spotkus pliekias, muszos, rejas,
Sou ir nabosznikuj didina koroni.

Ne tejp otu 2) musios grinan mėdun lennda,
Akmo mestas upen ne tejp smennga, skennda,
Kajp žmones arielkon linndo, smego, skinndo:
Ne wienas inszutis morszkinius pragere,
Ne wienas apszlubo, suszoło, prigere,
Pulkaj toprodž žuwo ir pragaran linndo.

IX.

Blajwisten wertimas.

Diewas ne aplajde—wisejp mumus boude,
Ir płoke ne kartru, ir wel sawep gloude;—
Žmones apsikuły wis sowuju dore,—
Prancuzaj atoji mužikdus migo;
Turedami žmones pawejkslu kourigo, 3)
Potis miszkan sprudo ir galwijus wore.

Wajnom ir sunkibem Diewas žmones lupe;
Poskum wel patwino Bilijuszo upe,
Ir grieku bjouribes no dusziu nuplaude:
Užketejus szirrdis lig akmo dirwoni,
Par spowedni szwinntu ir Diewo małoni,
Lig szutintu žirniu unksztis isiglaude.

Nejilgom žmonelem Diewo bojmes teko:
Szirdis wel arielka potwanajs apteko,
Ir czeraj smordwes isznoujo telkszojo.
Diewas wel koronem prislege aziu žemi,
Wel swetelo szirdis no warrgu aptemi
Po Diewo riksztelem isz noujo wajlojo.

Tejp plokamas wajjkas užtat kad lapauna
Jej geru pasduoda, ne tiek rikszcziu gauna;
Bet jej runnku laužit' tewo rikszti siekia:
Tewas jo negajli—oszaru nežiuri,
Riksztes jom ne duoda, poti stipriou turi,
Ir investas piktin ji do labiou plekia.

Skisdamas unt upes kas né moku ploukti;
Jej žmogu pamoto, jema gwołtun szoukti:
Skisdami arielkon žmones ne nus-mone!...
Pouksztelis inkluwis sutrauko žabungas—

1) Łajka. 2) Grajtaj. 3) Rubas suskretis ir sustires.

Letuwiom pamego girtoklistes jungas!...
Sus-milėjis Dievas patsaj jos iszgone.

Galwijom no szturmno žmones gurrbus 1) doru,
Jej nejina geruoju, botagu suworo—
Letuwnikom Dievas stebuklu padore:
Gindamas mejlingaj no szturmno girtistes,
Aiuoweju dowe szwintosios blajwistes,
Kurion prispoaudimajs sweteli suwore.

Ładaj jawus musze, szturrmaj medžius łauže,
Wajnos, prispaudimaj, ligos žmones gnauže,
Dziowaj žeme kepo, duonos nepakoko:
Kunigaj szeszuko, blajwisten wadino,
Žmoneles pakłouse ir ašiketino
Nébégert' arielkos nej burnon, naj szłoko,

Galwijus po gurrbus gáspadorej szeria,
Letuwiom blajwistėj Dievas łockas bieria;
Net žmonem isz dziougamo oszaros pas-łejo,
Werrkit géri žmones, meskit swieto niekus,
Netejšibes, barnes ir wisokius griekus,
Kure jusu duszej, lig zwenaj slegejo.

X.

P a b a j j g a

Jou su-Diew Brolukaj, bajjsiu giesmi sowo;
Nezinou bég wietu jusu szirdij gowo;
Gowo ar negowo—Diewo wala szwinnta!
Del Jo garbes szirrdis mono sudrebejo,
Isz Jo szwinntos łockos sziu giesmi sudejo;
Tegul ir jum duszion su Jo łocku krinta!

Ne gan rugius sejus,—rejjkia nupjaut' czeši;
Ne gan pradiet' giesmi, jej bajjgt' némokesi;
Ne gan aport' dirrwu, jej né apakesi;
Ne gan isztaut' dirsi, jej atliks jos wajjsius,—
Ne gan mest' arielku, jejgu dorbus bajjsius,—
Drougej né iszmetis, szirdij ašturesi.

Kas ažgesia liepsnu—ir žarijas gesia;
Kas no wiltko saugo—ir wilkiuščzius gresia;

1) Namus. 2) Stowine.

Bo žarijos dega, ir wilkiuščzezej pjauna.
Kas ažtajjso prudu—ir skilas apžiuri;
Bo jej tik sznobžlele nors mažute kiuri:
Undo werržias, grauzia ir prudu iszgriauna.

Pameti arielku, meskit blogus dorbus,
Gerajs darbajs kraukit' omžinastes skorbus;
Bo arielka—liepsna; rejastis—žarijos.
Improczej blogieji, lig wilkiuščzezej pjauna,
Lig kiauros sznobžleles cnotos prudu griauna;
Improczej blogieji—welnio tinnkło gijos.

Žmones linus mirrkia ir žemen pakłoja,
Bet pluosztu pameti, gražej sudoroja,
Ir drobi iszaudi patiesia unt stolo.
E iszmeti spolej unt szebmėnio pusta
Arba kur peluden suwerrsti sudžiusta,
Jaujos pecziun kemmszas—sudega unt goło.

Ir mum Dievas mirrke po oszaras, krouju;
Iszktajo po warrgus, dowe pluosztu nouju:
Meskim senu spoli—iszties mum unt stolo.
Jej ne mesma spolo—bedom tomel udis,
Wargajs, prispaudimajs dziowins, mirkis, pudis,
Ir sukimsz tan pecziun, kur degsma be goło.

Wajkeloj iszaugus né rejjkia stojoko:— 2)
Jej isi žadeji poproczio ładoko,
Sudužes ma Diewo malonej ir bojmej:
Ir mum isz stojoko isztrouks Ponas Dievas,
Iszželdis mum łojkawi, lig wosara piewas,
Ir, kajp toukuos inkstus, mumus łojkis łojmej.

Delto mieli Brolej, Bažniczion sus-rinnki
Gorbinkime Diewu sukniubi, sus-linnki,
Dekawokim mejleje už milaszirdisti,
Werkdami isz dziougsmo meskim swieto niekus
Cnotom ir pakutu apmazgokim griekus,
Ir łajkkim gowi brunguyu blajwisti.

Rasze Jurrkostas Smalauis.

Ažupicezios.
1859 metnosi.

Anikszcziu Szitelis 1).

(PABAJGA).

Oj budawo, budawo isz musu szilelo
Didziausio patogumo, gražous ramumelo;
E tas wisas ramumas po Letuwiu duszias
Lig ligumoj wejelis po žoleles truszias
Ploukidamas lingowo, tumsiom willniom twino:
Dažnaj miszki Letuwis ko werrkia, ne žino.
Tiktaj junnta dažniausej, kad szirrdis né skondžia,
Tiktaj piilna pajautu labaj samej grioudžia,
Ligej rason žemczugajs gousej atgajwinnta.
Ligej rasa par wejdu aszareles krinnta.
Poskum jilgaj krutinej szitelis kwepuoja;
Atsidusus krutine lig giria linguoja.
Lig taritum ramumas tejp duszion inslinnko,
Kad net duszia kajp worpa pribrindus nulinnko,
Iszto mataj oszaros ir atsidusimas,
Iszto szwinntos pajautos, iszto giesmes jimas.
Dabar wisa prapuoly, tik unt lonko pliko
Kelos krejwos nuskurrdi puszelites liko.

Jej unt szio iszswilusio po kolnus lidimo
Tejp doug szirdij iszžela ramous atminimo:
Tartum kelinaj supuwi atgija žaluoja,
Suspinusias wirszunes wejas plawesuoja;
Tartum pliki iszdegi dirwonaj sziszkuoti
Pasipuczia somanom no gribu taszkuoti;
Tartum isz terpu pujriu 1) toke kwapaj kilo,
Lig kad giria pratruksta, ar puczia isz szilo;
Tartum wisa suszlo, suczilbo, supiszko,
Lig dienej breksztunt widuj paniuriosio miszko;
Jej unt sziu pliku plotu, kaj mislis azlija,
Paminnktajs azwajstas szitelis atgija:—
Taj kokio bebudawo isz seno szilelo
Mejlingo atminimo, gražous ramumelo,
Kaj sze plotaj apžely, apgrinti, aptemi
Matidawo kelnuotu apilinkej žemi;
Kaj stobrej seksnejs druti, omžejs inreteji
Walig kalbos senelu parejos 2) kieszaji,
Isz kuriu žimu buwi, kad giriu cze snausta,
Tunku isz wirszous stogu wirszunem suausta;
Ir netil pulkajs szernus ir mészkas péreta,
Bet tunkumos terp rajstu ir Žebrius tureta!

E kur dabar szitelis, buwi miszkaj szwinnti
Kazinkodel senobej wisiskaj iszskinnti.
Mažir wieru intwedis Jagiela iszskine,
Kad jou nebé tarnautu dewojjeziom tewine.
Poskum po szias pakolnés unt seno stobriuo
Bawo puzis suaugi nu metu szintino;
Tunkios, auksztos, ligutes, geltonos kajp žwokes;
Wirszunes, esu, uže ir lemenaj plokes.

Do atmėnu senelej po szitos smelinus
Paskajlakas senobju, gražius uzolinus.
Liekni augi kajp mindres, žalowi kajp rutos,
Szoknis, lemėnaji, szokos ir wirszunes drutos.
Szwisti Lėtuwos medžej né jouti nogolo; 3)
Rouswasaj žemos lopas sulaukdawis žolo.
Žili buwi kajp senej, somanom apaugi,
Stipri buwi ir stumbous kajp wiraj suaugi,
E wežliwi ir grožous kajp musu jounimas,
Poskum jilgaj szirpsois stobriotas lidimas.
No Puntuko 4) lig Szlowej 5) uzolu dougibi,
Kajjki žmones lig kokiu didžiu szwintėnibi,
Ir szios czesos, nors žemė arklio ~~nawalusta~~,
Dong Puntuki uzolo kelnu tebeputa.
E do dujan pre keluj ir dabar bėstowi,
Wirszunem bėžaluoja, nors jou szokos džiowi.
Szenawoja jos žmones, nej rotajs né trunnko,
Tulas ligos suspaustas isz inžodžio 6) lunnko.
Po ligumas ir slėnius traukisis lepinas,
Kajkur gojajs apželys, kajkur wiszkaj grinas.
Baludawis parwosar gėllswu žedu pienu,
Uždawis bicziu spiečejs, dwellkis mėdum wienu.
Ir wisiem žmonėm mejiltas ir patogus buwis
Ir fajmetinas wisas, kajp tikras Letuwis.
Žedajs bitės pėneis, soldu medu doris,
Ligas wisas Letuwiu su prokajtu woris,
Ronas su brazdajs gidis, wocziau traukis ugni.
Isz liemėnio del stouniu 7) ir linntas ir dugni;
Isz karnu dowis wižas del musu autuwo,
Ir nej szakeles, esu, dikaj né prazuwo,
Dirbi karrbijas, lunnkus, arbo tweri tworas,
No szaknes lig wirszunej buwis wisas doras.

1) Pradžiatos giesmes pernej Kalendoriuje buwo iszdrakawota. 2) Pusras. 3) Kiauraj. 4) Nogumas. 5) Pawarde wietos. 6) Wardas upeles. 7) Užadas. 8) Kubiluks.

Kaj-kur skroblinej buwi, bet skroblus iszniko,
Tik skroblineš torielkos do kur-ne-kur liko.
Kaj-kur buwi wisokiu gan nawalniu medžiu,
Ir su žedajs skujuotu, lopuotu bėžiedžiu.
Tropnejs wardajs žiniuonej tos medžius wadinė,
Wisus aukleji 1) žmones, ne wisus pažini.

Taj toks miszkas trunkis par Letuwos žemi.
Wisi plotaj žalowi paweniu 2) aptemi,
E Letuwej su medžejs wis zgodoj giweni,
Joumistej pasižini, ir drougej paseni.
Letuwnikas po urwus sousus laužus kuris,
Ne lėntines, isz szaku buwi pintos duris.
Ir nej wieno liemenio Letuwej nė kirrti
Jog tik stobrej papuwi sawojmi iszwirrti.
Nes ir miszkas Letuwi, kajp tiktaj galeis,
Tejp wisados raminis, wisados mileis;
Žwrejs, poukszejs ir wajjsejs dinngis ir pėneis,
Ir nėpretelu muszte griudamas padeis.
Sunkiej denoj duodawis sleptus no bajsibju,
Ludnoj denoj pawejkslu wisokiu ramibju,
Linksmoj denoj daugumu wisokiu gražibju,
Kožnam mėti del kožno-wisokiu geribju.

Sunnkios dienos atoji, žmones bodu miri,
Somanas duonon kepi, žiewes sriubon wiri.
Tejp žmonėš isz bodo žewem papėnetus
Kad užtiksiunt pawietris—ir labaj pakretus.
Miszkas žmoniu pagajjlys, rasu apsiwerrkis,
Auksztas sowo wirszunca dėbein intmerrkis;
Ir suszukts: „Brutukaj, ginkites no bodo!
Palojminta toj runnka, ku kirrwi iszrodo!“

Su oszarom pirmieji truputi praskini,
Wajtodami ju wajkaj tejp gini,
Dusoudami anukaj tos miszkas ajkwoji, 3)
Proanukaj wezimajs mestelin wezioji,

Po keturias deszintis wožimu pardowi,
Džiongdawisis unt denos po musztini gowi.
Medžej mat isz dougibes wisiszkaj atpigi.
Ir tejp jilgaj ajkwoji, net kołoj pristigi.
E taj wis del arielkos dongiausia iszlojdi,
Wisi buwi kajp zidu szejmina pas-lojdi.

Taj mat musu tewelej miszku nėbėrodi,
Ir terp sawi kajp brolej wisi susižodi
Ažlojst' dirrwas szilėluj. Mat miszko pasjilgi
Dažnaj sowo blakstienas oszarom suwilgi
Žiuredami unt kelmus. Mat Letuwju duszios
Senajs miszkajs pėnetos, widuj miszko truszios;
Plikuos plotos be miszko lig tartum apkurrsta
Tartum džiušta no saules ir palingwel skurrsta.
Nors jou dabar Letuwis plikuos plotos gimsta,
Gesmej miszku iszgirrdis, bė jo nėbėrimsta.
Sonu miszkus mifeta, tulon gesmen deta;
Musu tewelu wisas tas giesmes mokota.
Taj mat miszko pasjilgi auklejo szilėli,
Kasden apwajksztinejo kožnu pakraszteli,
Ir priugdi kajp melo gražiausio puszino
Jaunas szirdis ir duszias wajkelu ramino.
Ir saugojo kasdiena, kajp didžiausio lobo, 4)
Netil medžio, nė lauže nej maziausio žobo.
Džiauges Anikszezej, džiouges unt szilu žiurejo,
Šwėtimuos miszkuos molku pirrktu wazinejo.

Ir liko szite kołnaj pliki ir kelmuoti
Apłojstiti oszarom, giesmiu apdajnuoti.
Ir gesme nepabajgta, kaj szirdis susopo,
Unt duszios labaj sunnku ir neramu topo.
Mat toj pati galibė, ku miszkus sugrauze,
Szirdi, dusziu apgriuwo, ir giesmi nułauže.

Jurrkztas Smalausis

Anikszeziuos, 1859 m.

1) Auginti. 2) Pawesis. 3) Pustinti, najkinti. 4) Geras.

Szwentes Židu.

- Metu 5621, nuog sutwierima swieta, paprastuju tu-
renceziu dienu 353.
- Mienuo 5-tas Szwat (dienu 30).
- Pirma diena Subatoj Sijki 31 (Sausi 12).
- Mienuo 6-tas Adar (dienu 29).
- 1-ma diena Panedelej Saus. 30 (Waser. 11).
- Purym (diena didej linksma isz prapulties Hamana
Karalistiej Perskoj) Waseris 12 (24).
- Mienuo 7-tas Nisan (dienu 30).
- 1-ma diena Utarniki Waseris 28 (Kowa 12).
- Rejsach 1-mas (dienu 2 Szwenta Weliku) arba iszejima
isz newalos Egiptu, Utarniki ir Seredoj Kowa 15
ir 16 (27 ir 28).
- Molhamoed, pauszednas dienas arba parłajdas tarp
Szwentun, Ketwergi ir Nedeloj Kowa 17—20
(28—31).
- Stat. dienu Szwentu Panedelej ir Utarniki Kowa 21
ir 22 (Balandi 1—2).
- Mienuo 8-tas Jiz (dienu 29).
- 1-ma diena Ketwergi Kowa 30 (Balandi 11).
- Mienuo 9-tas Siwan (dienu 30).
- 1-ma diena Petniczjoj Balandi 28 (Geguzies 10).
- Lawues dienu 2, Seredoj ir Ketwergi Geguzies 3 ir
4 (15 ir 16).
- Mienuo 10-tas Famuz (dienu 29).
- 1-ma diena Nedeloj Geguzies 28 (Sieja 9).
- Mienuo 11-tas Ow (dienu 30).
- 1-ma diena Panedelej Sieja 26 (Liepas 8).
- Mienuo 12-tas Clul (dienu 29).
- 1-ma diena Seredoj 26 Lepas (Rugpiutia 7).
- Metu 5622, nuog sutwierima swieta priduotiniu tu-
renceziu dieno 385.
- Mienuo 1-mas Tyszry (dienu 30).
- 1-ma diena Rosz-Hasana (Nauj Metaj 5622, dienu 2,
Ketwergi ir Petniczjoj Rugp. 24 ir 25 (Rugseja 5 ir 6).
- Jam-Kipur (diena apczistijima) pastnikas didis, Suba-
toj Rugseja 2 (14).
- Sakas (Swięto Namiotów, czyli Knečki) dienu 2 Ke-
twergi ir Petniczjoj, 7 ir 8 Rugseja 2 (18 ir 19).
- Molhamoed, (pauszednas dienas arba parłajdas tarp
Szwentiu) Subata, Nedela, Panedelas, Utarnikas,
9—12, Rugseja (20—23).
- Haszana Raba (iszganik didę sawo galibę) Seredoj
Rugseja 13 (25).
- Szemini-Acers (asztunta diena pabajgos Szwenciu)
Ketwergi Rugseja 14 (26).
- Symchas-Tora pasiteszjimas isz Prawos Diewa Pe-
niczjoj, Rugseja 15 (27).
- Mienuo 2-as Cheszwan (dienu 30).
- 1-ma diena Subatoj Rugseja 23 (Spaliu m. 4).
- Mienuo 3-as Kisłow (dienu 30).
- 1-ma diena Panedelej Spalu mien. 23 (Lapkritis 3).
- Mienuo 4-tas Tejwes (dienu 29).
- 1-ma diena Seredoj Lapkritis 20 (Sijkia 1).
- Mienuo 5-tas Szwat (dienu 30).
- 1-ma diena Ketwergi, Lapkritis 20 (Sausia 1).

*Kalendorius ukiszkasis gesdams kiek galent nauda atnešzte ano skajtilojems, apsiyemes ira
pinte sawicje rinkdams wisokius rejkalings dalijkus diel giwentuju ukininku; ir diel to laj
kwiet wisus rašlininkus Ziamajėziu szalies, idant tejkus prisidietė atsiunsdami ant raszta
udingesniunsius pamokimus dedamus ing pridiejima, o labiausej dalirtus budus naminiu pri-
simu pri gidima sugadniun, o teppo-gi pasakas ir dajnas pas ukininku girdietas. Pri to
atmajnas ora, o labiausej par wasara atsitikusas szietlas ora, bangas, perkunus ir nuog
gajsrus, kruszas ir wisokias pragajsztes. Zinias senowes gadines kokia miestelia, wietas,
mos, padiejima, kalnu, akmens, upes, eziaru ir kas tiktoj minawolinu rodos.*

Raszian Rietawe, Resejniu Pawiete, Kanna Gubernijoje, 1860 meta 3 diena Giaguzies mienesia.

KNIGAS ZEMAJTISZKAS

išduotas kasztu ir spaustuvi

JOZAPA ZAWADZKIA Wilniuje,

o kurios gal kiekvienas pirkti Warniuse Kniginicio to paties JOZAPA ZAWADZKIA.

AKTAS ir POTEREJ. Kurius kas diena turime kalbėti o labiausej atejnant i protą, kiekviename smercio prapuolo, priemant Szwętuš Sakramentus ir dienomis Szwentomis. 12. Wilniuje.

APŁANKIMAS Szwęciause Sakramenta Kuna ir Krauja Jezaus Kristaus; parasze Kun. Jeronimas Raczkauskis. 16. Wilniuje 1859.

APŁANKIMAS Parakwijos par jos Klebona arba Iszguldimas Daliku tikiejima S. Rima-Katalikiszka. Żemajtiszkaĳ paraszitas par Kuniga Wincenta Juzumowicze. 12. Wilniuje 1860.

AUKSA AETORIUS (Senas) arba Surinkymas iwayriu Małdun ir Giesmiun Diewa Bajmingam Katalikuj Wysokiunsy Apsyjemunsy Rejkalingu parweyzietas ir su pridieimu trumpa pamokima apey Sakramenta Pakutos S. ir nekuriun reykalingesniu małdun ir giesmiun isz Nauja Spaustuwien Paduotas. 16. Wilniuje 1861.

BALSĄ DIEWA pri Żmogaus, arba apdumoimą Gieradieiszczciu Wieszpacies Diewa. Parasze Kunigas Jeronimas Raczkauskis. 16. Wilniuje.

ELEMENTORUS (Didesis) ir Katekizmes arba Trum-

pas Moksłas Wieros Krikszczioniszkos. Paraszitas par Kun. Tadeusza Juzumowicze Insektoriu Warniu Seminarias. 16. Wilniuje.

EWANGELJE Polskie i Żmudzkie na Niedziele i wszystkie Święta całego roku. 16. Wilno.

GARBIE DIEWA. Knigiale jaunumeneĳ pawesta. 12. Wilniuje.

GIESMES Szwętas dieł Krikszczionu Kataliku suraszitas ir iszspaustas. 24. Wilniuje 1860.

GRIESZNIKAS Priwerstas Metawoties arba Kalba užkietejuse Gresznika su Wieszpacziu Diewu. 16. Wilniuje 1858.

JOZAPAS Szwętas (Jezus Maria). Knigiala ta ape tajemnicia Septiniu sopuli ir Linkemibiu Jozapa Szwęta. Isznauja spanstuwicze Paduota. 16. Wilniuje 1861.

ISTORJA Szwęta Senojé Istatima. Nutwierima Pasaulle lig užgimima Kristaus Wieszpacies treti karta iszspaustas. Wilniuje 1859.

IZIDORIAUS Szwętas Artojas. Knigiele dieł zinios ir naudos; Artoju žemajtiszkaĳ iszrasze Wincentas Juzumowicze Kunigas Kalnuju. 16. Wilniuje.

- KALENDORIUS** Ukiszkasis nuog Užgimima Wieszpatis 1861 Metu paprastunju, turencziun 365 dienas. Paraszitas par L. Iwiński. Metaj 14-ti. 4. Wilniuje.
- KALWARIA**, arba Kialas Križiaus sopulun Jezusa Kristusa isz namun Pilota ant Kalna Kalwarieš turenčia kiaturiolika staciū. 16. Wilniuje.
- KIALETAS ŽODZIU** aplink Szkapleriu Mukos Pona Jezusa. Wilniuje.
- KIALIS I DANGU** par Iwajrius szio Swieta Kanakados lankiskaj paraszieta, dabar žemajtiskaj iszgulde Kunegas Wincentas Juzumowicze. 16. Wilniuje.
- KIELAWIEDIS** apwaykszcziajunczim pamemklu Izganitojaus Musu Jezusa Pona Kielu Jerozolimsku Dieceziay Wileńskay, ant kažu Werkowsku pa Wilnium azudietu pasergibu Kunig. 16. Wilniuje.
- MOKSELAS** skaytima rasza Lietuwiszka diel mažu wajku kuremi padieti ira wisoki Moksłay Kryszczioniszki, teppo ir trumpas Nobaženstwas kožnos dienos wirams yr moterims sluziancias idant mokidamise skaytiti iszmoktu pradzius Moksła Kryszczioniszka ir Nobaženstwas kožnos dienos. 16. Wilniuje.
- MUNKA WIESZPATIES JEZAUS** arba Diewa bajmingus apej Munką Jezaus Krystaus diel kiekwienos dienos par isztisą gawienę parasse Kunigas Jeronimas Raczkauski. 16. Wilniuje 1858.
- NAUJES AETORIUS** arba Surynkimas Parsergieimu ir Maldu pri Spawiednes, Kamunijes Szweštos, diel Ligonu ir Myrsztancziū; teypogi Rožancziū, Karunku, Lytanyju, adinu ir Kitu Wysokiu Maldu, kožname roykale ir atsyejeme, su pridieimu maldu su Atpuskajs. Par Kunega Kazimiera Przyalgowski. 16. Wilniuje 1859.
- NOWENAS** pri Jezaus Kristaus szwencziausies Marijos Panos ir kitu Szwentu. 16. Wilniuje.
- PAKAJUS** tiems Namams. Wilniuje.
- PAMOKSLAY** unt nekuriu Szwińcziū, unt atminimu ažu numirusius, prieg paszwintinimu Križiū, Kapu, Namu, Dyrwu it. t. yr apej Muku Jezuso Christuso. Par Kunigu Rapolu Jassykiewiczū. Trečia yr Paskutinia Dala. 16. Wilniuje 1859.
- PASKUTINI** Wałanda Giwenima Žmogaus ant szio Swieta Diel Naudo Kajp Ligoniu Tejp ir Swejku Žemajtiskaj parasse Kunigas Wincentas Juzumowicze. 16. Wilniuje.
- PASZARO** Žolie Siejamoses apraszia ant naudos Žemajcziū udinyku Jonas Warnas. 16. Wilniuje.
- ROAŽNCZIUS** Szweščiansios Marjos Panos ir Saldziausi Warda Jezusa su rejkalingesniomis maldomis Diewa bajmingam Katalikuj isz nauja spaustuwien paduotas. 16. Wilniuje. 1860.
- WADOWAS I DANGU** ir Meditacyes diel penkiu dienu Rekolekciju. Parasse Kunigas Jeronimas Raczkauski. 16. Wilniuje.
- ZINE** kajp rejka atliki Spawiednę isz Wisa Amžiaus Trete karta iszspausta. 16. Wilniuje.
- ZIWATAJ SZWEŠTUJU** tu kuriu wardajs žemajczej už wis gieb wadinties. Ejlū Abecielas Suraszli ir iszspausti. 16. Wilniuje 1858.

R O D I K Ė A S

Saulės teklejima ir Užsilojdimą parašytas ant Warniu padangia padietun po 55° žingia ir 46' minutes šiaurės Platumos; par Kuniga Leonarda Poroczka, Kołajuniunse.

Dienas Mėnėsia.	SAUSIS. JANUARIUS.			WASERIS. FEBRUARIUS.			KOWAS. MARTIUS.			BALANDIS. APRILIS.			GIAGUŽIE. MAJUS.			BIRZIS. JUNIUS.								
	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.	Tekieji mas.		Užsilej- dimas.						
	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.						
	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.	A.	M.						
1	8	22	3	38	7	22	4	83	6	16	5	42	5	7	5	53	4	4	7	56	3	24	8	36
2	8	20	3	40	7	20	4	40	6	14	5	44	5	5	6	55	4	2	7	58	3	23	8	37
3	8	19	3	41	7	18	4	42	6	11	5	46	5	2	6	58	4	0	7	0	3	23	8	37
4	8	17	3	43	7	16	4	44	6	1	5	49	5	0	7	0	3	5	8	2	3	23	8	37
5	8	16	3	44	7	14	4	46	6	9	5	51	4	58	7	2	3	57	8	3	3	22	8	38
6	8	14	3	46	7	11	4	49	6	7	5	53	4	56	7	4	3	55	8	5	3	22	8	38
7	8	13	3	47	7	9	4	51	6	4	5	56	4	54	7	6	3	53	8	7	3	22	8	38
8	8	11	3	49	7	7	4	53	6	2	5	58	4	54	7	9	3	52	8	8	3	21	8	39
9	8	9	3	51	7	5	4	55	6	0	4	49	7	11	3	50	8	10	3	50	8	2	1	39
10	8	8	3	52	7	2	4	58	5	58	6	2	4	47	7	13	3	49	8	11	3	2	1	39
11	8	6	3	54	7	0	5	0	5	56	6	4	4	45	7	15	3	47	8	13	3	2	1	39
12	8	4	3	56	6	58	5	1	5	53	6	7	4	43	7	17	3	45	8	15	3	2	1	39
13	8	2	3	58	6	56	5	2	5	51	6	9	4	40	7	20	3	44	8	16	3	2	2	38
14	8	0	4	0	6	53	5	7	5	48	6	11	4	38	7	22	3	42	8	18	3	2	2	38
15	7	58	4	2	6	51	5	9	5	46	6	12	4	36	7	24	3	41	8	19	3	2	2	38
16	7	56	4	4	6	48	5	12	5	44	6	16	4	34	7	26	3	40	8	20	3	2	2	37
17	7	54	4	6	6	46	5	14	5	41	6	19	4	32	7	28	3	38	8	22	3	2	2	37
18	7	52	4	8	6	44	5	16	5	39	6	21	4	30	7	30	3	37	8	23	3	2	2	36
19	7	50	4	10	6	42	5	18	5	37	6	23	4	28	7	32	3	36	8	24	3	2	2	36
20	7	48	4	12	6	39	5	21	5	34	6	26	4	26	7	34	3	34	8	26	3	2	2	35
21	7	46	4	14	6	37	5	25	5	32	6	28	4	23	7	37	3	33	8	27	3	2	2	35
22	7	44	4	16	6	34	5	26	5	30	6	30	4	21	7	39	3	32	8	28	3	2	2	34
23	7	42	4	18	6	32	5	28	5	27	6	33	4	19	7	41	3	31	8	29	3	2	2	33
24	7	40	4	20	6	30	5	30	5	25	6	35	4	17	7	43	3	30	8	30	3	2	2	32
25	7	38	4	22	6	28	5	32	5	23	6	37	4	15	7	45	3	29	8	31	3	2	2	31
26	7	36	4	24	6	25	5	35	5	20	6	40	4	13	7	47	3	28	8	32	3	2	2	30
27	7	34	4	26	6	25	5	37	5	18	6	42	4	11	7	49	3	27	8	33	3	2	2	29
28	7	32	4	28	6	21	5	39	5	16	6	44	4	9	7	51	3	26	8	34	3	2	2	28
29	7	30	4	30	—	—	—	5	14	6	4	46	4	8	7	52	3	26	8	34	3	2	2	27
30	7	27	4	33	—	—	—	5	11	6	4	49	—	6	7	54	3	25	8	35	3	2	2	26
31	7	25	4	35	—	—	—	5	9	—	5	—	—	—	—	3	24	8	36	—	—	—	—	—

D. M.	LIEPAS M. JULIUS.	RUGPIUTIS AUGUSTUS.	RUGSĖJAS SEPTEMBER.	SPALIŲ MIENŲ. OCTOBER.	LAPKRITIS. NOVEMBER.	SIJŲS. DECEMBER.																		
1	3	35	8	25	4	28	7	32	5	36	6	24	6	45	5	15	7	53	4	7	8	35	3	25
2	3	36	8	24	4	30	7	30	5	38	6	22	6	47	5	13	7	55	4	5	8	36	3	24
3	3	37	8	23	4	32	7	28	5	40	6	20	6	50	5	10	7	57	4	3	8	37	3	23
4	3	39	8	21	4	35	7	25	5	43	6	17	6	52	5	8	7	59	4	1	8	37	3	23
5	3	40	8	20	4	37	7	23	5	46	6	14	6	54	5	6	7	1	3	59	8	38	3	22
6	3	42	8	18	4	39	7	21	5	48	6	12	6	57	5	3	8	3	3	57	8	38	3	22
7	3	43	8	17	4	41	7	19	5	50	6	10	6	59	5	1	8	4	3	56	8	38	3	22
8	3	44	8	16	4	43	7	17	5	52	6	8	7	1	4	59	8	6	3	54	8	38	3	22
9	3	46	8	14	4	45	7	15	5	55	6	5	7	3	4	57	8	8	3	52	8	39	3	21
10	3	47	8	13	4	47	7	13	5	58	6	2	7	6	4	54	8	10	3	50	8	39	3	21
11	3	49	8	11	4	49	7	11	6	0	6	0	7	8	4	52	8	12	3	48	8	39	3	21
12	3	51	8	9	4	52	7	8	6	2	5	58	7	11	4	49	8	13	3	47	8	38	3	22
13	3	52	8	8	4	54	7	6	6	4	5	56	7	13	4	47	8	15	3	45	8	38	3	22
14	3	54	8	6	4	56	7	4	6	6	5	54	7	15	4	45	8	16	3	44	8	38	3	22
15	3	56	8	4	4	58	7	2	6	8	5	52	7	17	4	43	8	18	3	42	8	38	3	22
16	3	58	8	2	5	0	7	0	6	11	5	49	7	19	4	41	8	19	3	41	8	37	3	23
17	3	59	8	1	5	3	6	5	7	14	5	46	7	21	4	39	8	21	3	39	8	37	3	23
18	4	1	7	59	5	5	6	5	5	16	5	44	7	23	4	37	8	22	3	38	8	37	3	23
19	4	3	7	57	5	7	6	5	3	18	5	42	7	26	4	34	8	24	3	36	8	36	3	24
20	4	5	7	55	5	9	6	5	1	20	5	40	7	28	4	32	8	25	3	35	8	35	3	25
21	4	7	7	53	5	12	6	4	8	22	5	38	7	30	4	30	8	26	3	34	8	34	3	26
22	4	8	7	52	5	13	6	4	6	25	5	35	7	32	4	28	8	28	3	32	8	33	3	27
23	4	10	7	50	5	16	6	4	4	27	5	33	7	34	4	26	8	29	3	31	8	32	3	28
24	4	12	7	48	5	18	6	4	2	29	5	31	7	37	4	23	8	30	3	30	8	31	3	29
25	4	14	7	46	5	20	6	4	0	32	5	28	7	39	4	21	8	31	3	29	8	30	3	30
26	4	16	7	44	5	23	6	3	7	34	5	26	7	41	4	19	8	32	3	28	8	29	3	31
27	4	17	7	42	5	25	6	3	5	36	5	24	7	43	4	17	8	33	3	27	8	28	3	32
28	4	20	7	40	5	27	6	3	3	38	5	22	7	45	4	15	8	34	3	26	8	27	3	33
29	4	22	7	38	5	30	6	3	0	41	5	19	7	47	4	13	8	35	3	25	8	26	3	34
30	4	24	7	36	5	32	6	2	8	43	5	17	7	49	4	11	8	35	3	25	8	24	3	36
31	4	26	7	34	5	34	6	2	—	—	—	7	—	51	4	9	—	—	—	—	—	23	3	37

dk-19
280

LK-19
280 1861m

